לצִיונות—לסוציאליזם—לאחוַת עמים

על המשמר

יום ה', י"ט בסיון תשמ"ו, 26 ביוני 1986 / שנה מ"ג מס' 13072 / המחיר 73 אג' כולל מע"מ

רבין: פעמיים ביקשנו לייצר האפ־16 והאמריקנים סרבו

שר הבטחון גילה אמש בפני באי עצרת הסוכנות, כי הציע בשעתו לנשיא ארה"ב ג'ימי קרטר לאשר לישראל לייצר את מטוס הקרב אף־16, אך בקשתו נדחתה. הוא אמר כי ישראל חזרה על בקשה זו גם בשנת 1980 ושוב התנגדו לכך האמריקנים. השר רבין אמר, כי אילו היה הממשל האמריקני מסכים אז להצעות הללו, לא היה צורך לייצר בארץ את מטוס הלביא.
בהתייחסו להמשך הפרוייקט אמר רבין, כי אם יוגשו לישראל הצעות חלופיות מתאימות למטוס הלביא, ישראל תשקול אותן, אך עם זאת הוא סבור שאין לאמריקנים הצעה חלופית מתאימה לבניית מטוס הלביא בישראל.

תדהמה בציבור מההסדר שרקחה הממשלה ● מפ"ם, ר"צ והמתקדמת הגישו אי־אמון:

החנינה — קנוניה לחפות על הדרג המדיני

● הפרקליטים גרנות: הממשלה הפלילה ראש השב"כ כעבריין בלא חקירה ובלא משפט — הדרג המדיני הוכיח עצמו כמוג לב ● שריד: מריחה אחת גדולה של כל העניין ● מבוכה וביקורת קשה על ההחלטה במערך ● צהלה ושביעות רצון בליכוד

מאת יצחק שור ודורית גפן, כתב „על המשמר"

סיעות מפ"ם, חד"ש, ר"צ ו„המתקדמת לשלום" הגישו אתמול ארבע הצעות אי־אימון בממשלה, בשל החלטתה בפרשת ראש השב"כ. ההצעות יידונו בישיבתה הקרובה של הכנסת, ביום ב' הבא, וקרוב לוודאי שישיב להן ראש הממשלה, שמעון פרס.

(המשך בעמוד 16)

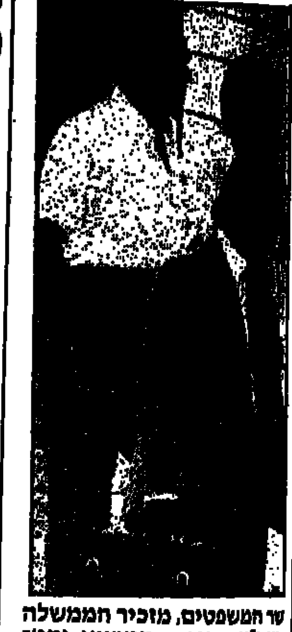

שר המשפטים, מזכיר הממשלה ועו"ד כספי — המוציא והמביא בפרשה. (צילום: חררי)

הנשיא: החלטתי לחון ראש השב"כ ועוזריו כדי להפסיק מחול השדים

מאת יצחק שור

„החלטתי לחון את ראש שירותי הבטחון אברהם שלום ושלושה מעוזריו על עבירה שנעשתה לכאורה בפרשת „אוטובוס 300" מתוך מטרה לסיים את מחול השדים סביב הפרשה, ולמנוע פגיעה קשה נוספת בשב"כ — אמר אתמול הנשיא חיים הרצוג בהודעה שקרא לפני סוללת עיתונאים וצלמים, אמש במשכן נשיאי ישראל.

המלצת שר המשפטים

בהחליטו לחון את הארבעה קיבל הנשיא, לדבריו, את המלצת שר המשפטים, בעקבות ישיבת הקבינט בהשתתפות היועץ המשפטי לממשלה. לדבריו ח. הרצוג קיבל את החלטתו „מתוך הכרה עמוקה שטובת המדינה והציבור מחייבים להגן על בטחוננו ולהציל את שירות הבטחון הכללי מן הנזק הכרוך בהמשך הפרשה.

(המשך בעמוד 16)

חנינה מראש — הנשיא הרצוג בהודעתו אמש. (צילום: ישראלי)

● ח. צדוק: יום שחור לשלטון החוק

„אני חושש, שהיום הזה הוא יום שחור לשלטון החוק במדינה" — אמר אמש חיים צדוק, שר המשפטים לשעבר, בראיון בתכנית „היום הזה" ברדיו.

„מה שקרה הוא, שהממשלה (בשבילי הקבינט הוא הממשלה) ובתוכם רה"מ ושר־המשפטים, שהוא ממונה על שלטון החוק, עשו יד אחת כדי להגיע למערכת של פעולות, ולצערי הם גררו למערכת הזו גם את נשיא המדינה. כפי שאני שומע הם התעלמו לחלוטין מהיועץ המשפטי לממשלה, כלומר עשו מה שעשו מאחורי גבו", אמר צדוק.

„כל זה נעשה", המשיך הדובר, „כדי להשיג כמה דברים, שהתשובות

(המשך בעמוד 16)

ראשי השב"כ יזמו הרעיון — עו"ד כספי תיווך בין הצדדים — הקבינט אישר ההצעה — והנשיא העניק החנינה

שרים במערך מתארגנים לדרוש חקירה

בעוד פרס סבור שעל אף התרעומת הציבורית תשכך הסערה תובעים השרים נבון, שחל, צור ווייצמן וכן השר רובינשטיין להקים ועדת חקירה שתדון בכל ההיבטים של הפרשה ● בהחלטת הממשלה מאתמול נאמר: „רה"מ קיבל הודעה על כך שנשיא המדינה העניק חנינה לראש השב"כ בכל הנוגע לאירוע אוטובוס מס' 300 — הנשיא פעל מכוח סמכותו המליאה בהמלצת שר־המשפטים; ראש השב"כ מבקש לשחררו מתפקידו מאחר שחשיפת זהותו לא תאפשר לו להמשיך ולמלאו"

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

על אף התרעומת הקשה והביקורת, שבהן התקבלה בקרב שרים בממשלה החלטת נשיא המדינה, באישור הקבינט, להעניק חנינה לראש השב"כ ולשלושה הבכירים בשב"כ, אין בכוונת ראש הממשלה, שמעון פרס, לכנס את הממשלה לישיבה מיוחדת, כדי לדווח ולנמק את המהלכים האחרונים — אמר לי אתמול ראש הממשלה, בתשובה לשאלה. ישיבת הממשלה הבאה תתקיים ברגיל, ביום א' הבא.

ראש הממשלה סבור, כי סערת הרוחות הציבורית, שהתעוררה בעקבות מתן החנינה, תשכך בקרוב. אמש כינס פרס בביתו את פורום „שרינו", והנחה היא, שפרס עמד לדווח לשרי המעון על מהלכי השעות האחרונות, מתוך כוונה לאתר את התסיסה שהתעוררה בקרבם, שחלק ממנה הובע אתמול בכלי־התקשורת.

התארגנות במערך

אולם בינתיים מסר שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, כי במערך מתארגנת קבוצת שרים הדורשת להקים ועדת־חקירה בנושא אחריות הדרג המדיני בפרשת ראש השב"כ. עם חברי קבוצה זו נמנים בשלב זה יצחק נבון, משה שחל, יעקב צור ועזר וייצמן. השר שחל הודיע אמש, כי יעלה הצעה להקמת ועדת־חקירה בישיבת הממשלה ביום א'. שר „שינוי", אמנון רובינשטיין, הביע גם הוא הסתייגות מוחלטת מצעד החנינה על־ידי הנשיא ותבע לחקור את אחריות הדרג המדיני.

לאחר ליל־השימורים, שהסתיים שלשום סמוך ל־ין לפנות בוקר, זומן הקבינט לאתמול ב־6 בבוקר, כדי להכניסו בסוד הפתרון שהסתמן ולקבל לכך את הסכמתו. היוזמה לכינוס הקבינט היתה של שר המשפטים, יצחק מודעי, אשר רצה להיות בטוח, כי יש גיבוי ממשלתי נרחב למהלך החנינה. מודעי לשר המשפטים, הוא הנותן את חתימת הקיום על החלטת חנינה של נשיא המדינה, ומודעי רצה להבטיח, כי

(המשך בעמוד 16)

● גורמי בטחון: לא נניח לשמיר להתחמק

מאת אבי בנידו, כתב „על המשמר"

האם נסתיימה „פרשת ראש השב"כ" עם התפטרותו של אברהם שלום ועם החנינה שניתנה לו

(המשך בעמוד 16)

ממשלת חיפוי וטיוח

כשהיינו ילדים, נהגנו לשאול מבוגרים מהו לדעתם שיא חוצפה. וכשאלו התלבטו במתן התשובה, היינו מסבירים להם, כי שיא החוצפה הוא לנעול מגירה כך, שאפשר יהיה להספיק ולזרוק את המפתח הסוגר לתוכה פנימה. המבוגרים לפעמים צחקו מן האבסורד הבלתי־אפשרי הזה; מי היה משער, כי אותה הלצה הילדותית תשוב אלינו בדמות התוסדר לסגירת הפרשה של ראש השב"כ. לפי התסדר הזה, העניק אתמול נשיא המדינה חנינה מלאה לאנשים, שטרם נפתחה נגדם חקירה כלשהי, ולכן זו לא תיפתח מעולם, כי אין טעם לחקור את מי שמופיע בפני חוקריו כשכל חטאיו התיאורטיים כבר נמחלו לו מראש. המגירה של משפט־צדק נסגרה, והמפתח הסוגר נקבר עמוק בפנים.

כך רקחו לעצמם הפוליטיקאים, המרכיבים את גוש האחדות הלאומית, תחבולה ומזימה, אפילו קטנונית, שמטרתה לחסום מן החוק חדירה מאירת עיניים אל מעשיהם האפלים. והם כפי הנראה מעשים אפלים מאוד, שאם לא כן, לא היו פוליטיקאים אלו חושפים קבל עם ועדה את פחדם התהומי מפני טחנות הצדק הציבורי, ואת רעידת רגליהם, ידיהם וליבם מפני גזר דינה של רשות שיפוטית בלתי־תלויה. אוחזים בכל כוח שררתם במזבח השלטון, לא היססו פרס ושמיר לגרור את נשיא המדינה להרפתקה משפטית מפוקפקת, לעוות חוק מאחורי גבו של היועץ המשפטי החדש לממשלה, ולהקריב את יוקרתו ומעמדו של ראש שרות הבטחון הכללי. ובלבד שלא תיפול ולו שערה אחת מן הקריירה הפוליטית שלהם. לנוכח התנהגות שערורייתית זאת, ששר־המשפטים לשעבר בממשלת ישראל (ממשלת המערך!) לא היסס לכנותה „כיום שחור לשלטון החוק בישראל", אין לנו עוד ספק, כי רק על עורם הם הגנו ראש־הממשלה הנוכחי והמיועד גם יחד, כי לו הועברה הפרשה לוועדת חקירה ממלכתית, חששו שניהם כי ייצאו ממנה חפויי־ראש, מוכתמים ונושאי אות קלון.

משטרים רודניים אינם בהכרח אלו המטילים על אזרחיהם אימה מתמדת, כי תיתכן גם רודנות רכה ולכן, מבחנה האמיתי של הדמוקרטיה ואנטי־דמוקרטיה הוא בכך, האם גם המשטרה ושרות הבטחון הפנימיים במדינה כפופים לחוק אחד, החל על כולם. למן הרגע שבו זרועות הבטחון הגלויים והחשאיים יכולים לפעול ללא חשש כלשהו מפני המשפט הציבורי, מתפוררת הדמוקרטיה וצומחת הדיקטטורה. לא כל שכן, כאשר המדינאים מצליחים להפקיע משלטון החוק לא רק את המשטרה ואת שרותי הבטחון, אלא גם — ובעיקר — את עצמם, כלומר כאשר עולה בידם לעוות ולאנוס את הצדק כך, שיוכלו לעשות ככל העולה על רוחם מוגנים ומורמים מעקרונות החוק.

עיוות ואינוס כאלו, מן המכוערים שידענו בארץ, התרחשו אתמול לנגד עינינו. ספק, אם יימצא ולו שר אחד בממשלת האחדות שבמחאתו יתפטר מחברותו בה (כפי שרמזו שחל, רובינשטיין וצור) וספק אם הממשלה תיפול בהצבעת אי־האמון בכנסת. אבל כצוות הראוי להנהיג את העם, היא כבר נפלה, היא כבר התאבדה כהנהגה לאומית.

הנשיא חרג מסמכותו ומודעי עקף את חריש — זועמים במשה' המשפטים

„ההסדר — אבי אבות הטיוח", אומרים פרקליטים בכירים השוקלים פנייה לבג"צ נגד הנשיא ●

מאת כתב „על המשמר" לענייני חוק ומשפט

משפטנים בכירים במשרד המשפטים ובפרקליטות המדינה הגיבו בזעם [illegible] התלהמויות שהיו [illegible] בפרשת השב"כ. הם כינו את ההחלטה שלא לחקור בפרשת השב"כ ולהסתפק בפיטורי ראש השב"כ והחנינה מראש כ„אבי אבות הטיוח".

משפטנים ועורכי־דין פרטיים החלו כבר בהכנות להגיש עתירות לבג"צ בהם יטענו כי נשיא המדינה חרג מסמכותו בכך שחנן מראש את ראש השב"כ, בטרם ננקטו נגדו אמצעים משפטיים וזאת בניגוד גמור לאישור שניתן, אך לפני שנה, להחלטת היועץ המשפטי לממשלה היוצא, הפרופ' יצחק זמיר, שלא לדון אפילו בחנינת נאשמי המחתרת היהודית בטרם יסתיים משפטם. משפטנים טענו אתמול, כי החנינה שניתנה לראש השב"כ מנוגדת לחוק והביעו פליאה על כי משפטנים ידועי שם שיעצו לממשלה, לא הזהירו אותה מפני המעשה הזה. מספר אזרחים ובתוכם ח"כ יוסי שריד, הודיעו כי יגישו תלונות למשטרה בפרשת השב"כ.

(המשך בעמוד 16)

הכתובת „ארורים הבאים" קידמה שילנסקי וחבריו במאה שערים

ח"כ גרוסמן תובעת להדיח את שילנסקי מראשות ועדת הפנים בשל עקיפת המשטרה והטעיית חברי הכנסת

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

„ארורים הבאים" — כתובת זאת קידמה את פניהם של ארבעת חברי ועדת הפנים בראשותו של דב שילנסקי, שערכו אתמול „סיור פרטי" במאה שערים. הסיור נערך ללא ידיעתם של 13 מחברי הוועדה, וחרף הודעתו המפורשת של שילנסקי ערב קודם לכן, כי הסיור בוטל ומבוטל משום שהוא לא יתיר למשטרה ללוותו בשכונה יהודית".

במהלך סיורם של ארבעת הח"כים — שילנסקי, עלי, שליטא (ליכוד) וורדיגר (מורשה) — קראו כמה חרדים קיצוניים ביידיש לעברם: „חזירים, נאצים".

למרכז סיעת המערך בוועדת הפנים, אהרון נחמיאס, נודע דבר קיום הסיור, מפי עיתונאי שהאזין לרדיו. „איזה רדיו" שאל אותו נחמיאס המופתע, אתה בטוח שזה היה „קול ישראל"? „הוליכו אותי שולל", אמר נחמיאס, והודיע לשילנסקי כי חברי המערך ושינוי בוועדת הפנים לא ישתתפו בישיבות הוועדה כל עוד לא ייערך בירור יסודי עם יו"ר הכנסת ועם הנהלת הקואליציה.

דב שילנסקי משוכנע שלא פגע בחברי ועדת הפנים: „אני, ח"כ שילנסקי, החלטתי לצאת לבית פרטי במאה שערים ולהזמין כמה ידידים. איזו פגיעה היא זאת בחברי כנסת? לא באתי לשאול אותם אם הם מכירים בישראל או מוכנים לשרת בצה"ל. באתי להחליף רעות. הייתי מאושר נוכח גילויי החובה והאהבה מצד תושבי מאה שערים אל חברי הכנסת. הופתעתי מנוכחותם של כמה אנשי תקשורת".

ח"כ חייקה גרוסמן (מפ"ם) חזרה אתמול והעלתה את תביעתו של חבר הוועדה מוחמד ותד מיו"ר הכנסת לפעול למען הדחת שילנסקי מראשות ועדת הפנים, היא הזכירה, כי ותד היה זה שדרש לפטר את שילנסקי בעקבות סיורו הפרובוקטיבי בהר הבית.

חייקה גרוסמן העלתה את נושא שריפת תחנות האוטובוסים במליאה ולכן הוזמנה לסיור במאה שערים, אך ביום ב' הודיע שילנסקי שהסיור בוטל. חייקה גרוסמן האשימה את שילנסקי בעקיפת המשטרה, ובהטעיית חברי הכנסת. „הוא פעל כאילו היה במחתרת, וכנראה שלא יצא עדיין ממנה", אמרה גרוסמן.

אלוני ושריד האשימו את יו"ר ועדת הפנים שנהג כגנב בלילה. לדבריהם לא שילנסקי אלא אנשי מאה שערים הם שבחרו מי יורשה להיכנס לשכונתם. לשילנסקי אין הדר ולכן גם לא יכול להיות לו תואר — אמרו שני הח"כים ותבעו להדיחו.

כתגובה אמר שילנסקי שרק סיעת הליכוד יכולה להדיחו, כיון שהיא בחרה בו.

חברי ועדת הפנים מסיירים ברחובות מאה שערים. (צילום: יצחק חררי)

דולצ'ין מנע נסיון נוסף להפיץ החוברת השנוייה במחלוקת

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

יו"ר ההנהלה הציונית אריה דולצ'ין, מנע אתמול נסיון נוסף להפיץ את החוברת המעוררת המחלוקות בין צירי עצרת הסוכנות.

אמש הורתה מזכירות העצרת — בניגוד לסיכום שהושג בישיבת הנהלת הסוכנות, ובניגוד להוראתו של דולצ'ין — להדפיס מחדש את החוברת, תוך השמטת הקריקטורות שהרגיזו את חברי ההנהלה הציונית. הדבר נודע לדולצ'ין, והוא הורה שלא לאשר את הפצת החוברת.

בהסתדרות הציונית מניחים, כי מי שהורה על הפצת החוברת הוא יו"ר חבר הנאמנים של הסוכנות, ג'ראלד הופברגר, החשוד גם בהדפסתה ובהבאתה ארצה. (הופברגר, היושב בבולטימור, ידוע כמי שתורם לאחזקתו של העתון היהודי של בולטימור — אותו עתון שהדפיס את מאמריו השנויים במחלוקת של כתב „הג'רוזלם פוסט", צ'רלס הופמן).

מסיטים את הוויכוח

מזכיר הברית העולמית של מפ"ם, הייני בורנשטיין, גינה אתמול את פרסום החוברת והביע את צערו על החרפת היחסים בין נציגי הסוכנות וההסתדרות הציונית בעקבות אותו פירסום.

„אין להכחיש, שקיים ויכוח על מידת מעורבותם של ראשי הקהילות היהודיות בתפוצות בקביעת יעדי הסוכנות היהודית ובהכרעות הפוליטיות בישראל. וחבל שהפרסומים האחרונים הסיטו את הדיון העינייני לאפיקים שליליים וערערו את הרשות בין יהודי הגולה ומדינת־ישראל" — אמר בורנשטיין.

צפוי, כי בדיון על יחסי הסוכנות עם מרכיביה בתפוצות, שיתקיים הבוקר, יחודש הוויכוח על תוכן החוברת ועל הקריקטורות ה„אנטישמיות" המאיירות אותה.

חיפושים נרחבים אחר חייל מגת־רימון שנעדר מאז יום א'

מאת ניצה ריימון, כתבת „על המשמר"

כוחות גדולים של משטרה ואנשי משמר הגבול יחד עם מתנדבים רבים יצאו אתמול אחה"צ לסריקות וחיפושים בחורשת גת־רימון כדי לנסות ולאתר את עקבותיו של החייל שלמה שנון בן 20, שיצא מביתו ביום ראשון בבוקר בדרכו לבסיסו בצפון הארץ ולא הגיע אליו.

כוחות המשטרה והמתנדבים עושים עבודתם בסיועה ובהדרכתה של תחנת משטרת פתח־תקווה, בראשותו של מפקד התחנה, סגן ניצב יעקב שוכל.

בבית משפחת שנון במושב גת רימון שליד פתח־תקווה גוברת הדאגה לגורלו של שלמה שנעדר מאז יום א' בבוקר.

אביו גרשון היה האחרון שראה אותו הולך בכיוון תחנת האוטובוסים שבמושב. האב מסר לכתבתנו, כי שלמה נחשב ל„ילד טוב ירושלים", מעולם לא הסתבך ומעולם לא נפקד משירותו הצבאי.

האב חש פגיעה עמוקה מהעובדה שממפקדיו האישיים ואנשי פלוגתו של שלמה לא מצאו לנכון להתקשר או להתעניין בגורלו.

תאורו של שלמה: גוון פניו בהיר, שערו כהה, מרכיב משקפיים, גובהו כ־178 והוא מצוייד בנשקו האישי מסוג „גליל". האב מבקש מכל מי שראה אותו להודיע על כך למשפחה או למשטרה.

הפורום

יתכנס ב־7 לחודש יולי.
יום שני — לדיון מדיני.

הפותח:
אלישע שפירא

נפתח המו"מ על הסכמי השכר במיגזר הפרטי

מאת כתבנו לענייני עבודה

המו"מ על הסכמי השכר במגזר התעשייתי־פרטי, נפתח אתמול בבניין הוועד הפועל בתל־אביב.

המעסיקים הודיעו במהלך הישיבה, כי הם מתנגדים למתן תוספות, אך יהיו מוכנים ללכת לקראת תביעת נציגות העובדים, וזאת בתנאי שהפריון יאפשר תשלומים אלה.

בראש משלחת ההסתדרות עומד יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, סגניו אפרים ז'ילוני ומאיר גת, וכן המזכירים הארציים במגזר זה. בראש נציגות המעסיקים הפרטיים עומד יו"ר ועדת העבודה של לשכת התיאום, אבי פילוסוף.

קיבוץ רמת־השופט

מודיע על החלפת מספרי הטלפון בהפעלת חיוג ישיר לכל השלוחות, ביום חמישי 26.6.86

להלן מספרי הטלפון החדשים:

מרכזיית הקיבוץ	04־898211
בובה רמת	04־898550
מפעלי עץ רמת־השופט	04־898401־2־3
פוליגל רמת־השופט־מגידו	04־898501־2־3

למנויי החברים לא לחייג 04־898 ו־3 הספרות האחרונות במספר הקודם של השלוחה בבית.

תודתנו לחברות „בזק" חיפה וחברת „תדיראן"

קיבוץ רמת־השופט

קיבוץ משמר העמק

מודיע:

בתאריך 26.6.86 יום חמישי יוחלפו מספרי הטלפון של הקיבוץ.
השינוי יתבטא בהחלפת הספרה הראשונה מ־9 ל־8 ומספר הטלפון של הקיבוץ יהיה:

04־894681

עשרות תחנות דלק של „פז" מושבתות ל־12 שעות

מאת חיים מרגלית, כתב „על המשמר"

עשרות תחנות דלק „פז" מושבתות היום ברחבי הארץ.

יו"ר עמותת בעלי תחנות וסוכני „פז" טוען, כי השביתה באה כתגובה לקיפוח ההולך ומתמשך של בעלי התחנות והסוכנים. לדבריו, הקטינה הנהלת „פז" את האשראי לשמנים ללא הצדקה בהתחשב עם הקפאת המחירים.

כן מתרעמים בעלי התחנות על הנהלת „פז" המנהלת נגרם תחרות בלתי הוגנת עם פתיחת חנויות „פז" לשמני סיכה ואספקת שמנים וסיכה לחנויות רווחה במפעלי התעשייה.

הם גם מתנגדים לכך, שהנהלת „פז" תספק דלק ושמנים לתחנות „תצר" במושבים, קיבוצים וכפרים — ולכל בעל כלי רכב שמוכן להקים משאבת דלק.

הוגש תקציב הסוכנות בסך 381 מיליון דולר

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

תקציב הסוכנות היהודית לשנת הכספים 1986 בסך 381 מיליון דולר ועוד 48 מיליון דולר להתחדשות השכונות, הוגש אתמול לעצרת הסוכנות.

התקציב הוגש בישיבה המיוחדת של העצרת במרכז הקהילתי החדש ברמלה על־ידי יו"ר ועדת הכספים, ריי אפשטיין, וגזבר הסוכנות, עקיבא לוינסקי.

בנאומו בפני צירי העצרת אמר גזבר הסוכנות, כי כתוצאה מהמדיניות הנקוטה בשנים האחרונות קטנו חובות הסוכנות ב־150 מיליון דולר. עם זאת, רובץ על הסוכנות חוב בן 500 מיליון דולר נוספים שטרם נפרע.

עוד הציע גזבר הסוכנות, כי הסוכנות תבטל את מרכזי הקליטה לעולים מהמערב ותעבירם לקליטה ישירה, ואילו מרכזי הקליטה ייועדו להבא לקליטת עולי המצוקה מאתיופיה ומארצות האיסלם בלבד.

מועצת נעמת בנושא האשה הערביה נפתחת הערב

85.3 אחוז מהנשים הערביות המשכילות בישראל חושבות כי מימושה העצמי של האשה קודם להתחייבויותיה כלפי הבית והמשפחה; 12.5 אחוז חושבות כי לאשה זכות למימוש עצמה אך צרכי הבית והמשפחה קודמים, ורק 2 אחוזים טוענות כי אין על האשה לחרוג מתפקידיה המסורתיים במסגרת הבית והמשפחה.

נתונים אלו יוצגו הערב בפתיחת מועצת נעמת אשר תדון בנושאי „אשה ערביה מיעוט בקרב מיעוט".

מועצת נעמת המתכנסת הערב בת"א היא הראשונה מאז ועידת נעמת האחרונה שהתקיימה לפני כשנה ושהשתתפו בה 300 צירות חברות המערך, הליכוד, ר"ץ וחד"ש. מועצת נעמת תוקדש ליחסים בין יהודים וערבים בכלל ולמעמד האשה הערביה בפרט.

חרות לפיד הציל ישראלי ממאסר ממושך ביוון

מאת אבי בנידו, כתב „על המשמר"

ישראל ישראשוילי בן 24 מלוד, נידון ביוון ל־17 חודשי מאסר בגין צריכת סמים. בהתערבותו של משקם האסירים בתנועה הקיבוצית חרות לפיד, ובערעור בפני בית־המשפט ביוון, בוטלו עוד מספר סעיפי אישום נגד ישראשוילי בהם היה צפוי לעונש מאסר של 18 שנה.

ישראל ישראשוילי, רווק מלוד, נתפס בחודש אוקטובר 85 עם 28 גרם חשיש ביוון, הוא נעצר למשפט בו הואשם ע"י המשטרה באחזקת סם, סחר בסם, הברחה ועוד. כמו כן מצאו השוטרים אצל ישראשוילי סכין והאשימוהו בסעיף אחזקת נשק. כל טענותיו של הנאשם כי החזיק סם לשמוש עצמי — עלו בתוהו.

יצא חרות לפיד חבר איילת־השחר ליוון החודש, בשליחות משפחתו של הצעיר כדי לסייע לישראשוילי. לשירותו של הצעיר נשכר עו"ד מקומי, שהעלה את חרות לפיד לדוכן העדים. לפיד טען בפני חמשת השופטים בעיר פטראס, כי הוא משקם אסירים בישראל וכי הסמים שנמצאו ברשותו של ישראל ישראשוילי נועדו לצריכה בלבד. כן הסביר, כי סכין מסוג זה שנמצאה אצלו ניתנת לרכישה חופשית על־ידי כל אורח גם ביוון.

חרות לפיד שיכנע בעדותו את השופטים ואלה ביטלו את כל סעיפי האישום, למעט סעיף צריכת הסמים וגזרו על ישראשוילי 18 חודשי מאסר, או 1500 דולר תמורתם. משפחתו של הצעיר כלור עושה כעת לאיסוף סכום הכסף הנדרש לשחרורו של ישראשוילי.

בשיחה עם עתונאים מסר חרות לפיד, כי ביוון עצורים כיום עוד שמונה ישראלים על עבירות סמים.

התק"ם מברכת על הסדר אדמות הקיבוצים

מאת כתב „על המשמר"

התק"ם מביעה סיפוק מכך, שלאחר דחיות ממושכות וטיפול שנמשך כ־10 שנים, אישרה מועצת מינהל מקרקעי ישראל את הפעלתו של חוזה חכירה ל־49 שנים לנחלות הקיבוצים, בהתאם לתקני המוסדות הממלכתיים ועל־פי ההלכה הציונית הקלאסית.

כ־80 קיבוצים מכל התנועות סיימו את תהליכי ההכנה לחתימת החוזים, נחלותיהם מופו ונמדדו והתהליך נמשך בקצב מוזרז בקיבוצים נוספים. התנועה מביעה הערכה לחברי המועצה, שידעו לעמוד בלחצים שהופעלו עליהם ותמכו בקבלת ההחלטה. הערכה מיוחדת הובעה לשר החקלאות, אריק נחמקין, שהשקיע בכך מאמץ מיוחד.

לכתבנו נודע, שהמיכשול העיקרי בדרך להשגת ההסדר היו נציגים שונים של המפלגה הליבראלית בליכוד. שר החקלאות הקודם מטעם מפלגה זו, פסח גרופר, הוא שמינה את יו"ר מינהל מקרקעי ישראל, משה ליפקה, שהיה המיכשול העיקרי בדרך להשגת הסדר קרקעות הקיבוצים. ליפקה נימק את התנגדותו בכך, שיש לבדוק אם „היקף האדמות שהוקצו לקיבוצים בעבר, כששטחי ההשקייה היו מצומצמים, תואם גם את המציאות של היום. היה חשש, שהנימוק האמיתי להתנגדותו היה הרצון להעביר אדמות של הקיבוצים לגורמים אחרים. רבים מעריכים, שלא היה ניתן להגיע להסדר כל עוד כיהן מודעי כשר האוצר.

המאמצים להסדיר בטאבו את רישום קרקעות הקיבוצים החלו עם עליית הליכוד לשלטון. קודם לכן הוזנח הטיפול בנושא זה, בשל שאננות ותחושה שאין לחשוש שממשלות, שבראשן הנהלה מתנועת העבודה, יתנכלו לאדמות הקיבוצים.

טרם נפתרו בעיות הקשורות לרישום אדמות הקיבוצים בנגב. באזור זה יש לקיבוצים שטחי פלחה גדולים, המסווגים כאדמות זמניות, ונחלות־הקבע של הקיבוצים, הנכללות בהסדר שהושג, מהוות חלק קטן יחסית מכלל השטחים שהם מעבדים.

אנשי המגבית תובעים לייעל הסוכנות ולחדול ממינויים פוליטיים

„החוברת האנטישמית" נועדה להכשיר את הקרקע לדרישתם של חברי המגבית למנות אנשי מקצוע לראשי מחלקות בסוכנות במקום עסקני מפלגה ולקבוע סדר עדיפויות חדש בפרוייקטים

מאת אתי רונאל
כתבת „על המשמר"

המחלוקת האמיתית בין מנהיגי המגביות וחברי ההנהלה הציונית פרצה אתמול בישיבת הנהלת הסוכנות: אנשי המגבית דורשים לבחור את ראשי מחלקות הסוכנות היהודית על פי כישוריהם המקצועיים ולא על־פי השתייכותם המפלגתית, ולהמליץ את יו"ר הנהלת הסוכנות למנכ"ל בנוסח האמריקני. עם בפיסות מוחלטת לחבר הנ־אמנים, ועצמאות לגבי הח־לטות של המחלקות השונות.

החוברת השנויה במחלוקת היתה אמורה להכשיר את הקרקע לצעד הזה, האמור ליטול מחברי ההסתדרות הציונית חלק ניכר מסמכויותיהם.

יו"ר הוועדה לעליה ולקליטה של חבר הנאמנים, איזידור מגיד, ביקר בחריפות את שיטת המינויים הפוליטיים, המשתקפת גם בניהול הסוכנות: „כשמינו את שר האוצר, משה נסים, לא חשב איש שהוא צריך להיות מומחה במקצועו, וכך עשו גם כשמינו את יצחק מודעי. שיטה זו אינה מוכנת לנו" — אמר מגיד. וציין, כי התוכנית היחידה הפועלת בהצלחה על פי תפיסת ראשי המגבית בארה"ב הוא תוכנית התחדשות השכונות שבראשה הוצב מקצוען ולא איש פוליטי.

להתרכז בפרוייקטים אחרים

ביקורת נוקבת מפי נציגי הקהילות והמגביות, הוטחה גם בנושאי מדיניותה של הסוכנות הנקבעת ללא התחשבות מספקת בדעתם של התורמים. הם תבעו מראשי המחלקות לקבוע סולם עדיפויות חדש: לא להתפרס על מאות פרוייקטים, ולהתמקד במספר אתגרים לאומיים מרכזיים. הם הביעו את חששם מחוסר הנכונות לשנות את המצב והדגישו, כי אסור לטאטא מתחת לשטיח פרסומים ביקורתיים. כן הועלתה הדרישה שההסתדרות הציונית תגייס את משאביה בעצמה ולא באמצעות המגבית.

חברי ההנהלה הציונית, שהשיבו לדברי הביקורת, הציגו עמדה משותפת נגד הנציגים מהגולה. הם טענו, כי סדר העדיפויות בחלוקת כספי המגבית חייב להתקבל בארץ ולא בגולה, ויצאו נגד התביעה שראשי מחלקות הסוכנות צריכים להיבחר על פי דרישת חברי העצרת, בטענה שלחברי הנהלת הסוכנות אין כל השפעה בבחירת ראשי המגביות בחו"ל.

כמה מחברי ההנהלה הציונית בקשו לפוצץ את העצרת ולא להשתתף בישיבתה היום. אולם, יו"ר הנהלת הסוכנות, אריה דולצ'ין, אמר כי עצרת הסוכנות היא ביתו והוא לא יסכים לפרוש ממנה. בסופו של דבר מונתה אתמול ועדה בת 12 חברים, שתנסה ליישב המחלוקת.

קבוצת סופרים ואנשי רוח הפגינו אתמול בכיכר מלכי ישראל בת"א נגד הכפייה הדתית. הם הניפו שלטים בהם נכתב: „תרבות עברית – תרבות חופשית"; „כפייה דתית – קץ התרבות". ו„גם ספרי חול אסור לקרוע". הסופר משה דור אמר כי כשם שללא הספרות העברית לא התחוללה שיבת ציון כן, ללא ספרות עברית חופשית לא תתקיים מדינת ישראל. דור ציטט פסוקים משל הסופר י.ח. ברנר נגד הכפייה הדתית. עוד דיברו המשורר אלי נצר מקיבוץ דליה, הסופר אהוד בן־עזר והמשורר יותם ראובני. (כיתוב: י. אליוסף / צילום: ברוטמאו)

● פרס: הנשיא קיבל החלטה קשה ואמיצה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

שקלתי היטב והחלטתי שלא אבקש מראש השב"כ להתפטר. חשבתי שיהיה זה מעשה בלתי מוסרי מאחר שתהיה כאן הוראה באשמה ללא הגנה, והסיכתו לשעיר לעזאזל. דברים אלו סיפר אתמול רוה"מ שמעון פרס, בישיבה סגורה של סיעת המערך בכנסת.

פרס הדגיש כי ביום שלישי, ביוזמתם, פנו ראשי השב"כ לנשיא המדינה, וביקשו עימו את האפשרות למתן חנינה.

„הנשיא קיבל על עצמו החלטה קשה ואמיצה", הסביר פרס. הוא הדגיש כי לא ביקש מראש השב"כ להתפטר, „ולא היה ברעתי לדרוש ממנו להתפטר. גם לא נתתי גבוי לאף אחד לדבר בשמי על הנושא הזה".

צלצול מהיר

פרופ' הנס קלינגהופר, מומחה למשפט קונסטיטוציוני

אפשר לתקוף בבג"ץ את צו־החנינה של הנשיא

שמך הוזכר אתמול כמומחה בתחום זה של סמכות החנינה של נשיא המדינה. מה דעתך על חוות־הדעת השנויות במחלוקת בנושא זה?

השופט אגרנט, שקבע בפסק־דינו ב־1951 כי „לנשיא הכוח לחון עבריינים גם לפני, גם אחרי הרשעה, בין ללא תנאי כלשהו ובין בצורה מסוייגת", עשה כן בעקבות זכות־היתר ההיסטורית של מלך אנגליה, המקנה לכתר הבריטי סמכות חנינה כוללנית ביותר. אבל זוהי קביעה שנויה במחלוקת. היועץ המשפטי הקודם, פרופ' יצחק זמיר, חיווה כבר את דעתו בעניין זה, ואמר, כי היות וחוק נשיא המדינה קובע, שלנשיא הסמכות לחון עבריינים ולהקל בעונשים על־ידי הפחתתם או המרתם, אזי נשאלת השאלה: מיהו עבריין? הרי כלל גדול במשפט הוא, שמי שלא הורשע הוא בחזקת זכאי.

ומהי דעתך אתה בנושא זה?

כל חנינה היא פגיעה בשלטון החוק. בעבר היה כבר מעשה חנינה חמור ובעייתי, כששלושת השבויים שלנו הוחלפו ביותר מ־1,000 מחבלים. על־כל־פנים, ברור שהיתה כאן פעולה כנגד שלטון החוק. חוששני, שהשקפתו של השופט אגרנט איננה מתיישבת עם החוק, מכיוון שאין לחון אדם לפני שהורשע.

האם ניתן לנקוט בצעד משפטי כנגד החלטת הנשיא?

נשיא המדינה נהנה מחסינות מוחלטת מכל הליך משפטי, ולכן אי־אפשר להגיש בג"ץ במישרין נגדו. אך קיים תקדים, שבו עתר היועץ המשפטי לבג"ץ נגד החלטתו של נשיא המדינה להמיר את עונש המאסר של אדם, ששמו מתאנה, ממאסר בפועל למאסר על־תנאי. משמע, הנשיא הותקף בבית־המשפט בעקיפין. תקיפה זו מלמדת אותנו, שאפשר לתקוף גם את צו־החנינה שנתן הנשיא אתמול.

רונאל אתי

דעת משפטנים

הדרג המדיני חנן עצמו

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

כפתרון שהתקבל לבסוף לפרשת השב"כ יש שלוש נקודות עיקריות לדברי המשפטנים: מתן חנינה לפני שהוגש כתב־אישום, לפני שהועמדה העבירה וממילא לפני שניתן פסק־דין; הפיטורים; הודאה ראשונה, לכאורה, במעשים פליליים.

● בנקודה הראשונה מתעורר ספק, אם יש לנשיא המדינה סמכות לחון אדם כל עוד הוא בחזקת זכאי, שהרי סמכותו מיועדת לחון, במעשה חסד וחמלה, על עוון. במקרה שלפנינו נראה, שסמכות החנינה הופעלה בעניין בעל השלכות פוליטיות מובהקות, ויש בה כדי למנוע חקירה ממוסד כלשהו, לא זאת היתה המטרה היעודה לחנינה.

● בעניין הפיטורים, יתכן שהיה אפשר להסתפק בהתפטרות כל אנשי השב"כ המעורבים בפרשה, אך להתפטרותו של ראש השב"כ בלבד, ונתינת חנינה לו ולאנשי שב"כ נוספים, מעלות את הסבירות, שאנשי השב"כ הקריבו קורבן כדי למנוע חקירה יסודית, שהיתה עשויה להוביל לדרג המדיני.

החנינה מעידה על מעשים פליליים שכנראה נעשו, שהרי אחרת לא היה צורך בחנינה, ויש כאן גם הודאה ראשונה מאז פורסמה הפרשה בכך שנעשו מעשים שלא יעשו.

„חנינה עצמית"

● הפתרון שהתקבל שולל למעשה כל חקירה אפשרית של אנשי השב"כ. כיוון שהחנינה הוענקה מראש כנגד כל העמדה לדין, והרי כל חקירה מטרתה לבדוק את אפשרות ההעמדה לדין, כך שגם אימוץ תלונתו של פרופ' זמיר על־ידי ח"כ יוסי שריד והנסיון לתבוע מהמשטרה לפתוח בחקירה הינם בעצם אקט של מחאה בלבד. על החלטת החנינה של הנשיא אי־אפשר לערער, כיוון שהנשיא נהנה מחסינות, אך אפשר לעתור כנגד משרד המשפטים, שהוא הגורם הממליץ לפני הנשיא על הענקת החנינה, ואפשר אף למנות ועדת־חקירה, שתחקור את הדרג המדיני, שלא קיבל חנינה מאת הנשיא, אך קיבל „חנינה מעצמו".

ד"ר אוריאל רוזן־צבי, משפטן מאוניברסיטת תל־אביב, אמר, כי ההליך שבחרו לנקוט בו מעורר תמיהות ובעיות רבות, וספק אם היה הנשיא צריך להפעיל את סמכות החנינה במקרה כזה, שהוא בעל השלכות פוליטיות מובהקות. לדעתו, מבחינה ציבורית הפרשה רק החלה, והוא אינו חושב שיהיה אפשר למנוע חקירה. לדבריו הדרג המדיני חנן כאן את עצמו.

זמיר מסרב להגיב

פרופ' יצחק זמיר, שהיה היועץ המשפטי לממשלה, סירב אתמול להגיב לאמצעי־התקשורת ולהביע את השגותיו על אודות ההליך שבו נקטו אתמול המעורבים בפרשת השב"כ. הוא אמר, כי הוא חפץ עדיין להמתין ולשמוע מה יהיו התגובות בקשר לצעדים שננקטו.

ארה"ב: אין סימנים שסוריה מתכננת התקפת־בזק בגולן

רבין: אם יתאמתו הידיעות — לא ניקח סיכונים מיותרים

וושינגטון. — ממשל הנשיא רייגן דחה אתמול את הידיעה שהתפרסמה בשבועון הלונדוני „ג'יינס", כאילו מתכננת סוריה התקפת־בזק על רמת־הגולן.

„אחרי שקראנו את הידיעה, דעתנו זהה לזו שהשמענו בעבר" — אמר דובר משרד החוץ האמריקני, צ'רלס רדמן. „הערכתנו היא, כבעבר, שאין כל סימנים המעידים שאחד הצדדים מתכוון לנקוט פעולות איבה".

פקידי־רשות אמריקניים אחרים הביעו דעתם, כי ישראל חזקה דיה להנחיל לסוריה תבוסה מכרעת. לדעתם, אין להניח שישראל תאפשר לסורים לחימה בשטחה המוגבל על רמת־הגולן.

רשת הטלוויזיה סי.בי.אס. ציטטה פקיד של משרד החוץ האמריקני, שהביע את דעתו, כי ישראל תעביר עד מהרה את המלחמה לדמשק, אם ינסו הסורים תכסיס של התקפת־פתע.

אנשי משרד החוץ האמריקני אמרו עוד, כי אין כל סימנים לתגבור צבאי סורי חריג בשבועות האחרונים.

רבין: ישראל לא תיקח סיכונים

שר־הבטחון יצחק רבין אמר, כי אם יתאמתו הידיעות שלפיהן מתכוונת סוריה לתקוף את ישראל בגולן, תנקוט ישראל בכל האמצעים הדרושים ולא תיקח על עצמה סיכונים מיותרים.

השר רבין אמר את דבריו בפני באי עצרת הסוכנות היהודית. הוא הוסיף, כי ישראל לא תעשה זאת ברעשנות ובפזיזות ולא תתרום להסלמה באיזור, אלא תבחר בדרך ביניים מתאימה.

השר רבין אמר עוד, כי האסטרטגיה של ישראל היא הגנתית מעיקרה, אולם האמצעים להשיגה הם הכוחות ההתקפיים שלנו. „עלינו להבטיח שנוכל להנחית על הכוחות התוקפים את המכה הניצחת ולהדוס אותם", אמר שר הבטחון.

במלאת 40 שנה ל„שבת השחורה"
נתייחד עם זכר חברינו
יעקב גלזר, טוביה ארטל
שחשו לעזרת תל יוסף ועין חרוד ונרצחו בידי הבריטים
העליה לקברם תתקיים ביום א' 29.6.86 בשעה 16:30
המשפחות
קיבוץ ניר דוד (תל עמל)

לחברתנו מרים לבון
והמשפחה ברמת־השופט
משתתפים בצערכם על מות
רחל ידידיה
בית עין־השופט

לברוך גרד ומשפחתו
משתתפים באבלך
על מות אחותך
רחל ידידיה
(רמת־השופט)
קיבוץ ניר־דוד (תל־עמל)

למשפחת שדמי קיבוץ גבעת־עוז
אתכם באבלכם הכבד
חברת נ. פלדמן
ובנו בע"מ
ההנהלה והעובדים

על המשמר עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3–43360–4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חדרים 102–121. טל' 225125-6. המען למכתבים ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

פרץ לא הגיע לדיון על פרשת הגיור; ח"כים מימין ומשמאל זעמו

מפ"ם תציע אי אמון ביום ג' בשל העדרותו של שר הפנים בתואנה שלא ידע מתי מתקיים הדיון ■ שרי האוצר והמשטרה נעדרו גם הם ועוררו זעמם של הח"כים

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

ישיבת הכנסת ננעלה אתמול, ע"י סגן יו"ר הבית אהרן נחמיאס, בארבעים דקות לאחר שהחלה. זאת למרות שסדר יומה של הכנסת היה עמוס לעייפה בנושאים בוערים.

סדר יומה של הכנסת היה רצוף שיבושים. בפתח הדיונים נכחו באולם רק שני ח"כים. שר המשטרה וסגן שר האוצר, שהיו אמורים לענות לשאילתות, נעדרו מהמקום. נחמיאס הפסיק את הישיבה לחמש דקות, „בצורה כזאת כבודה של הכנסת נרמס לא רק בעיני עצמה, אלא גם בעיני הציבור", אמר סגן היו"ר למליאה הריקה.

משחודשה הישיבה, העיר נחמיאס, בתגובה להערה של פנחס גולדשטיין (ליכוד — ליברלים), כי אילמלא הכריז על הפסקה, היה נועל את יום הדיונים תוך דקה עד דקה וחצי.

הישיבה התנהלה על מי מנוחות מעל חצי שעה, עד שהגיעה לנושא הפרובלמטי „רישום גרים בתעודת הזהות". חמישה ח"כים התכוננו להעלות הצעות לסדר בנושא זה. למרבה הפלא לא נכח במקום שר הפנים י. פרץ, מי שהיה אמור להשיב למלינים.

זלזול בכנסת

העיר ויקטור שם טוב: „אני חושב שמה שקורה כאן גובל בזלזול בכנסת". יוסי שריד תמה: „יש ממשלה?" סגן היו"ר נחמיאס שאל: „מה אתם מציעים לי לעשות עכשיו?" שם טוב השיב: „להפסיק את הישיבה". אלוני העירה: „לעשות הפסקה" שבח וייס התערב: „הנוכחות הפיסית של שרי ממשלה חיונית מאוד דווקא עתה". עובדיה עלי, העיר בתקיפות: „אני מצטרף לשם־טוב ווייס, אי אפשר לנהל דיון מהסוג הזה בלי נוכחות שרים". בני שליטא טען: „אני רוצה לחכות לבואו של השר".

הזמן חלף, הח"כים ישבו והמתינו. דקה ועוד דקה, והשר פרץ איננו. לסגן היו"ר נחמיאס נמאס מכל הסיפור הזה, ובקול רם ובוטח, הוא הודיע שהישיבה נעולה. מאוחר יותר תפרסם לשכת שר הפנים הודעה, כי השר פרץ איחר. כיוון שנודע לו באיחור, על שינוי סדר היום של ישיבת הכנסת.

סיעת מפ"ם סירבה לקבל תרוץ זה, וביום שלישי הקרוב, היא תביע אי אמון בממשלה, בשל הזלזול שהיא נוקטת בכנסת, זאת נוסף לאי־אמון בפרשת ראש השב"כ.

אחרית הימים: „שיתוף פעולה" ר"צ–חרדים

ח"כ שולמית אלוני והרב שיינברגר (מחזיק בתיק), בסיום הפגישה במלון רמדה בירושלים. (תצלום: יצחק הררי)

„שר הבריאות" של מאה שערים יזם פגישה עם ח"כ אלוני

„שר הבריאות" נפגש עם אלוני בבית מלון ולא „בכנסת המשוקצת" ● ביקש שתפעל לרווחת תושבי מאה שערים ● לא הזמנו את שילנסקי — ביקורו היה „פורים שפיל" ● לא נתנו הוראה לשרוף תחנות אלא „רק" לרסס

מאת מוטי בסוק

ח"כ ר"צ שולמית אלוני ומזכירת הסיעה בכנסת מיכל רפאלי נפגשו אתמול, בבית מלון ירושלמי, עם שניים מראשי העדה החרדית לבקשת האחרונים. סוכם כי ר"צ והעדה החרדית ישתפו פעולה בעתיד בנושאים של זכויות האזרח.

אתמול בבוקר, הופתעו בסיעת ר"צ בכנסת כשנתקבלה קריאה טלפונית, מהעדה החרדית בירושלים. מעברו השני של הקו היה הרב יהושע שינברגר, בעבר „שר החוץ" של העדה והיום „שר הבריאות" שלה. שינברגר, ללא הרבה מילות נימוסים, הציע לשולמית אלוני, ישיבת עבודה. אלוני הזמינה אותו לכנסת. הוא דחה את ההצעה באדיבות ובתקיפות, כשהדגיש כי כף רגלם של בני העדה החרדית, אינה דורכת במקום משוקץ זה. הפגישה נערכה איפוא במלון רמדה רנסנס. הרב שינברגר הביא עימו לפגישה את הרב גרינגלג, מכולל „בני תורה". השיחה התנהלה ברוח טובה ועניינית. שני הרבנים טענו כי לא הזמינו את דב שילנסקי או את ועדת הפנים לביקור במאה שערים. העדה החרדית גם לא הטילה מעולם חרם על ח"כי ר"צ שריד ואלוני. שינברגר טען כי ביקורו של שילנסקי, במאה שערים, היה בבחינת „פורים שפיל" (משחק פורים). הוא הדגיש, כי הרוחות בשכונה נרגעו מזמן, לאחר שבית דין צדק של העדה החרדית, הורה לאנשים, להפסיק לצבוע תחנות אוטובוסים. „שר הבריאות" של העדה החרדית סיפר כי במאה שערים כועסים מאוד על אגד, בגין השרות הרע, שהוא נותן. את התחנות שרפו חמומי מוח. ההוראה המקורית היתה „רק" לרסס את התחנות.

הרב שינברגר ביקש מאלוני להפעיל את מלוא השפעתה, כדי ששביתת האחיות תסתיים. לדבריו גורמת השביתה סבל רב לרבים מהעדה החרדית. לדעתו יכולה ר"צ לסייע לבני עדתו בנושאים רפואיים רבים, כולל הקמת בית חולים גריאטרי בירושלים.

אלוני העירה, כי אם העדה החרדית, היתה מבקשת לקיים הפגנת מחאה חוקית מול המפעלים של גוטקס ואוברזון, הרבה פמיניסטיות, חברות ר"צ, היו מצטרפות למחאה. „אבל אתם בחרתם בדרך האלימות, ולפיכך יצאנו נגדכם".

סוכם כי בנושאים של יהדות ותורה, שני הצדדים אינם מסכימים ביניהם, אולם בכל נושא זכויות האדם והאזרח, הטלפון של אלוני ור"צ פתוח בפני העדה החרדית.

● נסיון לרצות את מנהיג אש"ף יאסר ערפאת, סוכל לא מכבר — טען אתמול העתון הסעודי „אל ג'זירה", בהסתמך על מקורות אש"ף בטוניס.

● דובר משרד החוץ הסובייטי, ולאדימיר לומייקו, הוחלף במסגרת חילופי־הגברי במנגנון ההסברה הממשלתי — מסרו אתמול מקורות סובייטיים רשמיים. (ע"ר)

● ועידת אופ"ק, שנפתחה אתמול בבריוני, יוגוסלביה, בחרה בשר הנפט הניגרי, רילוואנו לוקמאן, לנשיא החדש. (עד, עיצ)

תמ"ה – תעשיות משמר העמק וגלעד
מ ו ד י ע:
החל מהיום, יום חמישי 26.6.86
מספרי הטלפון החדשים שלנו יהיו כדלקמן:
תמ"ה — המשרד הראשי: 04-894171
תמ"ה — מח' סריגה בקיבוץ גלעד (ישיר) 04-898609

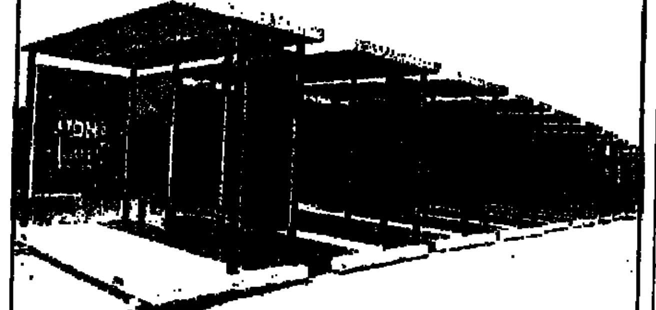

למעלה – התחנות חדשות לפני הצבתן. למטה תחנות שעברו „טיפול חרדי". (תצלום: יעקב כץ)

200 אלף דולר — הנזק לתחנות בגוש־דן

מאת ירון אליוסף כתב „על המשמר"

300 מתקני פרסומת של חברת „אפי" ניזוקו במהלך החודשים האחרונים, במסגרת המתקפה החרדית. הנזק המוערך בכ־200 אלף דולר. פרטים אלה מסר אתמול במסיבת עתונאים בת"א, אפי גאנם, מנכ"ל החברה המחזיקה בזכויות פרסום חוצות ברמת גן, בת־ים יהוד, אשקלון, בני ברק וחדרה.

מנכ"ל החברה תקף את אוזלת ידה של המשטרה וטען, כי פעולה נמרצת יותר היתה עשויה להקטין באופן ניכר את ממדי הנזק. גאנם טען עוד, כי חלה עליה במספר השחתת התחנות לאחר הצהרתו של מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב דוד קראוס, כי יש בסיס חוקי לטענות החרדים.

גאנם סיפר עוד, כי בימים כתיקונם סובל פרסום חוצות מבלאי של 5% בחודש בלבד, ובשלושת החודשים האחרונים עלה שיעור הבלאי והנזקים לכ־50%. אפי גאנם סיפר עוד, כי נעצר כחשוד בפרסום דבר תועבה ושוחרר בערבות עצמית, לאחר שהחרדים הגישו נגדו כ־300 תלונות בגין פרסומות לבגדי ים המוצבות בפ"ת ור"ג. גאנם סיפר גם כי הוא סובל מהטרדות טלפוניות ומאיומים. על קיר ביתו בשיכון דן מרחו אלמונים את הכתובת: „להסיר כל תמונות תועבה".

ח"כי מפ"ם ושינוי החרימו ישיבה עם שילנסקי בשל „ביקורו במאה שערים

מאת יצחק שור כתבנו בכנסת

חברי סיעות המערך מפ"ם ושינוי החרימו אתמול את ישיבתה של ועדת הפנים במחאה על הסיור המחתרתי שערכו יו"ר הוועדה דב שילנסקי ועוד שלושה מח"כי הימין במאה שערים ביום ג' השבוע.

במכתב ששלחו מ. ותר (מפ"ם) א. נחמיאס (מערך) ומ. וירשובסקי (שינוי) ליו"ר הכנסת ש. הלל הם מביעים דעתם, כי שילנסקי נכנע ללחץ שהפעילו עליו אנשי מאה שערים, כאשר פסלו השתתפות כמה מחברי הוועדה. הם תובעים נציגי שלוש הסיעות שייערך בירור בנוכחות היו"ר בהנהלת הקואליציה.

כתבנו מוטי בסוק מוסר: בפגישה שנערכה בין ח"כ אלוני, ל„שר הבריאות" החרדי, נטען שהחרדים לא הזמינו את שילנסקי למאה שערים וכי ביקורו היה בבחינת „פורים שפיל" (משחק פורים) ותו לא. ראה ידיעה בעמוד זה)

מי אחראי ל„ברווז הרומני" שהתפלח ל„קול ישראל"?

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

חבר ועדת הקליטה: ארצי (מערך) פנה לראש הממשלה וביקש לחקור מיהם החוגים שפיטמו את „קול ישראל" בברווז, לפיו 40 אחוזים מן העולים מרומניה הם גויים, וכי כמה מהם עוסקים בפעילות אנטישמית. עלילה זאת, טוען ארצי, נועדה להפסיק עלייה מארץ קומוניסטית, שבתוכה כ־15 אחוז מכלל העולים הפוטנציאליים.

המשטרה צותתה לטלפון של הרב סלומון

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

משטרת פ"ת הקליטה את השיחות של הרב הראשי האשכנזי של העיר ברוך סלומון, כאתר מימי שישי, אישר אתמול שר המשטרה חיים בר־לב.

חברת החשמל לישראל
אגף האספקה והאחסנה - מח' חקר שווקים ומכרזים, ת.ד. 10, חיפה 31000

מכרז מכירה

החברה מכריזה בזה על מכירת הטובין הבאים

מס' המכרז	הטובין
1990	מכירת מתכות את – ברזל – פסולת כגון: נחושת מעורבת, פליז צינורות, נחושת כבלים ואלומיניום.

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרזים הנ"ל הינו: 17.7.86, עד השעה 11.45

טפסי המכרזים ופרטים נוספים ניתן לקבל במח' חקר שווקים ומכרזים בתחו"כ חיפה או ביחידת המכירות, תל־אביב רח' החשמל 7, בימים ובשעות העבודה המקובלות.
על ההצעות למכרזים הנ"ל להגיע במעטפות המיועדות לכך עד למועדים המצוינים לעיל שעה 11.45 למשרדנו בחיפה.
לכל מכרז יש לצרף המחאה בנקאית בנפרד.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

בעקבות סירובו של הדירקטוריון לפעול:

פרופ' ברונו יפעיל סמכותו בקרוב וישעה את רקאנטי

„אין ספק בליבי שלטובת הבנק, על מר רקאנטי להתפטר, ולא — אפעל במסגרת החוק"

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים, ואייל שגב, כתב „על המשמר"

בנק ישראל הודיע אתמול, כי נגיד בנק ישראל, הפרופסור מיכאל ברונו, יתחיל בשבוע הבא בהליכים כנדרש כדי להפעיל את סמכותו להביא ליישום המסקנות האישיות בנוגע לרפאל רקנאטי לחשעייתו. ברונו פנה אתמול ליועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש והודיע לו על כך.

דירקטוריון בנק דיסקונט הודיע אתמול לברונו, כי הבנק לא נענה לפניה של הנגיד ולא יפעל ליישם את המלצות ועדת בייסקי (הדחת רקנאטי). בבנק ישראל הביעו צער על ההחלטה אך נמנעו בשלב זה מתגובה רשמית.

מעריכים, כי כבר בימים הקרובים יפעל ברונו על פי סמכותו. לפני 3 ימים זימן אליו נגיד בנק ישראל את דירקטוריון בנק דיסקונט ואת רקנאטי ודרש מרקנאטי לפרוש וביקש שתנתן תשובה עד אתמול בצהריים.

כאוב וקשה

בפגישה שקיים ברונו עם חברי הדירקטוריון אמר: „ידוע לי עד כמה כאוב וקשה מהבחינה האישית למלא אחר המלצות הוועדה. מוכרת לי גם תרומתה הרבה של משפחת רקנאטי לכלכלה הישראלית וענף הבנקאות. אני מקווה שתרומת המשפחה למשק תמשך בעתיד ואף תתרחב. יחד עם זאת, כפי שכבר הבהרתי ביום מנויי לנגיד, המלצת ועדת החקירה היא בתחום אחריותי האישית, והאופן שבו נתקבלו על־ידי הציבור אינה מותירה ספק בליבי שלטובת הבנק, על מר רקנאטי או עליכם, לקבל את המלצות הוועדה ולפעול לפיהן. טובת התאגיד הבנקאי תחייב אותי לפעול במסגרת החוק אלא אם כן תתבצענה ההמלצות האישיות ללא דיחוי בדרך אחרת.

„ברונו לא יוכל להפעיל סמכותו"

נודע כי חלק מחברי מועצת המנהלים ביקשו אמנם, כי רקנאטי יתפטר מתפקידו על רקע הבהרות הנגיד ועל רקע הודעתו כי הוא נחוש בדעתו לפעול לפיטוריו של רקנאטי מבנק דיסקונט. אולם מאחר שבמועצת המנהלים יש רוב לנציגי משפחת רקנאטי ובעלי העניין האחרים בבנק, נתקבלה גם הפעם ההחלטה שלא להדיח את רקנאטי. עם זאת נערכו שלושה דיונים ושיחות בין דירקטורים בנסיון למסור לנגיד הודעה מתונה, אשר תספק אותו ויחד עם זאת לא תפגע ברפאל רקנאטי. אולם לבסוף חזרה בה מכוונתה.

בידי הבנק מצויות חוות דעת משפטיות האומרות כי נגיד בנק ישראל אינו יכול להעביר את רקנאטי מתפקידו על פי החוק הקיים, משום שרק במקרה שבו נשקפת סכנה לקיומו של הבנק, רשאי הנגיד להעביר מנהל מתפקידו, גם זאת לתקופה מוגבלת של שלושה חודשים. מצב כזה אינו קיים בבנק דיסקונט. בבנק מתכוונים למאבק.

כהנא נחסם בשערי אוניברסיטת תל־אביב. (תצלום: אנדרי ברוסטמאן)

ערבי ויהודיה שהתנשקו — חלק מהחומה שחסמה את כהנא בת"א

חומה יהודית ערבית בלמה את כהנא בשערי אוניברסיטת ת"א

מאת ירון אליוסף, כתב „על המשמר"

כמה עשרות סטודנטים יהודים וערבים מנעו אתמול, בהתייצבם כחומה חיה את כניסת הרב כהנא לשטח אוני־ברסיטת תל אביב. סמוך לשעה 4 אחר הצהריים הגיע כהנא לאוניברסיטה שם המתינו לו עשרות סטודנטים ובידיהם כר־זות. כהנא הכריז: „שום שמאלני לא יחסום לי את הדרך". מתנגדי הגזענות התייצבו כחומה בפתח שער האוניברסיטה מנעו את כניסת כהנא ותומכיו וקראו „הפשיזם לא יעבור" ו„אחוה יהודית ערבית".

תגרות רבות פרצו בין תומכי כהנא, שניסו לפלס את דרכו פנימה, ובין הסטודנטים. במהלך התגרות לקחה המשטרה לחקירה 3 סטודנטים ערבים: אוני נרת, סגן יו"ר אגודת הסטודנטים, סטודנט ששמו שפיק, וסטודנטית, עמל מסרחה: העצורים שוחררו בתום ההפגנה.

כתבת ידיעות אחרונות נחמה דוואק סיפרה, כי קצין המשטרה שנכח במקום, פקד מוריס ראהן, אמר לה: „מצוירי שישפך פה דם ערבי". במקום נכח גם הסטודנט יהודה טלמור שאישר סיפור זה. לאחר כ־45 דקות פנה כהנא לעבר מעונות הסטודנטים וגם שם נחסם. בפתח המעונות בלט זוג סטודנטים, ערבי ויהודיה שהתחבקו והתנשקו מול פניו של כהנא. הסטודנט אמר זו התשובה לכהנא. „אנחנו יכולים לחיות ביחד ולאהוב אחד את השני".

במהלך המהומה אמר בהתרגשות חיים אבנעף סטודנט ועלה חדש מצרפת לכתבים: „אני ברחתי מצרפת בגלל הגזענות והפשיזם. זה אסון שקורה דבר כזה במדינה שלנו, הוא יותר גרוע מלפן הצרפתי".

לפני שהסתלק הטיח כהנא לפני סטודנט שעמד מולו „כשהמשטרה תהיה שלי אתה אבוד וכבר היום הם המשטרה אתי". לאחר ההפגנה אמר דורו ברמן יו"ר אגודת הסטודנטים שעמד בראש חוסמי כהנא: „המסר שלנו הוא שהאוניברסיטה היא מוסד המייצג דמוקרטיה שוויון וחופש — כל הדברים שכהנא בז להם. לא נתנו לכהנא לטמא את ההיכל".

„ההשגחה העליונה" של חיל המודיעין

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

חיל המודיעין של צה"ל מפעיל מטוסים זעירים ללא טייס. כחלק ממערך איסוף המודיעין מעבר לקווי האויב. בצה"ל מצויים בשימוש שוטף שני סוגי מזל"טים מתוצרת ישראל. הראשון של חברת „תדיראן" והשני של „התעשיה האווירית". מטוסים אלה בעלי יכולת שהייה של שש שעות באוויר, מופעלים מתחנה נייחת על הקרקע, ומשייטים בגובה של 10.000 רגל עד טווח של 100 ק"מ מתחנת השיגור.

מקור צבאי מסר אתמול, כי המזל"טים מצויים בשרות צה"ל מאז 1978. במלחמת לבנון הופעלו בדלילות. ומאז 1983 חלה תאוצה בהכשרת המפעילים וברכש המזל"טים.

ישראל הינה היחידה במז־זה"ת ואולי בעולם, המפעילה מזל"טים באופן מבצעי, וצ־באות ערב מתעניינים כעת ברכישת מזל"טים. ישראל אימנה בעבר אנשי צבא אמריקניים בהפעלת מזל"ט.

המקור הצבאי מסר, כי מטוס זעיר עולה 300 — 250 אלף דולר ומחיר תחנת הפעלה כמליון דולר. המזל"ט מעביר בעת הפעלתו תמונה לתחנת הקרקע המאפשרת לקצין המודיעין ולמפקד הכח הלוחם להתעדכן בתמונת שדה הקרב ובהיערכות האויב.

עד עתה, במהלך האימונים והמשימות, הופל רק מזל"ט אחד באש נ"מ בבקעת הלבנון באוגוסט 1983.

מזל"ט נוסף „פיונר" שפותח באחרונה במפעל מזל"ט בגב ציונה, ונרכש על ידי הצי האמריקני, נבחן בישראל על ידי יחידת הבחינה של חיל האויר.

המזל"ט ומפעילו שניות אחדות לפני הנחיתה. (תצלום: דובר צה"ל)

הו כלכותה — גינטר גראס מגיע אלייך

האמבורג. – הסופר המערב־גרמני גינטר גראס הודיע, כי הוא מתכונן לעזוב את ארצו ולחיות בכלכותה במשך שנה, כדי „להתרחק לתקופה מסויימת משתי המדינות הגרמניות."

הוא אמר לכתב „רויטר", כי בכלכותה, „למרות כל היסורים העוברים על רבים מתושבי עיר זו, אתה יכול לחוש חיוניות, אפילו בשכונות מצוקה. חיוניות זו חסרה כיום באירופה, אין יותר עוצמה בעולם המערבי. יש רק בלתי מחוייבות, שהתפכה לענין קדוש."

הסופר מתח ביקורת חריפה על המדינאים מן הימין בגרמניה, ואמר, כי גרמניה המערבית היתה יכולה ליצור לעצמה תדמית הרבה יותר חיובית בחו"ל, אילו העתיקה כמה מן השיטות שבהן בנתה לעצמה גרמניה המזרחית תדמית משלה. (עיר)

אלוף פיקוד הצפון: שהתקופה שלי תרשם כמשעממת ביותר

מאת יהודה צור כתב „על המשמר"

אני מאחל לעצמי כאיש צבא, שהתקופה שבה אהיה מפקד הפיקוד תרשם כמשעממת ביותר שהיתה אי פעם בפיקוד צפון, אמר אתמול האלוף יוסי פלד, בשיחה שקיים עם ראשי קו העימות, שעמם נפגש בנהריה.

„לפי תפיסת עולמי אנו מחזקים את הצבא למען הישובים ונמצאים כאן כדי לאפשר לתושבים לחיות אמר אלוף הפיקוד. אני לא רוצה לעסוק בהערכות, כי כגודל האשליות, כך האכזבות", אמר יוסי פלד. אלוף הפיקוד העיד על עצמו שעבר „די והותר" מלחמות ואינו מצפה למלחמות נוספות. הוא הבטיח שיעשה כמיטב יכולתו כדי שהשקט באזור ישמר. נציגי הישובים העלו את מצוקתם הכלכלית של הישובים, וקבלו על העדר תמיכה מצד מוסדות הממשלה למרות ההבטחות הרבות שניתנו להם בעבר. ראשי הישובים הרגישו שלמעט מערכת הבטחון אשר מלאה בדייקנות אחר כל הבטחותיה, הגורמים האזרחיים התעלמו לגמרי מכל ההבטחות. הדוברים ציינו, כי אין בידם פתרונות דיור ותעסוקה לצעירים משוחררי צה"ל והדבר גורם לעזיבתם למרכז הארץ.

„חוקים מנדטוריים ותורכיים שולטים ברשויות"

מאת אשר שילוני כתבנו לענינים מוניציפליים

„אם תקום אי פעם ממשלה שלא תהיה תלויה ב„לשונות מאזניים" יקבלו צרכי העם תמיכה תחיקתית נאותה. עד אז, אנו פועלים במישור המוניציפאלי לפי תחיקה אנגלית־קולוניאלית משופרת שבה עדיין נותרו עקבות של השלטון התורכי" — אמר דב תבורי, ראש עירית פתח תקוה ויו"ר מרכז השלטון המקומי בהופיעו אתמול לפני מזכירות המחלקה המוניציפאלית של מפ"ם במועדונה שברחוב ברנר תל־אביב. תבורי התקבל במלים חמות ע"י יוסי מרציאנו רכז המחלקה המוניציפאלית של מפ"ם, שציין לשבח את מאבקו של תבורי בעירו ובמישור השלטון המקומי הכללי.

תבורי סקר בהרחבה יחסי השלטון המרכזי והמקומי וקבע שהממשלה רוצה להחזיק בידה את השלטון המוחלט גם במישור המקומי ואינה מוכנה להעניק סמכות מלאה לרשויות המקומיות. מאבקו של שר הפנים, הרב פרץ, בפרשת קולנוע „היכל" בפתח תקוה תוך הסתמכותו על חוק העזר העירוני, הוא דוגמא לכך. תבורי ציין שמועצת עירית פתח תקוה היא שחוקקה לפני 80 שנה את חוק העזר העירוני בדבר מנוחת שבת. זה לא חוק דתי אלא סוציאלי, ומועצת עירית פ"ת מנועה משינויו משום ששר הפנים הוא איש ש"ס, לו היה שר פנים אחר, היה מאפשר בוודאי לשנות חוק עזר זה.

אחמד אבו עסבה, סגן יו"ר מרכז השלטון המקומי, העלה בקצרה בעיות הרשויות המקומיות הערביות. יו"ר המחלקה יוסי מרציאנו הודיע שיתקיים דיון מיוחד ונפרד בבעיות המגזר הערבי.

כנפי הלב: הפסל הישראלי יעקב אגם מתבונן ביצירתו הקרויה כנפי הלב, שהוצגה ביום ג' בפאריס. הפסל המתנועע, העשוי פלדה, פוסל לציון יום השנה ה־40 לטיסות „איירפראנס" בין פאריס לניו־יורק ויוצב בחודש הבא בנמל התעופה ע"ש קנדי בניו־יורק. (צילום: אי.פי)

נמצאו הנחשים שנגנבו מהגן הזואולוגי

מאת ירון אליוסף, כתב „על המשמר"

לאחר חקירה מאומצת של שוטרי הבילוש והחקירות של תחנת השכונות, נעצרו אתמול שני חשודים בהתפרצות וגניבת נחשים מהגן הזואולוגי בי־ם. בחיפוש בבית ברח' תרשיש בי־ם נמצאו 7 נחשים בהם צפע אחד, ירוקע אחד, לטאות מעבדה מיוחדות, 2 עקרבים, וביצי הרדון שנגנבו מהגן הזואולוגי. כן נמצאו קערות אוכל לחיות וכלי עבודה של הגן. כמו אירע באחרונה מספר התפרצויות לגן הזואולוגי, החיות הוחזקו בחצר הבית ביחד. הנחשים באקווריום דגים וחלק בכלובים.

החשודים, בני 41, 42 מיפו טענו שגידלו את החיות כתחביב.

כתם על השב"כ

היום

אחוות הפוליטיקאים

מאת פ.סבר

הסיפור האמיתי של ההסדר לכיבוי מלחץ של פרשת ראש השב"כ הוא של אחוות הפוליטיקאים. הארמוניה נפלאה שנגלתה בין חברי צוות השרים שהוביל את העניין לשחיטה כשרה, אם לא לפני, אז לפחות אחרי הורדת התער והמסך. יד לוחצת ורוחצה יד. ברית בלתי־כתובה, אך מוגנה בדמים, נחתמה בלילות שעברו בין ראש המערך לראש הליכוד, השניים שכצת רבים וקצת פרים, ולאחרונה מאות רבים והרבה יותר פרים.

היה להם, כמובן אינטרס אנוכי מושקע היטב להתחבר כדי לטייח. אך הרעד האישי אינו ההסבר הממצה. מזה שנה אני מתחזק, נראה, כי ממשלת האחדות הלאומית היא, מבחינת שיתוף הפעולה בין שני מרכיביה, אפשרות־סכנון אמיתית. בוכים ומתפייסים בוכים ומתפייסים, שורדת בה הבנה בינמפלגתית כמותה לא נרשמה בממשלת רבין (שהיה בה מי שהוגדר על־ידי ראש הממשלה דאז כחתרן בלתי־נלאה) ולא בממשלת בגין (שהיה בה מי שהוגדר על־ידי ראש הממשלה דאז כמסוגל לפקוד על צבא להקיף את הכנסת).

הרוטאציה, כלומר החילופים בתפקיד ראש הממשלה, איננה נתפסת אצלי כגזרה וקללה, אלא כהמשכיות די טבעית בין שמיר לשמיר. הנה היה גם פרס שנתיים מנהיג האומה.

בשנתיים אלו הליכוד והמערך זוו המרכזה. התקרבו לנקודת שיווי־משקל פוליטי. התווה, שהיתה חזויה וצפויה, חיזקה את כוחו הציבורי של המערך והחלישה את זה של הליכוד. אך אפשר שלא לתמיד. בשטח ההתקרבות נוצרו עוכרות של שיתוף פעולה העשויות. החל בספטמבר, לפעול בכיוון נגדי, לטובת „חירות" ולרעת „העבודה". כן, כמה ממנהיגי מפלגת־העבודה זכו בראהביליטציה מלאה, או כמעט מלאה, של קהל הכיכרות המיוזע, אך באותו הזמן זכו מנהיגי „חירות" בראהביליטציה מקבילה של קהל המשרדים הממוזגים. איך זה ישתקף בקלפי, אף סוקר אינו יודע. בינתיים, הם מחובקים כמו זוג דובים בחורף.

באופן הסגירה של פרשת ראש השב"כ יש ניסיון מעורר רחמים להחזיר חתול מיילל לשק ולמכור לנו אותו ככזה, כלומר כחתול הקשור בשק. כל המכיר חתולים בורחים יודע, שהתפיסה לא תצליח. אולם בינתיים לראות את ראש הממשלה המכהן, ואת חברו המיועד, רודפים יחדיו כדי לתפוס את הגנב השחור, והמתחמק, מסייעים איש לתחבולות רעהו, וטומנים ביחד, לאיש החוק מלכודות משפטיות מתוחכמות — הרי זו סצינה פוליטית מרהיבת־עין וצובטת את הלב. רומאן בהמשכים למאזיני ח"כ שילנסקי. בצערי הפיוס הבינמפלגתי מרהים פרס גם את חבריו במפלגה, וכמה מהם כבר משמיעים קולות של השתוממות מתפרצת. עירעור על התבונה שבכריתת החדשה הזו. עד כדי פירוק הממשלה כמובן לא ירחיקו לכת, ואפשר לסמוך על שר החוץ העתידי, כי יידע להסביר לחבריו ל„תנועה" שלהתחבק עם היריב פירושו לבצר ההשפעה עליו.

ההסכמה ההדדית של היום, יאמר וראי פרס למהדרי ריב שבקירבתו, היא הערובה להסכמה הדדית של מחר, כשאנו נהיה למטה והם יהיו למעלה. ומבחינתו של המתכונן להיות למטה, זוהי גישה פתות או יותר מעשית.

על עלבונות של הצדק הציבורי האחדות חוגגת היום. גם אם שמיר כופף קצת את ידו של פרס, לא זה הסיפור האמיתי. הסיפור והעוקץ הוא איך שניים אלו יחדיו כופפו לו. ליועץ המשפטי לממשלה, את היד ואת חוט השידרה ואת הדבר האחר. ככתוב: היילכו שניים יחדיו בלתי אם נועדו זה עם זה? בלתי אם נועדו זה לזה?

גם שקרי, גם טפשי

מאת גדי יציב

אי־אפשר היה לקבל החלטה גרועה יותר. ההחלטה הזו היא שקר, היא כניעה פוליטית, ובנוסף לכך זוהי החלטה טפשית, כי היא לא תשיג את המטרה שייעודו לה מנסחיה.

אין מלה בלשון ההודעה, מהחל ועד כלה, שאיננה הונאה, הטעיה ואחיזת עיניים. „הגנה" איננה חנינה. אלא ביטול החוק לגבי קבוצת אזרחים. „שיקול הדעת של היועץ המשפטי" איננו שיקול־דעת ואיננו של היועץ • משום שנשיא המדינה הפקיע לעצמו את הזכות לקבוע נגד מי לא תיפתח חקירה משטרתית, וכך נוטל את הטעם מהחלטות היועץ המשפטי. „הוועדה להפקת לקחים לעתיד" איננה אלא פיקציה עלובה, משום שאין היא יכולה להפיק לקחים לעתיד בלי חקירה אמיתית של אירועי העבר. „ההגנה על ראשי השב"כ" איננה הגנה אלא הכפשת שמם הטוב והכתמתם בכתם נורא, שאין להם שום דרך להתנקות ממנו. „שיקולי הבטחון" הם רמייה מובהקת, משום שמכאן ואילך תתחיל חקירה אינטנסיבית של הפרשה על־ידי עשרות גורמים בלתי־מוסמכים ובלתי ניתנים לחקירה.

וזהי איפוא הודעה שקרנית ביודעין, כאשר השקרן יודע שהציבור יודע כי הכל שקר — ובכל זאת מקווה השקרן, כי רוב הציבור יעדיף את השקר על פני האמת. „אני מורחת אתכם, גבירותיי ורבותיי", אומרת הממשלה לאורחיה. „ואני מקווה מאד שאתם נהנים להיות מרוחים".

אם נניח כי לשמעון פרס עצמו אין כאן מה להסתיר, וכי כל השקר הזה לא נועד אלא כדי להגן על יצחק שמיר — אזי אין ספק שכאן חצה פרס את הנקודה שאין ממנה חזרה בהתרפסותו כלפי יריביו הפוליטיים. הפשרה כאן מסריחה. משום שאין היא פשרה פוליטית בלבד, אפילו לא רק אידיאולוגית. אלא היא בעיקרה מוסרית. אחרי צעד כזה כבר אי־אפשר לחזור הביתה.

אחרי כל הדברים האלה גם ברור לחלוטין כי המטרה העיקרית, לעשות את כולנו חרשים־אילמים, לא תצלח ולא תושג. השקר הזה גם גס וגם חסר תוחלת. עוד יתוהבו מוסדות ארין על הפרשה הזאת!

רק שקר אחד יכול עוד שמעון פרס למנוע מעצמו, למענו, למען מפלגתו, למען כולנו: כשיחזור אל משרדו, טוב יעשה אם יסיר את תמונתו של דוד בן־גוריון התלויה שם על הקיר. אם לא יעשה כן, הוא ימצא את עצמו חוזר ומשקר יום יום, שעה שעה.

עיסקת חנינה

מאת זהבה מוזס

הפתרון שנמצא לפרשת ראש השב"כ עורר תמיהות בקרב משפטנים ורבים מהם הצביעו על הבעיות וההשלכות החמורות שעלולות לנבוע מפתרון זה.

ד"ר אריאל רוזנצוויג, משפטן מאוניבר־סיטת תל־אביב, עמד בשיחה עם „על המשמר" על הבעיות המשפטיות הסבוכות הכרוכות בפתרון זה.

הפתרון שהוחלט עליו — מתן חנינה לפני שהוגדרה העבירה, לפני שהוגש כתב־אישום ולפני שניתן פסק־דין — מעלה קודם כל את שאלת הסמכות. ספק אם יש לנשיא סמכות חנינה במקרה זה, שהרי בסמכותו לחון עבריינים ואדם אינו יכול להיות מוגדר כעבריין כל עוד הוא בחזקת זכאי.

בעיה נוספת היא אופן השימוש בסמכות החנינה. החנינה מוענקת כמעשה חסד ומחילה על עוון ואילו במקרה זה הופעלה סמכות החנינה כדי למנוע חקירה — מטרה שהיא לא נועדה לה.

לדעת ד"ר רוזנצוויג, צריך היה הנשיא להימנע מלהפעיל את סמכות החנינה במקרה כזה יש לו השלכות פוליטיות מובהקות, וכאן מתעוררת בעיה נוספת. היועץ המשפטי לשעבר, פרופ' יצחק זמיר, הגיש בשעתו חוות דעת לפיה אין לנשיא סמכות לחון את עצורי המחתרת היהודית, והנשיא פעל על סמך חוות דעת זאת. ומתעוררת כאן תמיהה מה השתנה מבחינת הסמכות בין המקרה של עצורי המחתרת לבין פרשת ראש השב"כ.

אנשי השב"כ הוקרבו

גם ענין הפיטורין מציג, סימני שאלה. אפשר היה אולי להסתפק בהתפטרות אילו היתה מתקבלת התפטרותם של כל אנשי השב"כ שהיו מעורבים בפרשה, אך לא כך היה הדבר וקיימת התחושה שאנשי השב"כ הוקרבו כדי למנוע חקירה יסודית שעלולה היתה להוביל את הדרג המדיני.

נקודה נוספת היא שהחנינה לכאורה מעידה בפעם הראשונה על מעשים פליליים שכנראה נעשו, שהרי אחרת אין שום הסבר לחנינה, ולמעשה זו הפעם הראשונה בכל הפרשה בה ישנה הודעה שנעשו מעשים שלא ייעשה, וזה כשלעצמו מחייב חקירה.

נקודות נוספות נוגעות לשיתוף של עורכי־דין פרטיים בהתייעצויות נורמטיביות (התייעצויות הקבינט והתייעצויות הממשלה עם היועץ המשפטי שלה), דבר שאינו מקובל בשום שלב ונוגד כל עיקרון קיים. משל למה הדבר דומה, לקיום התייעצות לקראת חקירות פליליות יחד עם בא־כוחו של הנחקר לגבי השאלה כיצד לנהוג כלפיו.

עיסקה משולשת

ד"ר רוזנצוויג סבור כי ההליך שננקט מעלה שורה ארוכה של תמיהות שמסבכות את העניין עוד יותר ולמעשה איננו מסיים פרשה אלא פותח פרשיות אחרות, כמו, למשל, בעיית היועץ המשפטי לממשלה בהקשר זה נראה, כי המוסד שבראשו הוא עומד נדחק לקרן זווית, כי ההסדר נעשה מבלי שניתן ביטוי לסמכויותיו של היועץ. היתה כאן איזה שהיא עיסקה משולשת, שבה לכאורה עקפו את המנגנונים המקובלים של חקירה, של בירור האמת ושל הוצאת הצדק לאור. כל הדברים האלה יוצרים תחושה מאד לא נוחה, כשישנן מספר רשויות שלטוניות המבקשות להגן על עצמן והדבר חדל להיות הגנה על בטחון המדינה.

התקדימים שנוצרו במקרה זה הם תמוהים. אך יש עדיין צורך לעכל את ההסכם הבלתי־צפוי כל־כך והמורכב כדי שאפשר יהיה להגיב בצורה יסודית ועמוקה על השלכותיו, מה שברור, שלא ניתן לערער באופן ישיר על סמכות חנינה של הנשיא, כיוון שאי־אפשר לעתור לבית המשפט נגד הנשיא, אך אפשר לעתור נגד משרד־המשפטים, שהוא הממליץ על החנינות.

גם האקט של יוסי שריף, שהודיע כי הוא מאמץ לעצמו את תביעתו של פרופ' זמיר מהמשטרה לחקור בפרשה, הינו בבחינת אקט של מחאה, כיוון שמרגע שהוענקה חנינה בטלה אפשרות העמדה לדין, והרי מטרת כל חקירה היא לאפשרות זו.

ראש דסק לעניני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנוך

המריחה הגדולה

ח"כ ויקטור שם־טוב: הממשלה ראויה לאי־אמון על המוצא המניפולטיבי לפרשת השב"כ

מאת דורית גפן

ח"כ ויקטור שם־טוב מגדיר את המוצא שנמצא בממשלה לפרשת השב"כ כהתחמקות מבישה של הדרג מחקירת עניין הנוגע ישירות לבטחון ישראל. לדבריו, זהו עוד נסיון להטיל על חיילים, במקרה זה חיילי השב"כ, את מלוא האחריות, תוך סירוב לבדוק ולחקור את האשמות והאחריות של הדרג המדיני.

אומר שם־טוב: „הפתרון שהוצע הוא מריחה אחת גדולה. חקירת השב"כ עלולה היתה אולי לגרום נזק בטחוני כלשהו, אך אי־חקירת הפרשה תגרום בטווח רחוק יותר נזק ביטחוני הרבה יותר גדול."

לדעתו, רוב הציבור סבור שהעניין אינו מתמצה בהקרבת שבעה ראשים מאנשי השב"כ, אלא בבדיקת האחריות של הדרג המדיני על מה שקרה. לא פחות חמור בעיניו של ח"כ שם־טוב הוא ההיבט המשפטי. מה שנעשה כאן, הוא אומר בחריפות, זוהי מניפולציה מכוערת ובלתי חכמה. אני מצטער שסיבכו את הנשיא במניפולציה משפטית. נשיא המדינה נתן חנינה לאדם, אשר לא רק שאינו עבריין, הוא אפילו עדיין לא בבחינת חשוד, וטרם נחקר. דבר זה נוגד את החוק ונוגד כל היגיון משפטי — קובע שם־טוב בהדגישו, כי על המניפולציה הזאת ראויה הממשלה לאי־אמון.

אך יש גם היבט נוסף. כיצד יהיה הציבור בטוח שנוהלי העבודה של השב"כ, אשר כפי שהתברר לא היו תקינים, יבואו על תיקונם? — שואל שם־טוב. מי יבטיח לנו שהדבר ייעשה? מי יפקח על כך? כיצד ניתן להרגיע את הציבור שתקלות חמורות כאלה לא יהיו בעתיד? הוא מוסיף להקשות.

על המבחן הראשון והחשוב של היועץ המשפטי לממשלה אין לויקטור שם־טוב מלות זכות. הוא מציין, כי השופט חריש נכנס לתפקידו בנסיבות קשות במיוחד. שאיש מקודמיו לא התנסה בהם. הוא נכנס ישר לים הסוער של הפרשה, והיה ללא ספק נתון ללחצים. אך למרבה הצער, קובע שם־טוב, הוא לא עמד במבחן הראשון הזה. בכל הצהרותיו מאז נכנס לתפקידו אמר השופט חריש מפורשות, כי הפרשה תחקר. הוא אמר, מצטט שם־טוב את חריש, כי אין מנוס ואין דרך אחרת אלא חקירה. הבעיה, אמר חריש, באיזה אופן ייחקר העניין: חקירה משטרתית, ועדת־חקירה או בודק יחיד.

אם היועץ המשפטי ידע על ההליכה לנשיא ואישר אותה — הרי לא עמד במבחן. אם לא ידע — הרי זו סטירת־לחי נגדו מצד הממשלה.

טיוח של טיוח

מאת אבי נשרי

באביב 84' יכול היה ראש הממשלה דאז, יצחק שמיר, להופיע בציבור לאחר מעשה הלינץ' מחבלים. לקבוע מייד שהמעשה עומד בניגוד חמור לעקרונות המוסר והמשפט של מדינת ישראל, להודיע על חקירה נמרצת והעמדת האשמים לדין.

יצחק שמיר, כידוע, לא בחר בדרך זאת, אלא בדרך אחרת: ניסיון להוריד את הנושא מסדר היום ובדרך זו לתפוס את המקל בשני קצותיו: לאשר דה־פקטו את המעשה מתוך רצון נקם וענישה, בלי לשנות את העקרונות המוסריים עצמם וכך, לחסוך כביכול מעם ישראל, כוחות הבטחון והממשלה את הנזק שייגרם כתוצאה מהתמודדות ישירה עם הנושא.

מתברר שכל הבעיות שהממשלה רצתה לחסוך על־ידי נסיון ההתחמקות הזה התפתחו הרבה מעבר למה שהיה קורה אילו הממשלה היתה מגיבה מלכתחילה בצורה ברורה ונחרצת. שיקולים תועלתיים, כמו הגנה על חיי שבויינו ושמירה על תדמית בעולם, התגלו כלא־רלוונטיים, שכן הדבר נתגלה מייד ופורסם באמצעי התקשורת בעולם ונסיון ההתחמקות אף גרם נזק תדמיתי נוסף.

באשר לשיקולים „ביטחוניים" — החשש לפגוע בצבא ובשב"כ, הרי כבר ברור שנסיון ההתחמקות לא חסך מהשב"כ את הכאב והזעזוע הנובע מעצם המעשה הלא־מוסרי ומהמסקנות האישיות והאירגוניות החמורות הנובעות מכך. אך תגובה תקיפה מצד ראש הממשלה דאז היתה מביאה לסיום הסיפור בנקודה זו.

התגובה המתחמקת של הממשלה נתנה אות ואולי אף צידוק מוסרי למעשי ההטעיה וההולכת־השולל שנעשו לכאורה, מצד אנשי השב"כ כלפי ועדות החקירה: נראה היה שאי־הסקת מסקנות חד־משמעיות הוא פתרון טוב לכולם — גם לראש הממשלה. כך במשך שנתיים נגררו אנשי השב"כ לעדויות שקר, העללת עלילות ויצירת קנוניות. אם זה לא או מהי „פגיעה בבטחון" הנסיון להגן על עקרונות מוסריים בדרך של התחמקות הביא לשבירת עקרונות מוסריים אחרים.

קרוב לוודאי שמאחורי נסיון ההצנעה עמד גם הרצון לחסוך מהעם והממשלה ויכוח נוקב שעלול לגרום לשבירת קונצנזוסים ולאי־שקט פוליטי. לא רק שמטרה זו לא הושגה, אלא שהתוצאה היתה הפוכה: הוויכוח על מעשה הלינץ' לא נמנע והוא עוד התרחב לוויכוח על מעשה הטיוח שנעשה על־ידי אנשי השב"כ, כשהוויכוח הוא בין התומכים בחקירת הטיוח ובין אלה התומכים, רחמנא ליצלן, בטיוח הטיוח.

המעבר הזה לפוזה של ויכוח על תהליך הכחשת המקרה ולא על המקרה עצמו הוא הסימפטום החמור ביותר להסתבכות ולגיבוש הבעיה היסודית שנוצר מנסיון ההצנעה, וצריך לשמש אות אזהרה למקבלי החלטות על הצנעות והשאיות של חקירות. ההבדל בין חברה בריאה לחולה איננו בקיומן או אי־קיומן של בעיות חריגות, אלא ביכולת לפתור אותן ולא לנפחן ולסבכן.

התגובה הבריאה הנדרשת בעצם ימים אלו היא לכן, לא להצניע את הפרשה ותהליך טיוחה, אלא להניח את הכל על השולחן. לא שהתוצאות לא תהיינה כואבות. אלא שהן עדיפות עשרת מונים על התוצאות שתהיינה מהצנעה והשתקה הכרוכות תמיד בנזק נוסף.

מנותקים

אנשי השב"כ ממלאים פיהם מים. אחד דיבר — בעילום־שם: הפרשה עוד תחזור אלינו כבומרנג

מאת חיים מרגלית

[illegible]

אחות, אבל לא רחמניה

השביתה, המקיפה כמעט את כל מערכת האישפוז, שוברת מוסכמות רבות: בין אדם לרעהו, בין עובד למעביד ולאיגוד המקצועי שלו, בין אזרח לבין המוסדות המוסמכים לטפל בתביעותיו ■ אין לתמוך במעשים פסולים לשם השגת מטרה צודקת

מאת יוסף שמי

בשתסתיים שביתת האחיות יהיה צורך להמציא כינוי אחר במקום אחות רחמניה. שביתת האחיות, מקיפה כמעט את כל מערכת האישפוז, שברה עוד מוסכמות ביחס שבין איש לחברו, בין עובר למעביד, בין עובד לאיגוד המקצועי שלו, בין אזרח למוסדות המוסמכים לטפל בתביעות מוצדקות או מוצדקות חלקית. מבחינה זו אנו במדרון תלול למדי.

לפני כתיבת דברים אלה ביקרתי בבית־החולים „איכילוב", אור ליום רביעי. המצב במקום לא היה דומה לתיאורים הדרמאטיים באמצעי התקשורת, במיוחד האלקטרוניים. במחלקה הפנימית לא נראו סימנים חיצוניים של פניקות בשיגרה. הרופא אומנם התלונן, שהוא נאלץ לעשות פעילויות המבוצעות בדרך־כלל על־ידי האחיות, אך בנוכחות אחות אחת הוא הצליח להסתדר. אגב, הפעילויות שלקח על עצמו התורן – רופא סטאז'ר – מבוצעות במקרים רבים על־ידי רופאים בבתי־חולים בבריטניה המערבית ואף בארה"ב. שם כל בית־חולים צריך לדאוג לאיזון ההכנסה וההוצאות.

בסיור שערכתי בלוויית רופא במחלקה אורטופדית, שהיא מטבע הדברים מחלקה פרובלמטית, לא מצאתי בעיות אקוטיות למרות העובדה שמהמחלקה לא שולחו חולים הביתה. במחלקה זו הדבר אינו בר ביצוע, כי החולים מרותקים למיטותיהם וזקוקים לטיפול רפואי וסיעודי, כמו שינוי חבישות, עזרה בעת הליכה לשירותים ועוד. המצב היה קשה, אך לא טראגי. הרופא התורן היה לבד וסייעה בידו האחות היחידה שהורשתה לעבוד על־ידי מטה השביתה. נוסף לזה היו שם שתי מתנדבות. מובן שהמצב יכול להשתנות במהירות, אם כמה מהחולים יזדקקו לסיוע בעת ובעונה אחת. המתנדבות לא יבצעו את העבודה הנחוצה במיומנות ובמהירות הנדרשות, ואז עלולה להיות בעיה.

שונה היה המצב במחלקה לניתוחי חזה. לא הצלחתי לקבל מידע כמה אחיות נשארות בדרך־כלל בתורנות לילה, אך אחות אחת היא בהחלט המינימום, שכן אנשים שעברו ניתוח כה קשה עלולים לפתע להיכנס למצב חירום, הדורש טיפול מהיר והפעלת ציוד מתוחכם. גם בחדר המיון לא נראה סימן למצב חירום. אך אין זאת אומרת שמצב כזה לא נוצר חצי שעה אחר־כך. מספיק שבבת אחת יובאו כמה נפגעי תאונות דרכים, הרעלה, או קטטה. מבחינה זו עבודת האחות דומה לזו של כבאי אש. הוא יושב וממתין, אך רגע האמת הוא הקובע.

למרות הידיעות המעוררות חרדה מן המצב לא מצאתי באגף ההנהלה אף לא אחד מהמנהלים, לא הרפואיים ולא האדמיניסטרטיביים. שוב אין זה אומר, שבמידת הצורך הם לא יופיעו תוך דקות ספורות.

אף כי השביתה אינה חלה על חדרי־המיון, נמנעו הזקוקים לטיפול מלבוא לבית־החולים. (צילום: י.פ.פ.א.)

החלשים – נפגעים

משיחה עם רופא המחלקה הגריאטרית בבית־חולים אחר באיזור תל־אביב נתקבלה תמונה שונה. מדבריו מסתבר, כי הסופג את המכות הוא החלש ביותר. האחיות נטשו את המקום, אך גם בני משפחה מיהרו להסתלק ואף לא באו לביקורים שיגרתיים, שמא יהיה צורך להישאר במקום ולסייע לצוות המצומצם. לא נעים לומר לרופא „אין לי חשק, אינני יכול"; וכך חשפה השביתה עוד רובד לא מעודד של החברה הישראלית.

כשמסתובבים במחלקות שונות של בתי־חולים נוכחים לדעת יותר ויותר עד כמה השתנו פני הדברים, עד כמה המוסדות הללו רוויים ציוד ושיכלולים. כל הציוד הזה מופעל על־ידי אנשי מקצוע, ואין מנוס מריכוז אנשי מקצוע והעלאת רמתם. כיום כבר לא ניתן להעלות על הדעת, שיולדת תוכל לטפל בפג שהיא ילדה, לא ניתן להסתפק בטיפול בני המשפחה בחולה שעבר ניתוח לב פתוח, בחולה הנמצא ביחידה לטיפול נמרץ, במחלקה נוירולוגית ועוד. יותר ויותר זקנים מבלים את שארית ימיהם במחלקות שונות של מוסדות אישפוז. המשפחות אינן בנויות עוד לטיפול בזקניהן. לחלק מהזקנים אין קרובי משפחה, בשל היותנו מדינה קולטת עליה, ובכלל זה שארית הפליטה מאירופה שלאחר מלחמת העולם השניה.

מכל זה יש להוציא מסקנות. את המסקנות חייבים להסיק מוסדות החברה והממשלה. אך לא כן הדבר.

חסרות כ־300 אחיות

ראשית־כל, יש שאלה של מספר האחיות הדרושות במערכת. שאלנו את ד"ר משה משיח, הממונה על מדור בתי־החולים הממשלתיים במשרד הבריאות, האם יש הצדקה למספר כה רב של אחיות וברמה כה גבוהה כפי שיש לנו כיום? אולי זה מוגזם?

הנתונים שלנו, אומר ד"ר משיח, קרובים לאלה המקובלים במערב אירופה. כמובן שאין אנו יכולים להגיע לרמתה של סקנדינביה. אך השאלה כיום אינה בעיקר שינוי בתקנים; הבעיה שלנו היא כי לתקן של כ־4,700 אחיות חסרות 200־300. מדובר במצב במחלקות לאישפוז כללי בבתי־חולים ממשלתיים. בבתי־חולים גריאטריים המצב עוד יותר קשה. התקנים אינם אומרים הכל, משום שחלק מהאחיות עובדות במשרה חלקית, ולכן עולה העומס המוטל על הנותרות. 50־80 אחוז מהנותרות הן אחיות מוסמכות. והתמורה שהן מקבלות אינה יכולה לעצור את הנשירה מהמקצוע. הנשירה היא מכאיבה במיוחד במחלקות קשות ובחדרי ניתוח. התמורה אינה מהווה תמריץ לצעירות ללכת לבתי־ספר לאחיות ולקשור את עתידן במקצוע זה.

השאלה היא, למה הגיעו הדברים למה שהגיעו. הנושא כולו נמצא בידי נציגי האוצר, אשר לא פעלו ביוזמתם כדי לתקן עיוותים הזועקים עד לב השמים. מעולם לא קרה, שהזמן היה מתאים לתיקון כזה. השינויים מבוצעים רק תחת לחץ, באיום שביתה או בשביתה ממש. שביתת האחיות, כמו שביתת המשטרה, מגן־דוד אדום, הכבאים, שירותי המים, החשמל הם מן הדברים שקשה מאוד להשלים עימם. גם כשהסיבה מוצדקת ביותר לשביתה. אין זאת אומרת שמותר לאחוז

(המשך בעמוד 10)

פלאי שח־רחוק

מאת רונית מורגנשטרן

„הלו, זה הטלפון שלך? מדבר". שיחה מהטלפון שלך? גם זה אולי יבוא. בינתיים מביא עימו העידן הדיגיטאלי (ספרתי) בשירותי הטלפון בארץ חידושים, שעל תכנונם סופר כבר ב„על המשמר" לפני כחודשיים. היום מבוצעים החידושים בפועל.

מ„בזק" נמסר כי השירותים החדשים מופעלים היום לניסיון ב־4 מרכזיות ספרתיות בתוך ירושלים, ת"א, חיפה וכת"ים, והם כוללים:

● שיחה ממתינה — בשעה שאתה מנהל שיחת טלפון, ומישהו מנסה להתקשר אליך, אתה שומע צליל קצרצר ויודע שממתינה לך עוד שיחה. באמצעות לחיצות קלות על לחצן העריסה אתה יכול לקבל את השיחה החדשה, לחזור לקודמת, לשוחח עם השניים לסירוגין תוך שמירת סודיות מלאה של כל אחד מהם, או להישאר רק עם אחד מהם. השירות ממוחשב לגמרי, ואין אוזן אדם (מרכזן וכד') מעורבת בו. לכל החוששים מתסמונת 1984 נוסח אורוול.

● עקוב אחרי — על־ידי הוראה מתאימה, שתינתן באמצעות חיוג במכשיר שלך, יופנו כל ההתקשרויות לביתך אל הטלפון בו אתה נמצא, כשהמתקשר שאפילו אינו יודע שאתה עונה לו ממקום אחר. אתה משלם עבור קטע השיחה שבין הטלפון שלך לבין הטלפון אליו הפנית את השיחה.

● חיוג מקוצר — על־ידי חיוג של ספרה אחת שהיא למעשה קוד של מספר טלפון שתיכנתת תוכל לחייג ל־8 מספרי טלפון, ועל־ידי חיוג שתי ספרות, תוכל להתקשר עם 30 טלפונים נוספים.

● שיחת ועידה — מאפשרת לך לקיים שיחה עם שני מנויים ביחד, כשאר שלושתכם שומעים איש את רעהו מכל מקום בארץ ואף בחו"ל.

● חשבון מפורט — דף חשבון ועליו מידע מפורט על כל שיחותיך: התאריך, היעד, השעה המדוייקת משך השיחה ומספר הטלפון עימו נוצר הקשר. ניתן לקבל שלושה סוגי חשבון מפורט: לשיחות בינלאומיות בלבד, לבינלאומיות ובינעירוניות בלבד וחשבון שכולל את כל השיחות.

בשבועות האחרונים נשלחו פרוספקטים ובהם הסבר על השירותים החדשים, בצירוף גלויה ששולחים חוזרה ל„בזק" ובה מפרטים באיזה מן השירותים בוחרים. הראשונים מבין אלה ששלחו תשובות כבר נקנים בפועל מן השירותים החדשים, נמסר מ„בזק". השירותים מתאימים לכל מכשיר טלפון, בין אם הוא מופעל באמצעות חוגה או באמצעות לחצנים. הם יינתנו תמורת תשלומים חודשיים, כולל מע"מ הם: 2 ש"ח עבור כל אחד מהשירותים הבאים — שיחה ממתינה, עקוב אחרי, חיוג מקוצר עם 8 קודים ושיחת ועידה. עבור חיוג מקוצר עם 30 קודים יגבו 5 ש"ח, ועבור חשבון מפורט 1 ש"ח לכל דף חשבון. „בזק" מבטיחה להעניק השירות בתוך שבוע מקבלת ההזמנה. כל השירותים, כאמור, במרכזיות ספרתיות בלבד.

לגבי הגבלת השיחה העירונית ל־5 דקות לפעימה, שהיתה אמורה להיכנס לתוקף בימים הקרובים — עדיין אין לדעת מתי היא תופעל. לדברי יהושע עמישב, דובר משרד־התקשורת, רק לפני שבוע החלה ועדת הכספים של הכנסת בדיון בנושא. השבוע יסיירו חברי הוועדה ב„בזק" תל־אביב כדי להבין את פעולת המערכות והמניעים להגבלה המומלצת.

עמישב שאינו יודע לומר, נכון להיום, מתי תופעל ההגבלה, למרות שלפני כחודשיים, בשיחה עם „על המשמר", קבע את תחילת יולי כתאריך ביצוע, היום הוא אומר: „זה נמצא בידי ועדת הכספים של הכנסת, ומכיוון שאין לנו שליטה על קצב הדיונים של הוועדה, אין לנו מושג כיום מתי היא תופעל". אז לכל חולי פטפטת הטלפון — יש לכם עוד ברווח נשימה.

אבא חוזר הביתה

אבות נוטלים חלק פעיל יותר בחיי המשפחה האמריקנית. התופעה ניכרת בסופרמרקטים, בבתי הספר ובחדרי הלידה

מאת דליה רפאל, וושינגטון

ב„עונת המלפפונים" שבין יום הזכרון ליום העצמאות, בסוף השבוע השני בחודש יוני, מופיע בלוח השנה האמריקני „יום האב". החגיגה מסורתית וטיפוסית. פריטים „במיוחד לאבא" מוצעים במבצעי מכירה בחנויות ואת אבא עצמו לוקחת המשפחה לארוחת־ערב — במסעדה בדרך כלל. הביטוי החיצוני לא השתנה זה עשרות שנים, אך מקומו ותפקידו של האב בתוך המשפחה משתנים גם משתנים.

בין כל התהפוכות במשפחה האמריקנית — קריירות מקצועיות לשני בני־הזוג, שיעור גבוה של נישואין וגירושין — בולטת תופעה חיובית אחת במיוחד: אבות נוטלים חלק פעיל יותר ויותר בחיי המשפחה. ניתן להבחין בתופעה בכל מקום כמעט: בסופר־מרקטים, בחדרי־מורים, בבתי־ספר, בחדרי־המתנה של רופאים וכיוצא באלה.

„תמיד השתוקקו הגברים להיות בקשר רב יותר עם ילדיהם, ועתה החלו להגשים שאיפתם", אומר סמואל אושרסון — פסיכולוג ופסיכותרפיסט באוניברסיטת הארווארד. „קיימת נטייה ברורה מאוד בקרב אבות להיות מעורבים יותר. עדיין אין זה גל גואה, אך בהחלט מגמה קיימת. בולטים ביותר, כמובן זה, היחסים המתפתחים בין אבות לבנים. מספר עצום של גברים מרגישים כיום שיחסיהם עם אבותיהם לקו בחסר", אומר אושרסון „והם רוצים ביחסים שונים עם בניהם".

גולים במשפחה

לדעת אושרסון יחסי אב־בן לא השתנו משך מאות דורות. מסכימים אתו רבים מאנשי מדעי־ההתנהגות והחברה בארה"ב. תפקידי האשה והגבר במשפחה היו מסורתיים יותר. האב יצא לעבודה ואשתו נשארה לטפל בבית ובילדים.

השינוי החל עם סיום מלחמת העולם השניה. בתקופת „הנהירה לפרברים" בארה"ב התגבשו נורמות „החיים הטובים", שכללו בית מחוץ לעיר ו„קריירה" משגשגת. הגברים שחזרו ממלחמה קנו בתים למשפחותיהם בפרברים ויצאו למרכזי הערים (שם נמצאים רוב מקומות העבודה) לפרנסתם. הם היו קמים השכם בבוקר, בדרך־כלל לפני שאר בני המשפחה, וחוזרים הביתה בערב. לעתים קרובות לאחר שילדיהם כבר שכבו לישון. לפתע מצאו עצמם הגברים מבלים את רוב ימיהם בנפרד ממשפחותיהם.

„תופעת המעבר למגורים בפרברים", אומר אושרסון, „יצרה דור של גברים שחשו עצמם גולים ממשפחותיהם". לשינוי הביאו שני גורמים עיקריים: העלייה הגדולה במספר המשפחות בהן עובדים שני בני־זוג שמפתחים קריירה מקצועית, והתנועות הפמיניסטיות.

יש בעיות

בידי האמהות לא נותר זמן לטיפוח קריירה בנוסף לכל תפקידי האם ועקרת הבית, והאבות, מצידם, ערים ואולי אף מקבלים ברצון את הצורך במעורבות רבה יותר שלהם בגידול הילדים ובחינוכם. אין זאת אומרת שלא קיימות בעיות. האבות רוצים להימצא בבית ולמלא את תפקידם המשפחתי, אך בהיכנסם לחוג המשפחה הם חודרים לעולם שקודם לכן היה נחשב לממלכה נשית מובהקת.

„גברים רבים", מסביר אושרסון, „חוששים לאובדן זהותם הגברית, אם יטלו חלק גדול מדי בעולם זה". הוא מרגיש כי „למרות הקונפליקט, אתה יכול להרגיש גברי, לצאת לעבודה וגם לטפל בילדים בשוכך הביתה". והוא מוסיף, כי „אי־אפשר להגזים בחשיבות האבות בגידול בניהם ובנותיהם. הם יכולים להעביר את המסר לילד, עוד אפילו לפני שלב האבחנה בין אמא לאבא, שאבא הוא אדם שאפשר לסמוך עליו. נוכחות ומעורבות האבות מסייעת בפיתוח בטחון, אופטימיות, סקרנות והתעניינות ומקלה על הרגשות הקשים שחשים הילדים בתהליך ההפרדה מאמם", הוא מסביר.

בדורות קודמים לא עשו זאת האבות במידה רבה מכמה סיבות; לא הוכרה חשיבות תפקידם בחינוך ילדיהם; לחצי החברה; נסיונם למלא ציפיות שהופנו אליהם־מאבותיהם־שלהם. „בסך הכל, זוהי טרגדיה חברתית", אומר אושרסון.

למצב השונה כיום סיבות והסברים שונים:

● גברים נישאים מאוחר יותר והופכים אבות בגיל מאוחר יותר. הם מסיימים את לימודיהם ומתבססים במקצועם לפני נישואיהם והיותם להורים. כך הם מביאים יותר בגרות ובשלות לתפקידם כהורים.

● זוגות רבים חיים יחד תקופה ארוכה לפני נישואיהם. אם הם אכן מחליטים להינשא ולהוליד ילדים, הם מקבלים על עצמם מחוייבות עמוקה הרבה יותר למעורבות בתהליך גידול הילדים.

● אבות הופכים מעורבים בשלבים המוקדמים ביותר, אפילו עוד לפני הולדת הילד. הם משתתפים בשיעורי הדרכה ורובם המכריע „משתתף בתהליך הלידה" (לפני דור אחד בלבד כמעט ולא היו גברים שנכחו בחדרי־הלידה. ב־1970 כ־40 אחוז מהאבות נכחו בלידת ילדיהם, ב־1980 כ־88 אחוז וכיום ביותר מ־90 אחוז מהלידות בארה"ב נמצאים האבות.)

אושרסון מסביר שכאשר האב מעורב יותר בחיי בנו, הבן בטוח יותר בנוכחות האב ולומד דרך אביו ויחד אתו שזה „בטוח" לחוש אוהב, וזה בסיס חשוב מאד לגבי איכויותיו של הבן בתור אב. אם הכל פועל כשורה, לבן יהיו זכרונות חיים מנוכחות אביו כדמות חיובית והם שינחו אותו בבוא העת כשיגדל הוא את ילדיו שלו.

אושרסון רואה בתופעות ההתפתחות בארה"ב — יותר אמהות עובדות ויותר מעורבות של אבות בחיי המשפחה — התמורות מיוחדות והתנגשות חברתית מיוחדת במינה".

מאת דורית גפן

נפש יהודי הומיה

ר' שילנסקי וקהל חסידיו

גילו גיל ופיצחו בשיר הודיה. הוא עשה זאת. חבר הכנסת דב שילנסקי הצליח לחצות את תחום המושב ולהכנס לגוב האריות מאה שערים, ולצאת משם עליו ושמח. הוא לא הוכה ולא רוסס. כמה ניחופים של מה בכך, אך מה כל אלה לעומת המיבצע הנועז של הסריו האמיץ; דב שילנסקי, עוכריה עלי ובני שליטא, שפסעו ללא פגע מרוחבה של מאה שערים. לבו של מי לא עלז ולא צהל נוח פניו ועוהרים משמחה של שילנסקי, ובליל התשפוכת הבכיינית שיצא פיו על קבלת הפנים שערכו לו בשכונה החרדית ועל הכנסת האורחים שנהגו בו.

הנצחון הגדול שבו מתגאה שילנסקי אינו אלא כניעה מבישה של נבחר ציבור לתכתיבים ולתנאים שהציבו לו מארחיו בבחינת: כזה ראה וקדש. ההתרפסות כלפי עסקני העדה החרדית היתה מוחלטת. ושילנסקי היה מוכן – בעבור הכבוד המפוקפק של אירוח במאה שערים – לרמות את חבריו בוועדת הפנים של הכנסת, להם הודיע יום קודם־לכן על ביטול הביקור בשכונה. היהודי הגאה שילנסקי מחל במחי מחווה חסרת כל משמעות, על כבודו ועל כבוד הכנסת. לאיש הליכוד אין בושה, וכך הוא מציג אקט של התרפסות כהישג חשוב.

הידברות ופיוס מבית מדרשו של שילנסקי יהיו בוודאי מקובלים על החרדים. שהרי האיש מתרפס ומוותר מראש, ובלבד שידברו אתו. חבר הכנסת של הליכוד צודק כאשר הוא טוען, כי ניתן לפתור את הסכסוך בין החרדים לבין החילונים. אין ספק, שאם כולם ינהגו כמותו וייכנעו מראש לתכתיביהם של החרדים – יבוא שלום על ישראל. נפשו ההומיה של שילנסקי המתרגש עד רמעות ממחווה של הכנסת אורחים במאה שערים מלמדת, כי לקיצוניות החרדית והאנטי־ציונית יש גייס חמישי בתוך בית המחוקקים. או מה לנו כי נלין על כך שהם מרימים ראש שחצני ומתגרה?

חמישה ימים ביוני

יש משהו מגונה בתלישת דפים, לאו דווקא של האטלס (ראה דוד לוי), אלא לעתים אפילו של היומן השנתי. אמנם־זהו הרגל שגור אצל רבים, אך כאשר עושים זאת במפד"ל יודע כל אחד, כי הספירה לאחור אינה ספירת העומר, שנסתיימה כבר, אלא ספירת הימים שנותרו עדיין בחודש יוני.

מעולם, כך נדמה, לא ציפו שאנשים רבים כל כך במפד"ל לסיומו של חודש כלשהו, בלוח הגרגוריאני בוודאי לא של חודש יוני דווקא. את מניין הימים עושים במפד"ל חבריו של השר יוסף בורג, אשר שערותיהם כבר הספיקו להלבין בהמתנה המייגעת ומורטת העצבים לפרישתו של מנהיג מפלגתם. כאשר ביקשו בשעתו להשתלט על המפלגה, היו הללו צעירים ורבי מרץ, ואף קראו לסיעתם „הצעירים". מאז חלפו כמעט שני עשורים והם כבר הספיקו להתבגר. ועוד מעט יהיו בעצמם גברים מזדקנים. עוד חמישה ימים נותרו בחודש יוני — החודש שבו הבטיח השר בורג להחזיר למפלגתו את המנדט של חבר הממשלה, ולהפקיד אותו בידיהם כדי שיבחרו במקומו מישהו אחר. יתכן שהשר שבורג ירוויח עוד כמה ימים וימתין עם הודעת פרישתו עד לכינוס הוועידה הנבחרת של המפד"ל בחודש יולי, בלי נדר כמובן. שהרי מה טעם להקדים שמחה למועד, והרי אין פורום מתאים ומכובד יותר להביא בפניו את הפרישה, ואחר־כך את בחירת השר החדש, מאשר הוועידה שבה טרחו וכה עמלו להכינה.

דבקותו העקשנית של ד"ר בורג לכסא המיניסטריאלי כבר היתה למשל ולשנינה בפי חבריו־יריביו, עד כי יש ביניהם שלא יאמינו שבורג יפרוש עד שלא יראו את הדבר בעיניהם ולא ישמעו אותו מפיו במו אוזניהם. אך אלה הם פחדי שווא. השר הוותיק ביותר בממשלת ישראל יפרוש גם יפרוש, ובניגוד לחששות של כמה ראשי־שחורות — הוא לא ייבחר פעם נוספת.

המפה הפוליטית — נכון לעכשיו

סקר דעת קהל של „מודיעין אזרחי", שנערך בסוף השבוע שעבר בעתונים „מבט" ו„העיר", מצביע על התייצבות התמיכה במערך („העבודה" ו„יחד") ובליכוד, כאשר הפער בין שתי המפלגות הללו מגיע בחודש יוני לעשרים מנדטים. אין צורך לחזור על כל המסתייגויות מסקרי דעת קהל עונתיים, ואף לא להזכיר פעם נוספת, כי אין המימצאים המתקבלים בסקר עונתי דומים לתוצאות אמת של הבחירות.

עם זאת אין להתעלם גם מהמגמות המסתמנות בסקרי דעת קהל. כך למשל מסתבר, כי כבר בנובמבר '85 קיבל המערך בסקרים אלה 53 מנדטים, בחודש פברואר '86 עלה ל־55 מנדטים, ואילו במארס ירד ל־50. בחודש יוני, כאמור, נמדדה תמיכה של 51 מנדטים. גם אצל הליכוד מסתמנת באותם חודשים מגמה יציבה של 30 עד 32 מנדטים. ראוי לציין, כי לליכוד ולמערך יש כמעט אותו מספר ח"כים בכנסת הי"א (41 מול 40).

מימצא מעניין אחר בסקר של „מודיעין אזרחי" נוגע לתנועת „כך". בחודש יוני נגעה התמיכה כה לשני מנדטים. וזהי עדיין תמיכה גדולה מכהנא, שהוא היום נציג יחיד של מפלגתו בכנסת. אך בחודש מארס נתנו לו הסוקרים 4 מנדטים, מנדט אחד יותר מאשר בחודש פברואר, ואילו בנובמבר שנה שעבר עלתה התמיכה ב„כך" ל־5 מנדטים, גם כך יש לכהנא, לדעתי, שני מנדטים יותר מדי. מבחינת היקף התמיכה הציבורית נמצאת „כך" בחברה טובה, כאשר, להבדיל, מפ"ם, שינוי ואגודת־ישראל מקבלות אף הן – כל אחת, כמובן – שני מנדטים בסקר של „מודיעין אזרחי". התגברות והתחזקות אנו מוצאים אצל תנועת „התחיה", אשר לה 5 נציגים בכנסת הנוכחית. בנובמבר '85 זכתה ל־9 מנדטים. בפברואר ומארס השנה ירדה ל־7, וביוני שוב קפצה למעלה והגיעה ל־9 מנדטים. נתון פיקאנטי בסקר קשור במרכז הליברלי החדש, המקבל מנדט אחד בינתיים.

* * *

מן הסקר של חודש יוני מתקבלת מפה פוליטית העשויה לעורר אופטימיות מסויימת. במערך שמאלה יש גוש של 60 מנדטים (המערך – 51, ר"צ – 5, מפ"ם – 2, שינוי – 2) אליהם ניתן להוסיף את המרכז הליברלי כשותף פוטנציאלי לקואליציה כזאת. על כל אלה נוספים 6 מנדטים של חד"ש ו„המתקדמת", אשר גם אם לא יהיו שותפים לקואליציה כזאת, הרי על אחת כמה וכמה שלא יתמכו בקואליציה בראשות הליכוד. בנתונים של סקר „מודיעין אזרחי" אין הליכוד, הניצב בראש הגוש הימני, מסוגל למעשה להקים קואליציה. לליכוד עם „התחיה" ו„כך" יש 42 מנדטים. גוש המפלגות הדתיות מקבל על־פי הסקר 11 מנדטים. גם אילו היתה מובטחת מראש תמיכת כל הגוש הדתי בקואליציה בראשות הליכוד, אין בכך די. גם לא בצירוף המרכז הליברלי, שמוצאו כידוע מן הליכוד.

לכאורה תמונת מצב מעודדת, אך היא בערכנון מוגבל ביותר. נתוני הסקר נכונים ליומם בלבד, וגם אם כפי שכבר צויין אפשר להבחין בשבעת החודשים האחרונים במגמות יציבות, הרי אין לשכוח, כי עד למועד הבחירות לכנסת הי"ב יש עוד למעלה משנתיים, זאת כמובן אם הללו לא יוקדמו. יותר מזה, עד כה מזוהה הממשלה שבראשה עומד שמעון פרס, עם המערך, וניתן להניח, כי הדבר משפיע במידה מסויימת על הנסקרים. בחודש אוקטובר יעמוד בראש הממשלה יצחק שמיר, והיהודי של הממשלה יהיה ממילא יותר ליכודי.

* * *

עם זאת מעניין לשים לב לסקר אחר של „מודיעין אזרחי" שבדק את רמת הפופולאריות של אישים שונים ואת התמיכה שיש להם בציבור למלא תפקידים שונים, כך, למשל, על השאלה: מי לדעתך המועמד המתאים ביותר לכהן כראש הממשלה – השיבו 58.8%: שמעון פרס, רק 7.2 אחוזים השיבו יצחק שמיר, אנחנו כבר יודעים את „החוק" הלא־מרשי, שכהונה בתפקיד נותנת לאיש יתרון גדול על פני אישים אחרים, וכי קיימת נטייה לתמוך במי שכבר מכהן. „חוק" זה יכול להסביר לנו את הפופולאריות של פרס, אך אין בו כדי להסביר את התמיהה על הפופולאריות המיזערית שיש היום לשמיר, כמי שמתאים להיות ראש הממשלה. אכן, התגובה הכמעט רפלקסיבית תהיה כמובן להשוות על „תקופת גולדה מאיר", אשר בה „לילה" קפצה מאחוזים בודדים לפופולאריות שיא – כאשר כיהנה כראש הממשלה. אלא שמקרה גולדה אינו מתאים למקרה שמיר. שר החוץ נושא בכבוד ובהקפדה יתרה את התואר ממלא מקום ראש הממשלה, וכל אחד יודע, כי בעוד חודשים ספורים הוא יהיה ראש הממשלה של ישראל. כלומר, כאן אין מדובר באדם הנמצא אי־שם בתהום השכחה הציבורית, אלא באיש הפוסע בבטחה ובוודאות לעבר כס ראשות הממשלה. – כבחינת עובדה מוגמרת. לפחות בתודעה הציבורית. אם נביא בחשבון את אחוזי התמיכה שקיבל הליכוד בסקר המפלגות (25.83%), הרי התמיהה על השפל בפופולאריות של שמיר גדלה שבעתיים. שכן ברור לגמרי, כי אפילו אלה המצהירים על עצמם כמי שיצביעו בעד הליכוד אינם רואים בשמיר מועמד מתאים לראשות הממשלה. אף שהם יודעים, כי הוא האיש שיהיה ראש הממשלה בחודש אוקטובר. מבין שלושה מצביעי הליכוד בקושי אחד רואה בשמיר מועמד מתאים. וזהו ללא ספק נתון מעניין ביותר.

* * *

אף כי התייחסתי כאן למגמה שמסתמנת לגבי התמיכה בשתי המפלגות הגדולות, הרי היא תוכל להיבחן באמת רק לאחר חודש אוקטובר '86, ובמהלך תקופה נוספת לאחר מכן, וגם אז, אפילו תישמר המגמה של פער כה משמעותי בין שתי המפלגות, עדיין לא תהיה כל ערובה, כי אלה יהיו גם תוצאות האמת של הבחירות לכנסת הי"ב. זה פשוט יותר מדי טוב כדי להיות ריאלי.

אפשר לשים לב, כי בכל הנאמר עד כה ההתייחסות היתה למהלך תקין של ממשלת האחדות, דהיינו ביצוע הרוטאציה במועדה וקיום הבחירות בסוף 87'. הנסיון המצטבר של הממשלה הנוכחית מלמד, כי היא אינה חסינה ממשברים וחילוקי דעות קשים. אך שני השותפים המרכזיים הצליחו להלך על סף המשברים מבלי ליפול. הדבר נובע קודם־כל מהאינטרס של כל אחד מהם לשמור על קיומה של הממשלה. אינטרס זה עשוי להימשך, אך הוא יכול גם להשתנות, ואז קיימת בהחלט אפשרות של הקדמת הבחירות.

איזה אוצרו

בין התפקידים הנחשבים לא־פופולאריים בממשלה, אפשר למנות את תפקיד שר האוצר. שרי האוצר מזוהים בדרך־כלל עם מסים, צעדים כלכליים, קיצוצים וקשיחות בכל הנוגע להעלאת השכר. ברוב המקרים, נהנו שרי האוצר מתמיכה נמוכה יחסית מזו של שר הבטחון ובוודאי של ראש הממשלה. יוצא דופן בעניין זה היה שר האוצר לשעבר, יצחק מודעי, אשר מסיבות שמורות עם הציבור זכה לפופולאריות גבוהה. יתכן כי הדבר היה קשור בין היתר בתוכנית הכלכלית של הממשלה, שמודעי היה מזוהה אתה.

אך נפש הציבור מי ידעה? מסתבר, כי מודעי במשרד המשפטים מעורר געגועים אצל הציבור כשר האוצר דווקא. בחודש יוני ראו בו 49.4% את המועמד המתאים ביותר לתפקיד שר האוצר, יותר מאשר בחודש מארס, כאשר היה עדיין שר אוצר, וכשיא שהפופולאריות שלו (45%) בנובמבר 85' עמדת הפופולאריות שלו על 37.9%.

אפשר להבין מדוע בתקופה שמודעי כיהן כשר האוצר לא נמצא אפילו אחוז אחד שמצא את משה ניסים מתאים לתפקיד שר האוצר, והתמיכה בו מגיעה ל־4%. פחות אפילו מיגאל הורביץ ויגאל כהן־אורגד. ניסים יכול אולי להתנחם רק בעובדה, כי הוא פופולארי יותר מיורם ארידור.

יצחק מודעי

לא להתעלם

החוברת שהונחה לפני חברי עצרת הסוכנות עוררה כעס, זעם, מרירות וגרוע מזה — מבוכה. תוכנה, לדבריהם של כמה חברי הסתדרות, הוא ממש אנטישמי — נוסח ה„דר שטירמר" הידוע לשימצה.

היה ויכוח מר אם לדון בה, ולכלול אותה בסדר היום של הדיונים, או להתעלם ממנה כפעולה מכוונת.

לשאלות טכניות, כמו מי עומד מאחורי פרסום החוברת, מי העורך שצריך להסביר את עצמו — תהיינה בוודאי תשובות קנטרניות, פוגעות ומעליבות משני עברי המתרס — דבר שלא יועיל הרבה לתנועה הציונית. אך לפי דעתי, צריך לדון בה ולא לדחוק אותה, כדי לברר — מה הזרם החברתי שמייצגים הדעות והאיורים שבה. או שמא לקינו בהערכת המציאות וכיוון הדעות של יהודים בארצות־הברית, או לפחות באי קריאת המפה לפרטי פרטים.

כדי למחוק תופעות כאלה, שהן בוודאי מוקצות מחמת מיאוס, צריך לברר, ולא לטאטא מתחת לשטיח.

יצחק קמלן, תל־אביב

כביש כבוש מועד לתאונות

כמו רבים מאזרחי ישראל, כן גם כותב שורות אלה הזדעזע כששמע על תאונת הדרכים המחרידה בכביש מעלה־אפרים־פצאל — תאונה שבה קופד פתיל חייהם של שלושה חיילי צה"ל.

כביש הדמים מצוי בשטח כבוש. הואיל שכך, טבעי הדבר כי חיילי צה"ל, המשרתים באזור זה, שרויים במתחים ובלחצים נפשיים, המביאים לכדי תאונות דרכים. כך גם אירע במלחמת לבנון.

על־כן זו עצתי לשר הבטחון ולממשלת ישראל: יוקץ הקץ על מצב הכיבוש הישראלי בגדה המערבית, ברצועת עזה וברמת הגולן!

אהוד שפיגל, רמת גן

אכול היום — שלם מחר ...אם תצליח

באחרונה התחילו רשתות השיווק הגדולות להתחרות ביניהן במתן אשראי ללקוחות — כ„פיתיון" לקונים. הפעם לא מדובר במצרכים בני־קיימא אשר אדם רוכש אותם פעם במשך שנים – אלא במצרכי מזון, בכיכר הלחם וכוס החלב, אשר נזקקים להם יום־יום.

סידור זה יוצר אשליה אצל הצרכן – כאילו גדלה הכנסתו והוא עלול להתפתות ולהוציא יותר מאשר יכולתו הממשית – בייחוד אלה „המתקשים לגמור את החודש". התוצאה לא תבושש לבוא. בהגיע מועד התשלום לא יישארו בידי עקרת הבית מזומנים המאפשרים לה חופש בחירה לקניותיה, ודווקא לכך יש ערך ממשי.

גם רשתות השיווק עלולות להסתבך, כאשר „מבקס החובות" יתפתח והמדפים יתרוקנו. הסכנה עוד יותר גדולה אם תחול פתאום תנודה רצינית במדד. רשתות השיווק של ההסתדרות עלולות לסבך גם את היצרנים הקשורים אתן – כאשר יתקשו לשלם להם עבור תוצרתם במזומנים, והיצרנים יזדקקו לבנקים למימון פעולותיהם.

גדליהו שטיינברג, פתח תקווה

מפירי חוקי השמים והארץ

הסיסמה: „כל האמצעים כשרים כדי להגיע למטרה" היא מסר מקודש גם לדתיים החרדים בימינו. מה מצער שהאמצעים האלה מלווים במעשים אלימים נגד אחרים ומבוצעים אפילו ביום השבת. ההפגנות, זריקת האבנים וכל המעשים הדורשים ביצוע פיזי, יש בהם יותר חילול שבת ממעשי החילונים הבאים להצגת קולנוע באולם סגור, ובנסיעות בליל־שבת. הרי האזרחים האלה — החילוניים לגבי דידם שאינם מפירים שום חוק, כפי שהחרדים מפירים את צווי־הדת המקודשים להם בנסתר ובפרהסיה. הם מכירים את מנוחת השבת שזו המצווה המרכזית של השבת עצמה. במקום שיישב בביתו, הוא מתרוצץ בחוצות ומשתולל. במקרה זה נוצר פרדוקס, המראה את פרצופם האמיתי של הדתיים הקנאים.

על הדתיים הקיצוניים לתת את הדין, לא רק כלפי שומרי־החוק, אלא גם בפני הבורא שאת שמו הם מחללים.

חיים חצורי, אילת השחר

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית, וקיצורים בשל חוסר מקום. קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד, וברווחים כפולים בין השורות.

המערכת

בעריכת עלינא תורי

קולנוע

אהבה ופמיניזם

„הבוסטונים" — בקולנוע „אורלי" בתל־אביב

„הבוסטונים" – מעוז השמרנות. בתמונה: כריסטופר ריב

מאת יעל ישראל

בשלהי המאה שעברה החלה להתארגן בארה"ב ובאנגליה תנועת הסופראז'יסטיות. הן הלוחמות הראשונות למען שוויון זכויות לנשים. כצעד ראשון הן רצו להשיג זכות בחירה לנשים ועוד דברים אלמנטריים, שהיום נראים לנו כמובנים מאליהם. אך אז, באותם ימים שמרניים נראו רחוקים למדי.

הסופראז'יסטיות עוררו את דעת הקהל וקיבלו תגובות נזעמות ולעגניות מצד נשים וגברים כאחד. כמו לדעותיהן ובמקרה מסויים אפילו אסרו אחרות מהן לאחר הפגנה רעשנית למען זכות בחירה לנשים. גם הסופר הנרי ג'יימס כתב עליהן, והבמאי ג'יימס איוורי עיבד חומר עליהן לסרט.

בוסטון של שלהי המאה הי"ט בסרט „הבוסטונים" היא מעוז אריסטוקרטיה שמרנית וצביעות דתית למרות רוחות הליברליזם שהחלו מנשבות בה. אוליב (ונסה רדגרייב) — אשה מבוגרת ואמידה, שונאת גברים ומרירה מנהיגה קבוצה קטנה של סופראז'יסטיות. הן נפגשות מפגשי־נשים חשאיים בבית פסטורלי שעל שפת האגם, ומתכננות את יעדי התנועה, מארגנות חוגי בית לקהל מעורב ומנת חלקן היא לעג ופרובוקציה מצד גברים יהירים, השבויים במוסכמות של „נשים קטנות, טיפשוניות ומתוקות — מקומן במטבח ובחדר הילדים". באותה עת פוגשת אוליב את ורנה (מדלן פוטר) — צעירה חיננית, כריזמטית ומוכשרת, בתו של מיסטיקן מוזר.

אוליב מגלה בה עניין, והבת נשלחת בברכת אביה לגור במחיצת האשה המוורה שתהפוך לידידת נפשה ותלמד אותה את רזי הנאום, כדי שבבוא היום תהפוך לנואמת מוכשרת ולדוברת התנועה. ואכן, ורנה עושה חייל, היא נואמת בכל מקום וקוצרת התלהבות ומעריצים — אפילו גברים. מודעת ליעודה כאשה, שתשנה היסטוריה, היא נשבעת לאוליב לא להתאהב או להנשא לעולם ולהקדיש את מרצה ועלומיה למען התנועה והאידיאלים.

אבל מה קורה כשקופידון לא נשמע לרצונותינו? הבעיה מופיעה בצורת באזיל, עורך־דין צעיר, יהיר, יפה ושוביניסטי (כריסטופר ריב) המאמין שעל רעיה להיות יושבת בית. האהבה מתלקחת כרגע, על־פי כל המאפיינים של רומן נוסח המאה הי"ט באזיל ורנה הם זוג למופת, יפים וצעירים, אשר ע"פ התסריט הקבוע מתאים לה ליפול לזרועותיו, להנשא לו, כשהוא מגינה ומפרנסה.

אך אוליב, שבעצם מאוהבת בוורנה ואינה מסוגלת להפסידה, מנסה לשלוט ביצרים הטבעיים של הנערה הנאיבית והמאוהבת. זה לא עולה בידיה, וכאן הבעיה. אומנם נעשה נסיון בסרט לתאר נאמנה את קשיי צמיחתה של התנועה בחיתוליה, אבל קשה להתעלם מהמשמעות שאולי התאימה לתפיסה של ראשית המאה אך לא לימינו.

בסופו של הסרט רצה ורנה לזרועות אהובה, נותנת לו את עלומיה ומקבלת על עצמה את כל תביעותיו „ההגיוניות": היא תהפוך לעקרת בית ואם ילדיו למופת, אם־הבנים־שמחה־הללויה, ותוותר על עצמאותה, על שאיפתה לתקן עולם ועל כל מה שהיתה יכולה להיות. יש במסר התמים־לכאורה (בער האהבה וכו') מין כי הוא מעוז השמרנות, אסור להתלות בפירושים היסטוריים ולהתעלם מהמשמעות הזו כשמדובר בסרט על הסופראז'יסטיות.

ע"פ הסרט, על נשים צעירות ופוריות לשאוף לבעל ולילדים ולא לקריירה ותיקון עולם־שאיפות, המתאימות ללסביות קשישות ומרות־נפש כאוליב. הסרט מציג את הלוחמות לשיחרור האשה כנשים שנשיותן פגומה: מבוגרות, לא יפות כאוליב או קשישה מכוערת, וצולעת אותה מגלמת השחקנית הגמדה לינדה האנט („סילקווד"). יש במסר זה מין מגמתיות להציג את התנועה הסופראז'יסטית כמעון של נשים מרות־נפש, לסביות ושונאות גברים מושבעות ולא של בנות אדם המנסות לשנות אי־צדק חברתי וסטראוטיפים סקסיסטיים. הדרך להשוואה המיידית עם הפמיניסטיות בנות ימינו קצרה מאוד ועושה עוול לעשרות אלפי חברות התנועה, שחותרות לצדק ולשוויון מינים, ושנשיותן אינה פגומה כלל ועיקר. שלא לדבר על זה שאפשר לאהוב ולהיות נאהבת וגם להיות פמיניסטית.

מסך ראשון

הקושי הבלתי נסבל של הביטוי הבימתי

„חמש צעקות" יצירת עשויה בכשרון

מאת גיורא מנור

„חמש צעקות" קבוצת תיאטרון־מחול „תמרינע" (בהשראת ספרו של מילן קונדרה „הקלות הבלתי נסבלת של הקיום"); ניהול אמנותי: נאוה צוקרמן. בימוי: נאוה צוקרמן. קובי מירן; עיצוב במה: משה שטרנפלד; עריכה מוסיקאלית: אלדר לידור; תאורה: ג'ודי קופרמן; תלבושות: מרידה שהם; בהשתתפות: גיל אלון, יוסי פרשיין, יעל בכור, יעל שגיא, נטע מורן, סנינה ברט, קובי מירן ורמה בן־צבי ב„בית ליסין", במסגרת „המרכז לתיאטרון ניסויי".

המרכז לתיאטרון ניסויי הוא מסגרת חדשה יחסית, שתפקידה לעודד ולעזור ליוצרים להתמודד עם חומר חדשני או עם צורות בימתיות יוצאות־דופן. במשך השנתיים, בהם פועל מת"ן, הוא תמך בארבע הפקות, שתיים מהן נפלו ושתיים, כולל הפקתה החדשה של „תמרינע", מהנסיונות הראויים בהחלט לתמיכה ועידוד. ונשאלת השאלה, האם מה שמעמיד המרכז לרשות הלהקות, אכן מספיק, או שמא נוצר עוד מצב מביך. כנהוג במוסדות התומכים באמנות בארץ, שבו המוסד התומך מורע קודם כל לפרסומת העצמית שלו, ורק בשורה שניה ביצירת תנאים, שיאפשרו ליוצר שנבחר לכך, להתמסר ליצירה ולא לגייס כספים ודאגה לגרעון שיווצר בחשבון הבנק שלו, אפילו אם יצירתו תהיה הצלחה.

עד כמה שידוע לי, אין למת"ן התקציב הדרוש, כדי לשחרר את היוצר מדאגות פרנסה של יצירתו, אבל גם זה יותר משניתן לנסיונות תיאטרוניים עד הקמתו, וצריך להיות אסיר תודה אפילו על חסדים קטנים.

למרות מגבלות אלה, יצרו אנשי „תמרינע" מופע שעיקרו במקצוענות, והמרכיבים התנועתיים, התלבושות, התאורה והתפאורה המצויינים תרמו כל אחד בתחומו לתחושה של עבודה נאמנה. הם בחרו בספרו המאוד מרכז־אירופי של הסופר הצ'כי מילן קונדרה, כפר אירוני, מתחכם, מר בצחוק שבו, כבמקור השראתם. ויש לשבח את הבמאים את הכוריאוגרפית שהצליחה ליצור אווירה של תחכום אירופי בעזרת האקססוריות של התלבושות, התנועה המנומסת והמאופקת גם כשזו יצירת המודעות לצורות מוסכמות.

מבחינה סגנונית וקיצבית הצליחו היוצרים והמבצעים ליצור את האוירה.

דבר זה נעשה, כמרומני, בעזרת לימוד רציני ולא חקייני של תיאטרון־התנועה הגרמני מבית מדרשן של פינה באוש ורייןהילד הופמן, שראינו בשנים האחרונות גם בארץ. התפאורה הבלתי־סימטרית של משה שטרנפלד, קיר עם דלת מצד ימין, חלון מצד שמאל ועפיפון מעל לצופים, יצרו תבנית חזותית, ורק חבל שהעפיפון לא שימש לכלום. לא זע ולא נע, שהיה כמו נרות חנוכה, שיש, כידוע, לא להשתמש בהם ולראותם בלבד.

נקודות המפגש בין הספר לבין ההצגה התנועתית אינן רבות ביותר. מי שקרא אותו, יכיר. אולי את המשולש שבמרכזו, אבל כל בעית החזרה לצ'כיה הכבושה בידי הרוסים ועושי דברם, הכרוכה בסכנה של ממש, אינה מוצאת לה, לדעתי, ביטוי כלשהו במופע. רק המונולוג הארוך והמשעשע על מות הקיטש אותו מבצע גיל אלון, שמלבד זאת נותר יושב, נים ולא נים בשולי הבימה, בצורה מצויינת שאול ישירות מהספר.

בעצם עוסק הספר בתיזה, שהכניעה היא הפתרון הקל, ו„הבלתי נסבל, בקלות" של הקיום במשטרים כגון זה הנהוג במולדתו של קונדרה. התנועה היא אמצעי מצויין לתאר בצורה מיידית ומשכנעת יחסים בין בני־אדם והשינויים החלים בהם. עבודותיה הקודמות של נאוה צוקרמן, התבססו של כך הפעם

היתה לה אפשרות להשתמש בטקסט למסירת המסרים המופשטים, אבל אלה נותרו מקוטעים, ומה שבכל זאת הושמע, נעשה בצורה לא מקצועית על ידי המשתתפים, שקולותיהם הבלתי מיומנים בלטו בניגוד ליכולתו השחקנית הבולטת של גיל אלון, שלא לטובתם וטובת המופע. העוצמה של המסר של קונדרה נעלמה כמעט לחלוטין תחת עומס ההתרחשות הבימתית והתנועתית שלא ברור על מה צועקים.

אבל גם ללא המדידה לעומת מקור ההשראה, זהו מבצע בימתי מבריק בנקודות רבות שבו. הוא נקרא „5 צעקות", אבל נוכחתי, לשמחתי, שאין בו שימוש מופרז בזעקה. (בתיאטרון צריך לדעת היטב את הכללים, אם רוצים לצעוק, כפי שלימדר אותנו לאחרונה אקהארד שאל הגרמני במופעים שלו בפסטיבאל, שהסתיים לא מכבר).

האמצעי המרכזי של הכוריאוגרפיה הוא החזרה על מוטיבים, שאחד העיקריים בהם הוא הסרת הלבוש העליון, בייחוד על ידי הרקדניות. זה אמצעי שלא תמיד היה לו תפקוד בימתי־דראמאטי. נוצרה אומנם, אוירה ארוטית, אבל המצבים העליליתיים לא תמיד הוגדרו בצורה ברורה.

„5 דקות", למרות חסרונותיו, היא יצירה עשויה בכשרון, ותשומת לב לפרטים, ויש לקוות שהיא תוצג גם אחרי עבור שמונת ההצגות, המוזמנות על ידי מת"ן.

אירוע

מודעות אינטימית ופומבית

„שבוע התרבות והספר הערבי" ב„בית־הגפן" — המרכז הערבי־יהודי בחיפה

מאת חנה רוזנטל

100,000 דולר נוספים ביד יכולים לצבוע גם תרבות ואמנות בוורוד — זה הסכום שהקציב משרד החינוך והתרבות למגזר הערבי, עליפי המלצתו של אבנר שלו, ראש אגף התרבות והאמנות.

הביטוי בשטח הוא הרחבת שבוע התרבות לשבועיים, תקציב גדול יותר לבית־הגפן, סיוע לסופרים ערבים להוציא את יצירותיהם, עידוד להקות מחול וקבוצות תיאטרון חובבים; וגולת הכותרת — הקמת מוזיאון אתנוגרפי ערבי בעכו (בתכנון).

תהליכים

בשיחה עם צבי ישראל, מנהל בית־הגפן ועם אבנר שלו, ביקשתי לדעת מהו שמאפיין את היצירה הערבית היום. אם ישנה יותר הסתכלות פנימה, או שזה עדיין בבחינת „פוגע ונפגע".

צבי ישראל: במרכז עומד עדיין הסכסוך הישראלי־ערבי, אבל עוסקים בו בעיקר מן ההיבט ההומאניטרי. כשנה שעברה ניסה יוסף פרח (מחזאי ובמאי ערבי) להעלות מחזה שכתב, בו הוא טוען נגד הגיבורים שהם תמיד מאשימים אחרים ואף פעם לא את עצמם במה שקורה להם. הקהל הערבי פשוט סירב לשמוע.

מרחפים על פני הבעיה. לא רוצים לנקוט עמדה, גם לא בתחום החברתי. כותבים על אהבה, עוסקים בפרחים ובאלגוריות... החברים הערבים בבית־הגפן מסרבים לעסוק בפוליטיקה, לכן בית־הגפן הוא א־פוליטי. אני רואה בזה בגרות. הם יודעים שהדעות הפוליטיות כל כך מנוגדות לאלה של היהודים, שאם יתחילו בכך לא יוכלו לעשות שום דבר ביחד".

אבנר שלו: אני חושב על תהליך כשאני מדבר על איפיון פרוזה. אני מכיר את הצד הפוליטי האנטי־ישראלי לגוניו, אבל איפה הם עוסקים בעצמם? מלטפים את העניין ועוסקים בשאלות הומאניות. האם חברה בוגרת לא עוסקת בקרעים שלה, בפצעיה, בליקוייה? זה תהליך בריא, שחברה מבקרת את עצמה בצורה חותכת. לי זה חסר כאן.

— בשנה שעברה לחטו דרושות במפגש היוצרים היהודים והערבים. האם לאחר שנה אתם מצפים לדיאלוג מסוג אחר, שבו נושאי ההידברות ורמת ההידברות יהיו שונים?

אבנר שלו: מטרתו העיקרית של השבוע הוא להציג יצירה של ערבים לפני ערבים. לעורר מודעות ליצירתם. לא רק מודעות אינטימית, אלא גם מודעות פומבית — זה דבר שמרומם את היוצר וגם את קהלו.

המטרה השנייה היא ליצור אספקט של חשיפה לפני קהל יהודי ויצירת מפגש. הדיאלוג — אני לא יודע, אבל אם ארשה לעצמי להתנבא, הטונים בו יהיו דומים. ברמה האינטימית אולי יאמרו הדברים אחרת, אבל ברמה הפומבית לא יחול שינוי ־ זה אולי מוקדם מדי. אבל מעבר לצליל ברור לי שהדברים בין שני הצדדים צריכים להיאמר ולהתלבן, שוב ושוב.

צבי ישראל: זהו תהליך חברתי ממושך. רק שכבה עירונית דקה מאד עוסקת בנושא זה. מה שקרה בין א.ב. יהושע לבין סלמאן נטור בשנה שעברה לא היה במסגרת המפגש עצמו. זה היה ויכוח שנערך בחדר צדדי, לפני מצלמות הטלוויזיה. וגם לא היה ספונטאני. הם הפסיקו מדי פעם ושאלו אם הם נראים בסדר. אבל אולי יש בכל זאת יותר ערך לוויכוח בין שני אנשים לפני הטלוויזיה מאשר למאה אנשים בלעריה, בקהל הרחב הדיאלוג לא מתרחש.

מפגשים

— ובין הצעירים?

צבי ישראל: בקרב הנוער הערבי הדברים שונים, שם הדברים נאמרים באופן פתוח. יש חיפוש יותר כן אחרי המשותף — גם אצל אלה שהולכים להקצנה. הקצנה אצל היהודים קשה יותר, מגלים פחות נכונות להיפגש — אלה ממצאים שעולים מדי שנה בשנה. גם אם הסתייגות זו משתנה קצת עם המפגש. אבל זה טבעי: בכל העולם המיעוט הוא שלהוט יותר להיפגש. המפגשים האלה הם לא לצורך חיפוש פתרון לבעיה, אלה לצורך חיפוש דרך לחיות עם הבעיה, שאין לה פתרון.

זה מובן שישנה זכות בין שני הצדדים, בחיפה המפגש הוא טבעי. אבל חיפה היא לא כל מדינת ישראל. 90 אחוז מהאוכלוסיה הערבית חיה בכפרים — בנפרד. וצריך ליצור את המפגש דרך סוכנים זרים — אחרת אף פעם לא יפגשו. היות שזה לא תהליך הכרחי טבעי. הוא הרבה יותר איטי. מובן גם מדוע יש להם מערכת חינוך נפרדת ־ רוב החיים שלהם הם בנפרד.

— האם נשמעת טענה שלא מכירים אותם?

אבנר שלו: הם מקבלים זאת כמציאות. אם אתה לא יכול לשמוע שירה ולקרוא ספרות בשפה שלהם, זו מגבלה. במשרד החינוך לא יודעים כמה פרי נושאת הוראת השפה הערבית בבית־הספר. זהו מצב לא מאוזן. ישנם מעט יהודים שיכולים להידבר עם החברה הערבית בדרגה בלתי־אמצעית, בערבית, ואילו החברה היהודית פתוחה לפני הערבי על־ידי הטלוויזיה. וזה חבל: הנה למשל הסופר מחמוד עבאסי טוען, שבמחקר המשווה שעשה בין סופרים יהודים מן הגולה לבין סופרים פלשתינים, נימצא דמיון וקווים שווים בנושאים, באמונות בסיסיות, באמיזות. הוא אומר שמצא הדים לדבריו במצרים.

— אז מה עושים?

אבנר שלו: אנחנו התחלנו כבר כשנה שעברה להעמיק את העבודה של „אמנות לעם" במגזר הערבי — והקהל לא בא. וזה ויכוח בענייני מותר ואסור על במת התיאטרון, שאנחנו לא הבנו. התברר לנו כי מה שנראה טריוויאלי אצלנו, אצלם הוא מהותי. הבנו שאי־אפשר להלביש עליהם דגם, שצריך ללכת בהדרגה. לקחנו את באקה־אל־גרביה בתור מעבדה.

„אמנות לעם" הוא לא גוף שמייצר תרבות אלא סוכן בלבד, שבוחר את האיכותי ומביא אל היישוב דרך המתנ"ס או דרך בית־הספר שלו. בבאקה־אל־גרביה התברר, מהמחקר שעשינו, שצריך להשתמש בחינוך הפורמלי כסוכן העיקרי של צפייה בתאטרון. צריך שלהקות מחול ולהקות זמר יעברו קודם דרך בית־הספר ורק אחר־כך ממנו אל אלה שמחוצה לו. יש כאן חידוש והתקדמות. אנחנו מסכמים עכשיו שנה של ניסיון שעלה יפה ומוכנים להתנסות בכל כפר ערבי שיסכים לשתף פעולה.

איפיונים

— בסופו של חשבון, את מי מייצג שבוע התרבות הזה?

צבי ישראל: את כל הערבים שרצו להשתתף בו. השנה משתתפים חמישה יישובים, כולל ירושלים, נצרת, כרמיל, מסרבת ופתחה במקביל את שבוע התרבות הפלשתינית. הפאראדוקס הוא שאותם משוררים משתתפים בשני האירועים. למשל, ד"ר ג'מאל קעואר, ד"ר פאהר אבו חדרה, נזיה ח'יר, אדמונד שחארה — והם שייכים במוצהר ל„חזית".

אילו רציתי, היה התיאטרון של מזרח ירושלים „אל הכוואתי" בא אף הוא — אבל זהו תיאטרון פוליטי ואני לא מחפש אותו במיוחד.

כשנה הראשונה שערכנו בה את שבוע התרבות הסכים ראש עיריית נצרת, תופיק זיאד להשתתף, אם ייערך בבית המפלגה. אני סירבתי. גם בחיפה אין לזה קשר למפלגות. ישנה בעיה, ישנו עניין פנימי של שמירה על עמדות כוח — אני לא נכנס לזה. אני לא אומר שאין פצע שלא הגליד. אך הערבים לומדים לחיות עם זה. יש הרבה משחק ומס שפתיים בצעקות „נגר". לי נראה שהמגמה הברורה היא לכיוון ישראליות. הרגש על אורחות ישראלית „פלשתינית" בשביל הפליטים ובשביל העקורים — הוא עצמו לא ירצה לגור בה.

נרמת לי, היום, לאור מה שקורה ברחוב היהודי, שיחסים בין יהודים לבין ערבים טובים יותר מאשר אלה שבין היהודים לבין עצמם".

יריד ליצנים ראשון

26.6.86

בעריכת צביה בן־שלום

העיר מתוכננת לגברים עובדים

התכנון העירוני כיום מחלק את העיר לשני סוגי אזורים עיקריים: אזור המגורים ואזור הפעילות־הכלכלית. התכנון זה רואה באזור המגורים אזור שינה ולא מקום עבודה של נשים. הגבר העובד הוא המודל התכנון שמשמש. גם תכנון השטחים הציבוריים יוצא מהנחה שהמשתמש הוא אינו עסוק או ממהר להגיע ליעדו. כתוצאה, התכנון העירוני הוא תוצאה של תפקודים סטריאוטיפיים מעוותים של תפקידי הגבר והאשה.

לדעת ד"ר יעל עצמון, שהנחתה ערב בנושא תכנון עירוני מנקודת מבט נשים (שהתקיים במכון ואן־ליר), גם אדר' ארזה צ'רצמן, פסיכולוגית מן הפקולטה לארכיטקטורה בטכניון, מסכימה. שמאחר שהמתכננים הם ברובם גברים, רוב התכנון העירוני מתאים לגבר בריא בגילאי 30־40 אף כי 70% מבני האדם, שלהם מיועד התכנון, אינם כאלה. לדעתה אין התחשבות בקשישים, ילדים, ונכים שצורכיהם שונים. גם אין מביאים בחשבון צרכים של נשים עובדות ושל משפחות חד־הוריות. בניגוד למה שמקובל לא הקלה הטכנולוגיה על האשה בניהול משק הבית. הסטנדרטים הנדרשים ממנה עלו מאוד. כך למשל כיום, מכבסת האשה יותר מאשר זו שחיה לפני חמישים שנה. היום חייבת האשה להשקיע יותר גם בבית משום, שיותר מבעבר הוא הפך לסמל הסטטוס.

נשים חבית חשוב יותר

מקובל לזהות את הנשים עם הבית משום שהן מבלות בו זמן רב יותר. אצל הגבר זוהי טריטוריה, אצל הנשים הבית הוא מקום המעניק בטחון, משמעויות, שייכות, יחסים רגשיים מקום לביטוי עצמי. מבחינות מסוימות דומות נשים עובדות, ביחסן לבית, יותר לגברים עובדים מאשר לנשים (שלא) מחוץ לבית. פרופ' צ'רצמן סבורה סביבת הבית צריכה להיות מתוכננת כך שילדים יוכלו לשחק ללא השגחה. והמעון והגן — יהיו קרובים. בעידן שוב ושוב אין מביאים הביתה חלב. עגלת פירות לא עוברת ברחוב. רוכלים אינם מספקים סחורה מדלת לדלת. יש לדאוג שבסביבת המגורים יהיה נוח לקנות מזון מוכן לאכילה.

במדינות המערב האמינו בפתרון הפרבר כמקום טוב למשפחה עם ילדים. כיום כבר יודעים שהוא מגביל נשים מבחינת היכולת לצאת לעבודה. ההפרדה בין אזור פרטי לציבורי מקשה על פעילות האשה, וההמלצות כיום הן לתכנן שכונות צפופות עם סוגי דיור שונים ושימושי קרקע שונים. עם נגישות למקומות עבודה לשרותים. העיקרון חייב להיות חופש בחירה לאשה לגור בסביבה מתאימה לצרכיה.

פרבר איננו אידיליה

הוכחה נוספת לכך שפרבר שוב אינו המקום האידיאלי לאשה ועדיפה שכונה עירונית, הביאה רונית רוידוביץ מן הפקולטה לארכיטקטורה שעשתה עבודת מאסטר בנושא: הקשר בין איפיוני שכונת מגורים ופעילותן של נשים מחוץ לבית. היא השוותה בין שתי שכונות ירושלמיות — גילה

עמנואל: יש תנאים לרוכבי האופניים ומסתבר שגם ילדים חרדים יודעים לרכב

המרוחקת כ־12 ק"מ ממרכז העיר וגונן הנמצאת בתוך הטבעת הפנים־עירונית. גילה היא שכונה חדשה מתוכננת, גונן צמחה ספונטאנית. מ־126 הנשים שנחקרו, אשר רובן ככולן אמהות לילדים קטנים והמאפיינים הסוציו־אקונומיים שלהן דומים. ענו 90% שהן רוצות לעבוד. במציאות רק 54% מנשות גילה עובדות בעוד שבגונן מגיע שיעורן לכ־75%. גורם אחד לכך מגונן קל יותר להגיע למוקדי תעסוקה רבים ומגוונים מאשר מגילה. הוא התחבורה; המסקנה של החוקרת היא ששכונה מופרדת מגבילה את חופש הבחירה הסביבתית של נשים עובדות אך היא בעלת יתרון סביבתי לנשים לא־עובדות. „העובדות" משתמשות ביותר אלטרנטיבות של שרותים „מלא־עובדות". בגילה התלונן על מחסור בשרותים בגונן־פחות. העובדות עושות שימוש במרחב גאוגרפי, ומרחק מרתיע אותן פחות, כי הן גם בעלות רשיון נהיגה בשליש גבוה הרבה יותר (72%) „מלא עובדות" (23%).

יותר נקוי מבני־ברק

דוקא בעיר החרדית עמנואל שבשומרון התחשב התכנון בצרכי הנשים והילדים — סיפרה ד"ר יונה גינצבורג, סוציולוגית אורבנית מאוניברסיטת בר־אילן, העוסקת בחקר תכנון עמנואל. גם הנשים החרדיות דורשות מן הסביבה איכות חיים, שלוה, נקיון, מרחב ובטחון לילדים, מתברר כי בעיר קטנה (לעת עתה כ־3000 תושבים) קיימת הפרדה בין התחבורה המוטורית להולכי רגל. ילדים בני שנתיים יכולים ללכת לגן בלא ליווי, יתרון שהוא חשוב במיוחד במשפחות מרובות ילדים (והממוצע בעמנואל הוא ששה ילדים במשפחה). הנשים שעברו מירושלים ומבני־ברק בעיקר, מציינות כי אין להן צורך לצאת עם הילד לגינה ציבורית כי הילדים הולכים לשחק לבדם. רוב הילדים הפכו גם לרוכבי אופניים, תענוג שלא היו רגילים לו קודם.

הבעיה היא שאין בעמנואל די מקומות עבודה לנשים (חלק מן הגברים לומד והנשים הן המפרנסות). יש תנועה רבה פנימה, אורחים רבים, בעיקר תחבורה טובה והתוצר־אין. בימי שבת ומועד תחושת הבידוד חריפה. „פקפקתי אם יישוב חרדי יטפח את הסביבה", אומרת החוקרת. „אך לא צדקתי. נקיון מעורר נקיון והמקום נראה שונה מבני ברק מבחינה זו".

כדי שהמתכננים יתכננו נכון עליהם להיות מודעים לצרכים, אומרת פרופסור רחל אלתרמן, מן המסלול לתכנון ערים ואזורים בפקולטה לארכיטקטורה בטכניון. אך לא די בכך שילמדו התנהגות נשים אלא עליהם לדעת מה הם דפוסי השינוי בהתנהגות זו. עליהם לחזות שנויים בתעסוקה למשל. המתכנן צריך להיות כל־יכטוי לא רק למצוי אלא גם לשינוי. עליו להשתמש בכלים תכנוניים כדי לגרום לשינוי.

מרים גורן

מתכונים למחברת

משמש טוב לעוגה, ועוד

זה הזמן לאפות עוגות משמש ולהכין מפרי נפלא זה מטעמים אחרים, כי מחר־מחרתיים יעלם מהשוק ונשאר עם אפרסקים וענבים ואפרסמון וכל מיני פירות נפלאים, שהם בכל זאת לא משמש.

עוגה בחושה, קלה

1½ כוס קמח תופח מעליו; 3 ביצים שלמות; ¾ חבילת מרגרינה בלי מלח; 1½ כוסות סוכר; כ־1 ק"ג משמשים חצויים, בלי גלעינים., סוכר וניל.

מערבבים היטב את כל המצרכים, פרט לפירות וסוכר וניל, עד שמתקבל בצק רך, קצת נוזלי. שופכים לתבנית משומנת. מסדרים בתוך הבצק שורות של חצאי משמשים כשהצד הקמור כלפי מעלה. זורים הסוכר וניל (אפשר קינמון, מי שאוהב). מכניסים לתנור שחומם לחום בינוני־גבוה (180) ואופים בין חצי לשלושה רבעי שעה, עד שהעוגה משחימה.

עוגה מבצק פריך

חצי ק"ג קמח; 250 גרם מרגרינה בלי מלח; גביע שמנת; ביצה אחת; חלמון אחד; 150 גרם סוכר; כ־1 ק"ג משמשים, אבקת סוכר.

שופכים על קרש תלולית של קמח, צרים גומה, שמים בה מרגרינה וקוצצים בסכין, תוך עירבוב עם הקמח, עד שיתאחו. מוסיפים, בהדרגה, ביצה, חלמון, סוכר ושמנת, לשים כיה, במהירות ובקלות ומניחים את הבצק בתבנית משומנת, מיישרים אבל לא לוחצים. מסדרים על הבצק שורות של חצאי משמש הצד הפתוח כלפי מעלה ולוחצים קצת שיכנסו לבצק, מכניסים לתנור שחומם לחום בינוני גבוה (200) ואופים כחצי שעה עד שהעוגה תשחים. זורים על העוגה החמה אבקת סוכר.

עוד מבצק פריך

180 גרם מרגרינה או חמאה; 3־4 ביצים (לפי הגודל); 6 כפות אבקת סוכר; 250 גרם קמח; כחצי ק"ג משמשים.

מכינים בצק מהקמח, מהמרגרינה, מהחלמונים וממחצית הסוכר לשים מהר ובמרוץ הטעם הוא כמה שפחות לגעת בבצק זה עד שהחומרים יתאחו בצורה גסה. שומרים את הבצק במקרר במשך שעה ומרפדים בו תבנית אפיה. אופים, בתנור שחומם לחום בינוני־גבוה, עד לצבע זהוב. מצננים. על הבצק הקר מסדרים שורות של חצאי משמשים הצד הפתוח כלפי מעלה) וזורים קצת סוכר. מקציפים את החלבונים עם שארית אבקת סוכר, מכסים את המשמש ומחזירים את העוגה לתנור ל־10 דקות, עד שהקצף „יסמיק". לעוגה זאת מתאימים בעצם פירות רבים (תות, שזיפים, אפרסק־אבל קלוף, ענבים חצויים) גם דיבה.

עוגת בלי אפיה

חבילת אפיפיות „פישינגר" (וופלים עגולים); 2 כוסות סוכר; 1 ק"ג משמש (אפשר גם שזיפים); 100 גרם צימוקים; 150 גרם אגוזים קצוצים (פקאן או מלך); קליפה מרוסקת מחצי לימון וחצי תפוז.

מבשלים מהסוכר ומכוס מים סירופ סמיך מאד. קוצצים את המשמשים ומטגנים בתוך הסירופ, מוסיפים צימוקים, אגוזים וגרידת לימון ותפוז. אפשר אם רוצים להוסיף מעט מיץ לימון. מערבבים היטב את המלית, ומורחים אותה ביד נדיבה על הוופלים, מניחים את הוופלים זה על גבי זה כשהמלית ביניהם (אין למרוח למעלה). עוטפים בנייר כסף ומניחים מתחת למשהו כבד לשעה לפחות. פורסים כמו טורט.

מוס משמשים

400 גרם משמש (אפשר גם אפרסק); חצי כוס אבקת סוכר; 3 חלבונים; 3 כפות אבקת גלטין.

מגלענים את הפירות ומועכים במזלג. מוסיפים סוכר וחלבונים ומקציפים היטב במיקסר. ממסים את הז'לטין ב־3 כפות מים, מוסיפים למוס, ממשיכים להקציף מעט ומעבירים לקערה מקוררת. שומרים במקרר.

רפרפת משמש

חצי ק"ג משמש; 2 כפות קמח תפוחי אדמה; 4 כפות סוכר.

רוחצים את הפירות, מגלענים אותם. את מחציתם מבשלים עם כוס מים עד שיתפוררו. מסננים דרך מסננת רשת, מוסיפים סוכר לפי הטעם ומרתיחים שנית. מוסיפים את קמח תפוחי־האדמה במעט מים ושופכים למחיית הפירות הרותחת. מרתיחים פעם אחת ומערבבים היטב. חותכים את הפירות הנותרים לרבעים, מוסיפים לרפרפת. מערבבים ומעבירים לקערה מקוררת. שומרים במקרר.

משקה משמש (למבוגרים)

כחצי ק"ג משמש (או 8־9 אפרסקים); 3 כפות סוכר; 3 בקבוקים יין לבן, יבש.

חותכים את הפירות לרבעים; מגלענים; מערבבים עם הסוכר ומכסים ביין. כעבור חצי שעה מוסיפים את שאר היין מהבקבוק. מכסים ושומרים בצד (מחוץ למקרר) במשך שעתיים. מוסיפים את שני בקבוקי היין הנותרים, שקוררו היטב במקרר.

26.6.86

בעקבות הספר

אהבה זה לא תמיד כייף

שם הספר הוא „לאהוב את הגבר הנכון"; המחברים: פרופ' יהודה ניב וד"ר ביני מסלון (הוצאת מורן; עברית: שרה רופין).

איריס, רות, שירלי ורינה הן ארבע מתוך ארבע־עשרה נשים ובעלות שם בדוי, שבעיני זוג המחברים הפסיכולוגים, הן משקפות, באהבתן המתוסכלת, את כלל הנשים. בעולמנו המשתנה במהירות קיים דבר שאינו משתנה: כולנו רוצים לאהוב ולהיות נאהבים. הספר, שנועד לנשים, מלמד מה שלמדנו כבר הרבה פעמים: הדרך הטובה להתמודד עם סגנון אהבה בלתי־מוצלח הוא להבין את דפוס ההתנהגות שלנו ולנסות לשנותו.

לשם זיהוי הדפוס הזה יש בכל פרק, העוסק באישה מסוימת, שאלון המתאים לאותו סוג נשים שאותן היא מייצגת; בסוף כל פרק יש הצעות כיצד לשנות את הדפוס הכושל. למשל, אם לאישה מסוימת יש פרשיות אהבה חוזרות ונשנות עם גברים נשואים, על אותה אישה להבין את הצורך שלה בכך, איך הוא תורם לסגנון אהבה זה, ומהם מקורותיו.

הספר התחיל לשעמם אותי לקראת האמצע, הוא פשטני למדי, ונראה כי כל אישה יכולה לזהות בו את עצמה ע"י צירוף מספר סיפורים, מי שתמצא את הגדרתה בתוך סיפור מסוים, יהיה לה, לדעתי, די קשה להשתחרר מהדפוס שלה, אלא אם כן תעבור טיפול לעומק.

אגב, לאישה רומנטית מדי מציעים המחברים, שלא תתחבר (בשום פנים ואופן) לגבר המצהיר על אהבה ממבט ראשון; כזה המזמין אותה לסעודה לאור נרות, כותב לה שירים ומגיש ורד בכל פגישה. אבל איזה אישה, ואפילו לא רומנטית מדי, תרצה לוותר כבר בהתחלה על צורת חיזור כזאת, ולו גם תהיה מאוכזבת בסופה של הדרך?

צפרירה לוין־נור

לצחוק ולכבוש את ההר

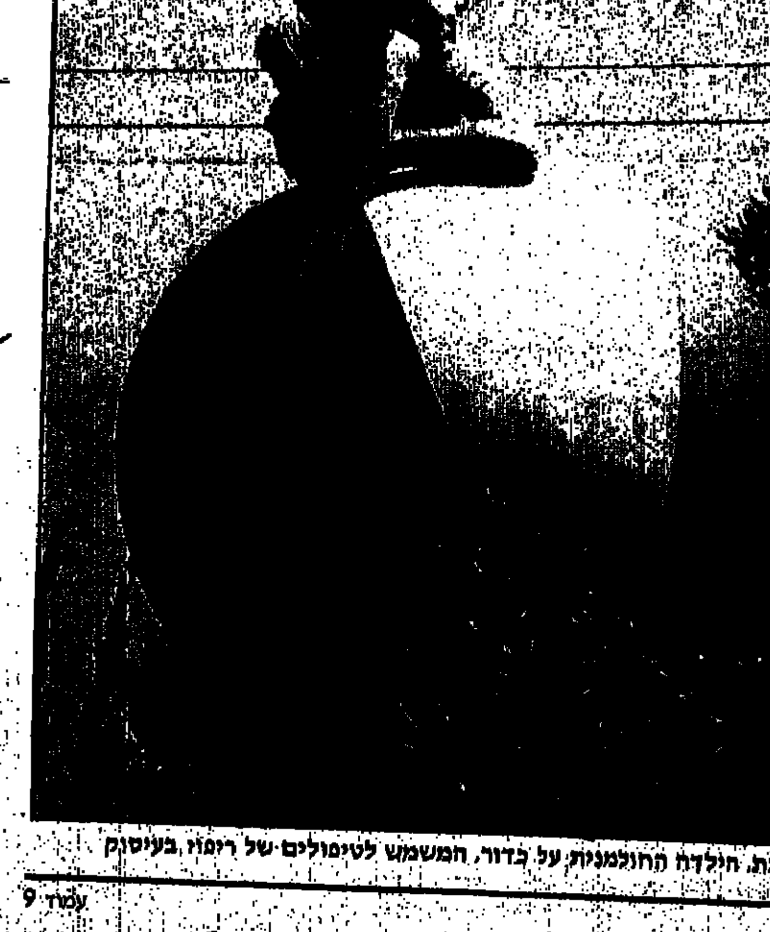

יוטבת. חולדה החולמנית על כדור, המשמש לטיפולים של ריפוי בעיסוק

אחוד

קייטנת „שילוב", שנפתחת הקיץ במושב אודים, היא נסיון ראשון מסוגו, לשלב פעילות נופש עם תוכנית טיפולים ומעקב אחרי ילדים שמתקשים להשתלב בחברה, ואשר מהווים אתגר לבית הספר הרגיל.

הקייטנה מנוהלת בידי צוות מרפאים בעיסוק, אקדמאים, בראשותו של איתן שרב, והיא תקלוט רק 50 ילדים בכל מחזור, כדי להבטיח מעקב צמוד וטיפול אישי בכל ילד.

קהל היעד של הקייטנה הם 5 עד 7 אחוזים באוכלוסיית הילדים שבין הגילאים 4־12, הסובלים מהפרעות בקשב, מוגבלות בלימוד קריאה וחשבון, והפרעות תפקודיות מוזעריות. ילדים אלה מתאימים, מבחינה שכלית, להשתלב בחברה הרגילה, ובדרך כלל, גם בבית הספר הרגיל. עם זאת, משום שהבעיות אינן חמורות יחסית — הם מצויים בסכנה מתמדת של היפלטות מבית הספר, ושל הידבקות בסטיגמה חברתית מעליבה.

מסביר איתן שרב: „לעיתים, ילד שאינו מסוגל להחזיק בעיפרון, ינוזף בשל כך שוב ושוב, יחשף ללעגם של חבריו, וידרדר עד כדי ניתוק מהחברה הרגילה. זאת, בעת שיתכן כי כל בעייתו מתמקדת ביציבה לא טובה או בחוסר שליטה בתנועותיו. במקרה כזה, כל הדרוש לפיתרון הבעייה עשוי להיות תירגול פשוט למדי של שרירי הכתפיים".

הפעילות בקייטנה תשלב נופש ומשחקים עם ריפוי בעיסוק. מספר איתן שרב: „במהלך בניית מגרשי הספורט של הקייטנה, התרומם אצלנו הר גבוה של עפר. פיתאום שמתי לב שכל ילד שמגיע אלינו לחצר, מתעלם מכל האטרקציות, ורץ לטפס עליו. בסופו של דבר, הוזזתי את ההר לצד אחר של הקייטנה, והוא יהיה אחד מהאתגרים הרבים שיתכנו שם לילדים".

המחזור הראשון של קייטנת „שילוב" יפתח ב־14.7.86. לקבוצות של ילדים אשר יגיעו באופן מאורגן מקיבוצים, תינתן הנחה. פרטים נוספים אפשר לקבל אצל איתן שרב, טלפון 053־54015 במושב אודים.

מאת רונית אדלר

כנס UNIX — הצלחה

כנס ראשון של איגוד משתמשי UNIX נערך בשבוע שעבר בישראל. 30 המייסדים של האיגוד, ביניהם ד"ר אמנון ברק מהאוניברסיטה העברית, ד"ר ג'ק מרק, מנכ"ל סי.סי.אי. ישראל, יעקב אשכנזי ועוד, ציפו לכ־100 משתתפים בלבד. להפתעתם נכחו בכנס כ־200 איש. הרצה בפניהם ד"ר ארנו פנזיאס, סגן נשיא מעבדות „בל" וחתן פרס נובל.

ליד הכנס התנהלה תערוכה בה השתתפו כ־13 חברות, ביניהן גם י.ב.מ. עם מחשב ה־RT. למרבה הצער, עקב אי־פרסום נאות, לא הגיעו לתערוכה מבקרים נוספים מלבד באי הכנס.

מערכת ההפעלה UNIX אינה קושרת את הצרכן ליצרן מחשבים אחד, וכך היא מאפשרת תקשורת והידברות בין מחשבים.

עד כה אימצו חברות אירופאיות ויפניות סטנדרטים למיחשוב ותקשורת המתבססים על UNIX. כך הם מקווים להוות משקל נגד לי.ב.מ., שתפיסה שלה היא מערכות סגורות ואי־מתן דגש לנושא התאימות. עתה נראה כי בלית־ברירה נאלצת י.ב.מ. להצטרף. אמנם עד כה לא הצדיקה ה־UNIX את הציפיות הרבות שתלו בה, אך העבודה המושקעת בשיווק, בתוספת הפעילות המשותפת בין אוניברסיטת ברקלי ל־AT&T להוצאת גירסת UNIX מאוחדת בקרוב, עשויות לשנות את המצב.

אנשי האיגוד הישראלי פועלים כעת לשיתוף פעולה עם האיגודים המקבילים בארה"ב ובאירופה, וייתכן, כי הכנס האירופאי הבא יתקיים בישראל.

מילון באישור האקדמיה

„מילונית" היא תוכנה למחשב האישי של יבמ, המכילה מילון עברי־אנגלי שלם. שמו עשרות אלפי מלים. היא מבוססת על מילון אלקלעי של הוצאת „מסדה". תוכנת „מילונית" המנוטרת על־ידי עלגל מחשבים, קיבלה את אישורה המלא של האקדמיה ללשון העברית.

את המילון ניתן להפעיל בזמן עבודה על כל תוכנה אחרת. שיטת העבודה היא פשוטה: לדוגמא, אתה עוסק בכתיבת מכתב לחברה בחו"ל, והינך נדרש לשירותיו של המילון. כל שעליך לעשות הוא להציג את הסמן על המילה המבוקשת ולהקיש שני סימנים במקביל. על המסך נפתח חלון, והתוכנה מציגה, תוך שניות, את המילה האנגלית המבוקשת או את המילים הקרובות אליה. מיד לאחר שמצאת את פירוש המילה, אתה חוזר לעבודה סדירה.

חברת „לנטוסט" בעלת הזכויות של „מילונית", מוסרת כי כבר נחתם חוזה למכירת „מילונית" לחו"ל, בגרסאות השבדית, הפינית והאנגלית. החוזה נחתם עם בית תוכנה גדול בפינלנד.

בימים אלה עמלות קלדניות על הרחבת היריעה של המילון, כדי להפכו למילון עברי־אנגלי אנגלי־עברי מלא. קיימת אפשרות ליצירת מילון חדש, שיתאים לעולם המושגים המקצועי של כל משתמש, בהתאם לעיסוקו.

למרות הכל, מרוויחים

הכנסות אלביט בשנה שהסתיימה במרץ 86' הגיעו ל־387. 169 דולר. הכנסות אלו הווי גידול של 13% לעומת השנה שעברה. כך עולה מסיכום התוצאות העסקיות של החברה, אשר פורסם בסוף השבוע.

מכירות אלביט מחוץ לישראל הגיעו לסך 94 מיליון דולר, שהם כ־55% מכלל הכנסות החברה. סכום זה הוא גידול של כ־50% בהשוואה ל־1984/5.

על אף המצב הכלכלי בארץ שמרה אלביט על רווחיותה. הרווח לפני מס הסתכם ב־22.100 מיליון דולר, לעומת 18.516 מיליון דולר בשנה החולפת — והיינו, גידול בשיעור של 19%. אולם, מאחר שבשנת 1985 שילמה החברה לראשונה מס (בגובה 4.205 מיליון דולר), הגיע הרווח הנקי לכדי 18.167 דולר, לעומת 18.086 מיליון דולר בשנה הקודמת.

עם סיום שנת הדו"ח הגיע סיכום ההזמנות של החברה לכ־254 מיליון דולר. מעל ל־70% מסכום זה הן מכירות לשווקי חוץ.

מגמת גידול זו בשיעור היצוא משקפת מחד את הירידה במכירות מקומיות, אשר נבעה מקיצוץ תקציבי הבטחון בישראל, ומאידך את הצלחת החברה במאמצי היצוא שלה. מגמה זו עולה בקנה־אחד עם מטרתה האסטרטגית של החברה לחזק את מעמדה בשוק הבינלאומי.

אלביט ממשיכה לפעול למען שיפור כושר התחרות שלה בשוק הבינלאומי. לפיכך ממשיכה החברה להשקיע בתוכניות המחקר והפיתוח שלה. סכום כולל של 18.9 מיליון דולר הושקע בפעילות זו בשנה האחרונה, (11.2%) לעומת 11.7 מיליון דולר בשנה הקודמת (7.8%).

עיקר הגידול באחוזי הוצאות המחקר והפיתוח מומן באמצעות הנפקת אג"ח מו"פ שבוצעה במשך השנה.

טלפון לשירות החירשים

מערכת תקשורת נתונים באמצעות קווי טלפון מאפשרת ביצוע קשר בין צגים מרוחקים, המשמשים כטלפון חזותי לשירות החירש. חברת אי.ג'י.אל פיתחה מערכת תקשורת כזאת, המעבירה באמצעות קווי טלפון רגילים צגי מחשב ומודמים.

החירש יכול לחייג את מספר המנוי של חברו, המחובר לאותה מערכת. הטלפון מאפשר את כל הפונקציות של מזכירה אוטומטית, ויותר מכך, המערכת יודעת לתרגם צליל חיוג (פנוי, תפוס וכו') לאותות חזותיים ולאינפורמציה בשתי שפות: עברית ואנגלית. כל הפעולה המורכבת הזאת מתאפשרת באמצעות מודמים מסוג 103 UDS של מוטורולה, אשר סופקו על ידי מוטורולה מערכות מידע במבצע מיוחד לפרויקט חשוב זה.

המודם של מוטורולה עם חייגן ובלעדיו מאושר על־ידי משרד התקשורת בישראל, בארה"ב ובעולם כולו.

עשרים מערכות מסוג זה כבר מוצבות כיום לשירות החירשים במקומות ציבוריים כמו תחנות משטרה, מכבי אש, מגן דוד אדום ובמרכזו החירשים.

אחות, אבל לא רחמניה

(המשך מעמוד 6)

בנשק זה, דברים אלה אמר לי רופא ותיק, פנסיונר אשר ביקש שלא לערבב את שמו בפולמוס ציבורי. הוא גם התקומם נגד השימוש בתירוץ של דאגה לחולה, ולמקצוע האחות, כצידוק לנטישת מקום העבודה. הדאגה לחולה, לדירוג המקצוע בדעת הקהל הוא עניין צדדי לגמרי. על כן, עם כל ההבנה לדרישות האחיות, אין לתמוך במעשים פסולים לשם השגת מטרה צודקת.

נזק חברתי וכלכלי

בעת כתיבת דברים אלה עדיין לא ברורה התמונה בכל הנוגע להתנהגות המעורבים בעניין זה. השאלה היא אם יסכימו העומדות בראש מטה השביתה להיענות לדרישת מנכ"ל משרד הבריאות להוסיף כוח־אדם סיעודי לבתי־החולים, לשם מניעת הידרדרות המצב. ואם יסרבו — האם יפנה פרופ' מיכאלי לבית־המשפט וינסה לכפות על האחיות לעבוד מכוח צווים? גם לא היה ברור האם באמת יסכימו האוצר לנהל מו"מ עם גוף „לא יצוגי". עם קבוצה מיליטנטית בדרישותיה לפני הכנת האוצר. ועוד נקודה חשובה — האם יסתכנו בצעד העשוי לשמש תקדים לקבוצות לחץ נוספות.

המדיניות הכלכלית שעוצבה בקיץ 1985 ואשר גרמה לשחיקת השכר בממדים חסרי תקדים, בהסכמת ההסתדרות, עלולה לגרום לאיבוד השליטה על חלק מהשכירים, שיש בידם כוח לחץ וטלטלה. אין ספק שאם כך יקרה, יהיו לכך השפעות שליליות ביותר מבחינה חברתית וכלכלית כאחד.

מחקר

יש נכונות לשיתוף־פעולה בין תושבי עיירות הפיתוח והקיבוצים

עקב הנסיבות ההיסטוריות של המאבק על הקמת המדינה וגלי העלייה ההמונית בשנים שלאחר הכרזת המדינה, יושבים באזורי הספר זה ליד זה עיירות־פיתוח, קיבוצים ומושבים. יישובים אלה נבדלים זה מזה בארגון החברתי, מוצא עדתי, זיקה תרבותית ומצב כלכלי. בשנים האחרונות, בהקשר של מערכות בחירות סוערות אשר הדגישו את הפערים העדתיים והחברתיים, התמקדה תשומת־הלב הציבורית ביחסים בין עיירות־הפיתוח לבין הקיבוצים.

שתי האוכלוסיות (תושבי העיירה וחברי הקיבוצים) רגישות מאוד לתדמיתן בציבור. חברי הקיבוצים מרגישים שיורדת קרנו של הקיבוץ בעיני הציבור. לעומתם תושבי עיירות־הפיתוח נאבקים על שיחרורם מדימויים שליליים של העבר — נאמר במחקר של אברהם פווין, שלמה גין רני זמיר ומנחם רוזנר, מטעם „מרכז ספיר", העוסק ביחסי־גומלין הדדיים, לשיתוף פעולה, בין חברי קיבוצים ותושבי עיירות־פיתוח.

בניגוד לרושם של עוינות וניכור שהתקבל בציבור, התקיימו ומתקיימים גם היום מגעים וקשרים, הן במסגרות מאורגנות והן במפגשים בלתי־פורמליים, בין עיירות־הפיתוח לבין הקיבוצים. ציבונים של קשרים אלה שונה מאזור לאזור, בהתאם למצב עיירות־הפיתוח ובהתאם לפיזור הגיאוגרפי של הקיבוצים ומידת התארגנותם האזורית. שני המקרים הנבחנים בדו"ח זה מייצגים שני מצבים קיצוניים הפוכים. בית־שאן מוקפת במספר רב של קיבוצים ומקיימת איתם קשרים במישורים רבים. מעלות אינה תלויה בקיבוצים מבחינת תעסוקה, כמו בית־שאן, בסביבה מצויים פחות קיבוצים והקשרים בינם לבין העיירה — מעטים.

הממצאים מצביעים על הבדלים גדולים בעיקר בתחום ההיכרות והקשרים ההדדיים בין תושבי העיירות וחברי הקיבוצים. באזור בית־שאן נחקרים רבים יותר משתי צורות חיים מדווחים על היכרות ועל מגע. לעומת זאת מפתיע שבממוצע אין כמעט הבדל בין תושבי העיירות ביחסם לקיבוץ ובנכונות לשיתוף פעולה עם הקיבוצים. חלק גדול מן הציבור בעיירות מביע אהדה לתנועה הקיבוצית ורובו רואה בחיוב שיתוף־פעולה בין העיירה והקיבוצים השכנים. אמנם קיימים הבדלים בהתפלגות, שיש להן כנראה משמעות מסויימת. במעלות גדול יותר הן אחוז האוהדים את הקיבוץ והן אחוז המתנגדים לו והסברנו קיטוב זה על־ידי סוגי הנסיון העשויים להשפיע על רצון להתקרבות או התנגדות.

בין קיבוצי האזור ועיירת־הפיתוח עשויים להתקיים מגעים בתחומים שונים. במחקר נבדקו עמדותיהם של תושבי שני סוגי היישובים כלפי האפשרות של שיתוף־פעולה בארבעה תחומים מרכזיים: כלכלי, חברתי, תרבותי וארגוני. הדבר הבולט ביותר בתשובותיהם של הנחקרים מכל היישובים בשני האזורים, הוא מיעוט השוללים את שיתוף־הפעולה בין העיירות לקיבוצי הסביבה, בכל התחומים שנבדקו. תושבי העיירה מפנים את ביקורתם כלפי הקיבוצים, ברוב המקרים, לא על פעילותם בעיירה אלא, להיפך, על הימנעותם מכך — דבר שמתפרש כהסתגרות, אדישות ואפילו התנשאות.

ראויה לציון העובדה שבבית־שאן נמצאו הרבה יותר מצדדים ברעיון לפתח בתוך העיירה מסגרות קואופרטיביות המבוססות על שיתוף־פעולה ועזרה הדדית. ייתכן כי המגע ההדוק יותר עם הקיבוצים עורר גם רצון ליישם עקרונות ודפוסי פעולה שיתופיים בתחומים שונים.

ביקורת על הפטרנליזם

בתחום הקהילתי הקשר בין הקיבוצים לבין עיירות־הפיתוח היה מבוסס בדרך כלל על עזרה שהושיטו הקיבוצים, שהתבטאה בעיקר בשליחות מתנדבים לעזור בפועל לאוכלוסיית המצוקה שבעיירה, או בהפעלת ארגונים וולונטריים לעזרה עצמית. אחר מספר שנים לפעילות התנדבותית, נמתחה עלייה ביקורת חריפה מצד תושבי העיירה (שאומצה גם על־ידי חברי הקיבוצים), על היותה „פילאנטרופית" ו„פטרנליסטית".

בעקבות הביקורת בעיירות והביקורת העצמית של חברי הקיבוצים נעשה נסיון לשנות את אופי היחסים בין תושבי העיירה לבין חברי הקיבוצים, ולעבור מדפוס העזרה לדפוס של יחסי־גומלין סימטריים, שנראה הולם יותר את המצב הנוכחי של האזור.

המפעלים האזוריים מהווים צומת יחסים ייחודי, מתוקף היותם ממוקמים בשולי העיירה. נמצאים בבעלות וניהול קיבוצי האזור ומופעלים בעיקר על־ידי תושבי העיירה, אשר עובדים במפעלים כפועלים שכירים. באופן כללי נראה, שעובדת היותם של רבים מתושבי העיירה שכירים במפעלים שבבעלות הקיבוצים מטרידה יותר את חברי הקיבוצים מאשר את תושבי העיירה. אשר היו מעדיפים מפעלים נוספים, אבל בעלי טכנולוגיות מפותחות יותר.

חסרונם הגדול של המפעלים האזוריים בכך שהם מפעלים עתירי עבודה. המאופיינים על־ידי רמת התחכום הנמוכה של העבודות שהם מציעים לעובדים. נוסף לכך, מבחינת העיירה כיישוב, למרות היות המפעלים האזוריים מעסיק של רבים מתושביה ולמרות מיקומם על גבולה, אין הם מהווים מנוף לפיתוח כלכלי של המקום, כפי שניתן היה לצפות ממנוף כלכלי בסדר גודל דומה.

למתיחות אין רקע עדתי

אחד ההסברים למתיחות שהיתה קיימת בין הקיבוצים לבין עיירות הפיתוח ונחשפה בבחירות בשנים 1977 ו־1981 הוא הרקע של מתח בין־עדתי בחברה הישראלית. ממצאי המחקר מראים, בניגוד לצפוי, שמבחינה האובייקטיביים אין קשר בין ארץ המוצא של תושבי העיירה לבין תמיכתם בשיתוף פעולה עם הקיבוצים, לעומת זאת נמצא כי המדד הסובייקטיבי של הזדהות עדתית קשור באופן מובהק לנכונות לשיתוף פעולה, אולם בכיוון שונה בכל אחת מהעיירות שנחקרו.

במעלות, ככל שעולה מידת ההזדהות של התושבים עם העדה גוברת התנגדותם לשיתוף־פעולה עם הקיבוצים. בבית־שאן, מ מתקיימים מגעים אינטנסיביים עם חברי הקיבוצים, התופעה הפוכה. ככל שעולה מידת ה„עדתיות" של התושבים, גוברת תמיכתם לשיתוף־פעולה. נראה שכאשר המגע הבין אישי מועט, מושפעים התושבים מהסטריאוטיפים המקובלים בחברה הקיבוצית עמדות לפיהם, אך כשקיים קשר ישיר, בתנאים מסויימים, ההזדהות העדתית עשויה להיות אירלבאנטית או לפעול דווקא בכיוון הפוך.

ממצאי המחקר סותרים חלק גדול מן ההנחות המקובלות בציבור לגבי משמעות היחסים הקיימת בין קיבוצי האזור, לעיירות־הפיתוח השכנה, הן לגבי היקף המגעים ואופיים והן לגבי גורמי המתיחות בין היישובים. למרות הדימוי הרווח בציבור, קיימת תמיכה נרחבת וכללית (מכל שכבות הקשת הפוליטית) בשיתוף־פעולה בין העיירות והקיבוצים וההתנגדות (וכלל אדישות) הינה אפסית. יחד עם זאת, נמצאו צירופים בלתי־סבירים לכאורה, של ביקורת הדדית עם רצון להתקרבות ונכונות לשיתוף פעולה מצד אחד, ואהדה עם הסתייגות משיתוף־פעולה מן הצד השני. כל אלה מצביעים על כך שאמנם קיימת בעיה, אולם היא שונה מכפי שהיא נתפסת בציבור.

התאמת הפעילויות לתנאים שהשתנו ולצרכיה המיוחדים של כל קבוצה באוכלוסיה, תשומת־לב שיטתית לרגישויות הקיימות בשכבות השונות ופעולות יזומות למען הבנה הדדית וקירוב, עשויים למתן מתחים בין האוכלוסיות ואף להוביל ברבות הימים ליצירת קהילה מרחבית לתועלת כל תושבי האזור.

בוועידה בינלאומית של יצרנים חקלאיים

המשק המשפחתי, שימור קרקע ומים

מאז מלחמת העולם השנייה חלו שינויים, גדולים במבנה המשק המשפחתי ובגודלו באירופה, בארה"ב ובארצות המתפתחות. השימוש בטכנולוגיות ייצור חדשות השפיעו על המשק המשפחתי, ששימש דורות רבים הבסיס של החקלאות ושל חיי הכפר. המשק המשפחתי הקטן הצטמצם ונעשה בלתי־רווחי לעומת יחידת משק גדולה.

לפי המספרים שנמסרו בוועידה העולמית של הפדרציה הבינלאומית של היצרנים החקלאיים (אי.פ.אפ.) מסתבר, שבין השנים 1950־1980 פחת מספר המשקים המשפחתיים באירופה ובארה"ב ב־50 אחוזים. כוח־העבודה בחקלאות ירד בתקופה זו באירופה ב־63 אחוז ובארה"ב ב־50%. בעוד שטח הקרקע הממוצע של משק משפחתי באירופה בשנת 1950 היה 6.8 הקטר ובארה"ב 85 הקטר, היה השטח ב־1980 באירופה 16 הקטר ובארה"ב 170 הקטר. בעוד שבעבר עיקר הכנסתם של בעלי המשק הקטנים היתה מהחקלאות וההשלמה באה מבחוץ, בשנים האחרונות עיקר ההכנסה של בעלי משקי העזר היא מהתעסוקה בחוץ וההשלמה מתקבלת מהמשק. באוסטריה, בגרמניה ובספרד 50 אחוז מהמשקים הם קטנים ורובם משקי עזר. בצרפת ובארה"ב 45%, בפינלנד 40%, באנגליה 30%, בהולנד 20%, וביפאן רוב המשקים הם זעירים.

המשק המשפחתי בארצות המתפתחות נמצא, בחלקו הגדול, בתהליך של הפיכה ממשק הספקה למשק מסחרי המייצר לשיווק. שינוי יסודי זה מלווה בקשיים רבים. מחירי התוצרת הנמוכים אינם מעודדים את החקלאים להמשיך בתהליך זה. גם הממשלות לא מעודדות פיתוח משקים מסחריים. המעבר למשק משפחתי מסחרי כרוך בשינוי מבנה של מיליוני חקלאים זעירים. בתנאים הנתונים בארצות המתפתחות התהליך הוא איטי ומתמשך.

לחיזוק המשק המשפחתי

בתום הדיונים בוועידה על המשק המשפחתי נתקבלו שורה של סיכומים. נציין את החשובים שבהם:

● על ארגוני החקלאים בארצות התעשייתיות והמתפתחות מוטלת החובה לפעול באופן נמרץ להמשך קיומו ולחיזוקו של המשק המשפחתי, אשר היה בעבר ויהיה בעתיד הבסיס הבריא של החקלאות;

● על כל מדינה להקצות את המשאבים הדרושים כדי שהחקלאים יוכלו לרכוש בתנאים נאותים את התשומות הדרושות כמו דשנים, מכשירים, מכונות לייצור יעיל של מוצרי מזון לאוכלוסייה;

● כדי להבטיח המשך התפתחותו של המשק המשפחתי מן הצורך לפתח מערכת מועילה של מפעלים קואופרטיביים להספקת שירותים, כגון: אחסון, אריזה ושיווק תוצרת; השכרת מכונות חקלאיות, הספקת תשומות, עיבוד תוצרת ועוד;

● על הממשלות להבטיח שמחירי התשומות החקלאיות יהיו נאותים, לעודד אשראי לחקלאים בתנאי ריבית סבירים ובזמן המתאים;

● על הממשלות להקדיש תשומת־לב מיוחדת לשיפור תנאי החיים בכפר, על־מנת למשוך את הצעירים להישאר בכפר ולעסוק בחקלאות. המדובר בפיתוח מוסדות ושירותים באזורי הכפר כמו: בריאות, מוסדות לימוד והשכלה, מרכזי בידור ובילוי, צרכים ואמצעי קשר נאותים, ההכרחיים לחיי חברה תקינים.

שיטות אינטנסיביות

הקרקע והמים, שהם היסודות החשובים ביותר עליהם מושתתת החקלאות, הולכים ונעשים יותר נדירים ויקרי מציאות בעולם ובישראל. האילוץ להפיק יבולים גדולים כדי להבטיח את פרנסת החקלאים, כאשר מחירי התוצרת הם נמוכים, הביא לשימוש בשיטות ייצור אינטנסיביות אשר גרמו וגורמות להשחתת הקרקע והמים. בתנאים הקשים בהם שרויים החקלאים אין בכוחם לשאת בהוצאות הענקיות הדרושות למניעת הרס הקרקע וזיהום המים. בהוצאות הכרוכות בשימור הקרקע וטיהור המים צריכות לשאת בעיקר הממשלות, בהשתתפות מסויימת של החקלאים — זו אחת המסקנות שנתקבלו בוועידה בנושא שימור מקורות הקרקע והמים.

„גשמים חומציים"

השימוש בדשנים וכימיקלים בכמויות גדולות גורם לזיהום רציני של המים, המביא נזק בריאותי לבעלי החיים ולבני אדם. ריכוזים גדולים של חנקן וזרחן במים גורמים לגידול אצות שגורמות לדלדול החמצן במים וכתוצאה מזה לתמותה גדולה של דגים בנהרות. כמו כן צויין בחומר שחולק לצירי הוועידה, כי זיהום אוויר על־ידי התעשייה גורם גם לזיהום המים. התוצאה: באירופה נקטלו שטחי יער גדולים על־ידי „הגשמים החומציים", הנגרמים על ידי דו־תחמוצת הגופרית ותחמוצת־החנקן שפולטים מפעלי התעשייה הגדולים. נזקים רציניים נגרמים באירופה בשל זיהום האוויר בתחמוצת גם לתבואות של זריעת סתיו. בוועידה הוזהרו על הנזקים הגדולים הנגרמים מהמלחת מי־התהום על־ידי שאיבת יתר. יש אזורים שהגיעו למצב של המלחה לדרגה כזו, שלא ניתן עוד לתקנם.

קואופרציה ופיתוח הכפר

במסגרת הדיון בוועידה בנושא האזור החקלאי הציגה המשלחת הישראלית מטעם המרכז החקלאי — רפאל אגמון, מנהל המחלקה למחקר וקשרי חוץ ושמעון גוטליב מנהל המחלקה למושבה — את בעיית החקלאות בישראל, תוך התייחסות מיוחדת ליצוא החקלאי. היא הדגישה את חשיבותו של היצוא החקלאי וחשיבותו הרבה לכלכלת המדינה בכלל, לקיומם ולפרנסתם של החקלאים בפרט, בהיותו תורם בשנים האחרונות 50% מההכנסה הנקייה לענף החקלאות בארץ.

המשלחת הציעה להקים במסגרת הפדרציה הבינלאומית של היצרנים החקלאיים, גוף מיוחד מנציגי הארגונים החקלאיים — לטיפול, תיאום וקביעת הסדרים של יצוא ושיווק תוצרת חקלאית לפי סוגים, עונות ועל בסיס אזורי. כמו כן הציעה המשלחת להנהיג את שיתוף הפעולה בין הארגונים החקלאיים בתחום הקואופרציה ופיתוח הכפר. החומר שהוגש ע"י המשלחת על המשק המשפחתי־שיתופי הישראלי בארץ, תרם רבות לקידום הדיון והמסקנות שנתקבלו בנושא זה.

יוסף גליה

הערות שוליים

עדיפות למיכאל ברונו בבדיקת הלביא

סקירתם של קלרק וכהן על מטוס הלביא שהתפרסמה במדור זה, המבטאת את השקפות הפנטגון־דרטמנט בארה"ב, היא מסמך מאלף, הראוי להערות שוליים. התמיכה בייצור הלביא מהווה סטייה מהתקדים שהיה נהוג בארה"ב, לפיו אין להעביר את הטכנולוגיה ואת הייצור של מטוסים מורכבים לארצות הזרות. שני המחברים מטילים ספק בטעם קיומה של מדיניות אמריקנית כזו כלפי ישראל, מבחינה כלכלית, מדינית ובטחונית: השיקולים והאינטרסים האמריקניים והישראליים אינם חופפים ולעתים סותרים, ולכן יש לבחון את הפרוייקט בהיבט הישראלי.

מבחינה כלכלית, קבלת מידע וטכנולוגיות־ייצור עבור ישראל הם נכס שאין לוותר עליו בקלות, גם אם יתברר כי ישראל אינה מסוגלת לנצל את הנכס הזה במלואו, משום שבידי האמריקנים לאסור את היצוא. ייצור סדרה של 300 מטוסים, אף אם חלקים גדולים ממנה יוזמנו בארה"ב, מהווה נכס תעסוקתי לישראל בטכנולוגיה מתקדמת.

אין לאמריקנים מה לחשוש שמא ייצור הלביא בישראל יקטין את ההשפעה המדינית של ארה"ב על ישראל. להפך, ככל שייצור הלביא יתקדם יותר, תהיה ישראל תלויה יותר בהספקה סדירה של כסף, ידע וחלקים מארה"ב. גם המחברים ערים למידה הגוברת של התלות הישראלית בארה"ב ומדגישים אותה.

ייתכן כי רבים בישראל יתנגדו להגברת התלות הזאת, וייתכן גם כי רבים ישאפו לכך שארה"ב תפעיל את השפעתה הממתנת על מדיניות ממשלת ישראל, על־פי מה שהוגדר על־ידי המחברים כ„השכנת שלום בהתאם לייעדים ארוכי הטווח של ממשלת ארה"ב".

בכל מקרה יש בייצור הלביא משום הגברת התלות, וניתן רק לקוות כי ארה"ב לא תנצל זאת לשימוש בישראל לשם מעורבות אזורית דוגמת מלחמת לבנון.

משקלה של התעשייה הצבאית

אולם גם מהיבט התלות וגם מההיבט הבטחוני אין משמעות רבה לשאלה, אם חיל־האוויר יצוייד בלביא או במטוס אמריקני בעל יכולת דומה באותו מחיר. רבים מודאגים, ממשקלה של התעשיה הצבאית על כל שלוחותיה בתעשיה הישראלית. אם ממשלת ארה"ב מוכנה להעביר את 300 מיליון הדולר שהיא מקציבה כיום למו"פ הלביא למחקר ופיתוח אזרחי, רבים יהיו מוכנים כבר כיום לדרוש מממשלת ישראל להפסיק את הלביא ולנצל את הכספים לפיתוח תעשיה לצרכים אזרחיים. אולם העברת הסכום ממו"פ הלביא למו"פ בטחוני אחר אינה פותרת בעיה זו, של משקלה הרב של התעשיה הבטחונית. החשש שישראל תהווה גורם התחרות לתעשיית הנשק האמריקנית אין בו כדי להדאיג ישראלים רבים. אם האלטרנטיבה המוצגת בפני ישראל היא הלביא או מו"פ בטחוני אחר, אז השאלה מעניינת אולי מספר תעשיינים בלבד.

בקשר לעלות המטוס קיימים פערים ניכרים בין הנתונים האמריקניים לבין נתוני התעשיה האווירית. פער זה זקוק לליבון על־ידי גורם אובייקטיבי ובלתי־אינטרסנטי. גורם כזה יכול להיות נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו, המסוגל לשקול את האינטרס הישראלי הכולל, מעל לאינטרסים הצרים של התעשיה האווירית, והמקובל גם כבר־סמכא בממשל האמריקני. יש לשאוף להטיל על בנק ישראל להכין עבודה ריאלית על עלות הלביא ביחס לכל האלטרנטיבות האפשריות האחרות. במחיר שווה הישראלים יתנו עדיפות תעסוקתית וטכנולוגית לייצור המטוס בישראל, בעוד שייתכן כי בארה"ב יתנו עדיפות ליצירת תעסוקה בסיאטל. בבדיקת האלטרנטיבות יהיה צורך לשקלל גם את הסכום שהושקע עד כה בפיתוח הלביא ולהוסיף אותו באופן יחסי למחיר המטוס האמריקני שיירכש במקומו.

„פויז ושטחי"

מאחר שהלביא ממומן וימומן במלואו על־ידי כספי הסיוע של ממשלת ארה"ב, אין לייצור הלביא כל השלכה לגבי מאזן התשלומים הישראלי או לבעיית האינפלציה. לישראל אין כסף לייצר את המטוס על חשבונה, כפי שאין לה כסף לרכוש 300 מטוסים אמריקניים במקום הלביא על חשבונה. הדילמה האמיתית נראית בהתנגשות בין האינטרסים של נורתרופ, לוקהיד וג'נרל דינמיקס לבין התעשיה האווירית, בשיתוף פרט־אנד־ויטני וחברות אמריקניות אחרות. אם אלה האלטרנטיבות, אין ספק כי על ישראל לצדד במתן עדיפות לתעשיה שלה. ישראל אף אינה חייבת לפתור את בעיות השווק של האפ.20.

המאמר כולל התקפה חריפה על תהליך קבלת החלטות בקונגרס האמריקני המוגדר כ„פויז ושטחי", לדבריהם, חלק מהבעיות „לא זכו לשימת לב מאוזנת". הממשל היה חלוק בדעתו והמאמר של קלרק וכהן מבטא את ההתנגדות של הדרגים הנמוכים בממשל לתכנית הלביא.

הלובי הישראלי בגבעת הקאפיטול מואשם באופן ישיר למדי בלחץ לקבלת ההחלטה ובהשפעה בלתי־הוגנת על החלטות הקונגרס. היהדות האמריקנית מואשמת בגישה חד־צדדית לטובת מדינה זרה, שלא תמיד לוקחת בחשבון את האינטרסים האמריקניים.

אין בכל הנימוקים האלה של מחברי המאמר כדי לשחרר את מקבלי ההחלטות של ארה"ב מאחריות לפרוייקט. ישראל אינה יכולה להשתחרר מתלותה המוחלטת בארה"ב מבחינה בטחונית, כל עוד קיים הסכסוך במזרח־התיכון כסיכסוך בין־מעצמתי. משום כך ישראל גם אינה חייבת תודה מיוחדת לארה"ב עבור הסיוע הבטחוני, המבטא את האינטרסים האמריקניים לפי מיטב תפיסתם של מנהלי המדיניות האמריקנית. לכן אין שום סיבה ישראלית נראית לעין לשחרר את הממשל בארה"ב מהתחייבויותיו, אף אם תהליך קבלת ההחלטות אינו נראה למחברי המאמר.

מימון השותפות

מחברי המאמר מנסים לטעון כנגד הפרוייקט מהיבט ישראלי־אמריקני משותף, של „סיכון האינטרסים של ישראל וארה"ב גם יחד". אולם נראה כי המשקל של האינטרסים האמריקניים או של תעשיינים אמריקניים מקבל משקל יותר בטיעון המחברים. לכן על ישראל לבדוק את הפרוייקט באופן עצמאי ולשקול את שיקוליה היא, שלעתים סותרים את אלה של ארה"ב. בשותפות הזו בין ישראל לארה"ב מנסים מדי פעם גורמים אמריקניים להקטין את השתתפותם במימון. ישראל חייבת לדרוש חלוקה צודקת יותר של הנטל, הנופל עליה בחלקו הגדול, בגלל ההתחרות הבין־מעצמתית באזור וההחרפה הסכסוך על־ידי מעשים נוסח הגנרל אלכסנדר הייג, שהתגלה כשותף נאמן להשקפות המדיניות של הגנרל שרון.

צבי טימור

קארטל הדלק (א)

גם קוסט וגם פלוס

הדלק לסוגיו השונים יקר אצלנו מבכל ארץ אירופית — אמר אחד מהמומחי הדלק, והוסיף: יש מי שאומרים כי שלוש חברות הדלק פועלות לפי שיטת הקוסט־פלוס. למעשה, משלמים לשלוש החברות הקארטליות גם קוסט וגם פלוס, מעל ומעבר למה שמגיע לה. ראשי החברות טוענים מדי פעם כי אין לשכוח, שאף פעם לא חסר דלק בארץ. גם בסוף 1978, כאשר מדינות אופ"ק הכריזו על חרם נפט ומדינות במערב נכנסו להיסטריה בגלל אותו חרם, היתה הספקת דלק סדירה לישראל. יש לדחות אחת לתמיד את הטענה, שהנפט נמצא במדינות עוינות בלבד. מקסיקו אינה עויינת, ויש חוזה שלום עם מצרים. גם נורווגיה ואנגליה הן מדינות ידידותיות. גם באותם ימים של 1979 נרכש הנפט ברובו מאיראן, ולכן הנימוק נפט=עוינות אינו תופס. ראשי חברות הנפט טוענים כי רכישות נפט הן משהו מסתורי, ולכן צריך לשתוק ולשלם. אין לזה הצדקה עתה, ובעצם אף פעם לא היתה. אלה הם סיפורי אלף לילה ולילה, שמפיצים גורמים בעלי עניין בהמשך המצב של קארטל הדלק.

שלוש ועדות הוקמו לצורך בדיקת משק הנפט בעשר השנים האחרונות. ראשונה היתה „ועדת דינשטיין א'", שמינה מודעי בשנת 1978. לאחר מכן, כאשר לא קיבלו את מסקנות דינשטיין א', מינה מודעי את „ועדת דוט". זו הגישה מסקנותיה, והן מעלות אבק על המדפים. בשנת 1982 מינה שר האנרגיה דאז, יצחק ברמן, את ועדת דינשטיין ב' וגם מסקנותיה לא התבצעו. חברות הדלק ובתי הזיקוק (בז"ן) ממשיכים בשלהם, בשיטת הקארטל והקוסט־פלוס.

שינוי במערכת

ד"ר נתן ארד, מנכ"ל משרד האנרגיה והתשתית, סבור כי מוכרח לבוא שינוי במערכת. „לא ייתכן", הוא אומר, „כי העניינים ימשיכו ויתנהלו כפי שהיו. העובדה היא שהמחיר הממוצע של חבית דלק גולמי עומד על פחות מ־12 דולר, לעומת 28 דולר אשתקד, מחייבת הערכות אחרות, שעיקרה פתיחת משק הדלק לתחרות חופשית." לדבריו, יש דיונים ויש הצעות, וכאשר יגיעו למסקנות יתקיימו דיונים עם ראשי חברות הדלק. הוא מזכיר כי בשנת 1981 רכשה המדינה יותר מ־7 מיליון טונות דלק, בעלות של יותר מ־2 מיליארד דולר. הירידה הקבועה במחירי הנפט הביאה להוצאה של 1.5 מיליארד בשנת 1985 וב־1986 צפויה ירידה נוספת. לדבריו, סביר להניח, כי ההוצאות לדלק עד למכירתו לצרכנים יעמדו על 1.2 מיליארד דולר. זהו סכום אדיר, ויש לחפש דרכים להקטינו. בינתיים, הוא אומר, אין דברים מגובשים במשרד האנרגיה. ברור שאי־אפשר להשאיר בידי חברות הדלק אותו כוח שהן היו רגילות אליו. הוא טוען ששלוש החברות מתנגדות לרפורמות לחיסול הקארטל שלהן. יש מי שמציע כי הרפורמה, כלומר, החלשת זרועו של שלוש חברות הדלק, תיעשה במספר שלבים, ויש מי שטוען אחרת. אך ברור לכולם, כי המצב שהיה לא יכול להימשך עוד. ישראל חביליביצקי, יו"ר העמותה של בעלי תחנות הדלק של „פז", אמר כי שינוי במצב והחלשת חברות הדלק זה חלום. „הן חזקות ושולטות במצב", הדגיש. „החברות לא יוותרו על הכוח יש להן. לכל היותר הן יסכימו, שהסוכנים ישלמו להן מחיר גג ואם ירצו הסוכנים יורידו מחיר. לא ירצו, לא צריך".

במת ולמה

הנושא של שינויים במשק הדלק אינו חדש. הוא נדון מספר פעמים בוועדות שונות של הכנסת. בשנת 1984 הוקמה תת־ועדה לענייני אנרגיה בוועדת הכספים של הכנסת, שבראשה עמד ח"כ מיכה חריש. ועדה זאת יחד עם הוועדה לביקורת המדינה, קיימו דיון בנושא זה בינואר 1984, לחיפוש נוסחה — כפי שהגדיר זאת יו"ר הוועדה לביקורת המדינה אז, ח"כ אברהם כץ עוז — שתבטיח פיקוח על רכישת דלקים על־ידי שלוש חברות הדלק. כדי שידעו מה, כמה ולמה עלה לאוצר המדינה. בעיה אחרת, שהטרידה אז וגם עתה, היא מהו המלאי האופטימלי של דלק במדינה.

אמרי רון בהיותו עוד חבר־כנסת, ביקש הבהרות משרד האנרגיה לגבי המלצות ועדת דינשטיין ב' ומדוע הן נדחו. אוריאל לין, אז מנכ"ל משרד האנרגיה, שייצג את עמדת משרדו בפני הוועדה, השיב כי קורה לא אחת שוועדה מוסרת המלצות טובות ונבונות, אך הן אינן ישימות. מדוע אינן ישימות, לא השיב. ככל הנראה, „הליבראלים" מודעי ולין התנגדו להפחתת סמכות המשרד בנושאי הדלק, היתה להם סיבה, דלק זה כסף וכוח. והם לא היו מוכנים לוותר עליהם. למרות שבמציאות כוחו של משרד האנרגיה בחברות הדלק הוא במינוי דירקטורים לחברות בלבד.

חיים מרגלית

טור החדשות

הערכות בבנקים:

מדד יוני — כ־1%

מדד המחירים לצרכן יעלה בחודש יוני בשיעור של אחוז אחד, לאחר שבמחצית הראשונה של החודש לא עלה כלל המדד — כך עולה מחישובים שנעשו על ידי אחד הבנקים הגדולים.

חישובי אותו בנק מעלים כי שיעור הפיחות הריאלי של השקל יחסית לדולר, מאז תחילת השנה, הסתכם ב־6.9 אחוזים ואילו ביחס לסל המטבעות נחלש השקל ריאלית רק בשיעור של 1.5 אחוזים.

במונחים נומינליים, נחלש השקל יחסית לדולר, בשיעור של 0.5 אחוזים מאז תחילת השנה, ואילו מול סל המטבעות חל בתקופה זו ייסוף של 5.3 אחוזים.

אולם, בגלל האינפלציה של 6.9 אחוזים שהיתה מאז ראשית השנה, יש שוני בין התנהגות השקל כלפי הדולר (ששערו כמעט מוקפא) לבין ההתנהגות כלפי סל המטבעות הכולל גם מטבעות אירופיים, ששערם עלה בשיעור גבוה יחסית בתקופה זו.

א.ש.

גנגר לוחץ על האוצר:

לרכוש את חיפה־כימיקלים במחיר מוזל

איש העסקים הישראלי־אמריקני אריה גנגר עומד להגיע לארץ בתחילת החודש הבא, כדי לנהל שיחות על רכישת חברת „חיפה־כימיקלים".

באחרונה פרצו חילוקי דעות חריפים בין חברי דירקטוריון חיפה־כימיקלים לבין משרד האוצר, בעקבות מינוי ועדה על־ידי שר האוצר משה ניסים, במטרה שזו תטפל במכירת המפעל. דירקטוריון „חיפה־כימיקלים" טען, כי הקמתה של ועדה כזו אינה חוקית, מאחר שאין כל אפשרות שגורם חיצוני, שלא מונה על־ידי דירקטוריון החברה, יטפל במכירתה. בעקבות זאת מונתה לפני ימים אחדים ועדה שבראשה עומד יו"ר רשות החברות הממשלתיות, זאב רפואה, וחברים בה צבי זמיר, יו"ר דירקטוריון בתי־הזיקוק ואהרון זלר, מנכ"ל החברה לישראל. ועדה זו צריכה לבדוק את שאלת גובה המחיר של „חיפה־כימיקלים", שכן גנגר מוכן לשלם עבור החברה לפי שווי של 35־40 מיליון דולר (הוא שילם עבור מחצית החברה לפי ערך דומה, בעת שרכש את המניות שהוחזקו בידי השותף האמריקני), בעוד שלפי בדיקה כלכלית שנערכה על־ידי חברת „וורטהיים" לפי הזמנת בתי־הזיקוק, שווי החברה הוא 60־70 מיליון דולר.

בימים אלה עוסקת ועדת רפואה בהערכת שווי החברה, בנסיון להגיע לפשרה בנושא זה. שכן התברר כי מלבד גנגר, המחזיק כבר עתה ב־56% ממניות החברה, אין שום חברה או משקיע אחר המגלים עניין ברכישתה.

לכתבנו נודע, כי ההערכות של צוותי הבדיקה הן שהחברה שווה סכום גבוה בהרבה מזה שגנגר מוכן לשלם עבורה. אם הצדדים לא יצליחו להגיע לידי הסכמה — יוחלט ככל הנראה לבסוף שלא למכור את „חיפה־כימיקלים", שהיא חברה רווחית.

א.ש.

הצעה להגיש קרן לסיוע לקואופרטיבים במצוקה

הצעה להקים קרן מימון של הקואופרציה העלה בימים אלה יוסי הורביץ, יו"ר קואופרטיב „דן".

הורביץ טוען, כי יש להקים קרן אשר תסייע לקואופרטיבים בעת מצוקה וכן תסייע בהקמת קואופרטיבים חדשים. כזכור, הוא אומר, העבירו את קופת הקואופרטיב לבנק הפועלים, בתקווה, כי ניתן יהיה בדרך זו, על־ידי סיוע של הבנק וחברת העובדים, ליצור קרן גדולה וחזקה. אך העיסקה נתגלית ככשלון.

הורביץ סבור כי בראש קרן כזו צריכים לעמוד „אגד" ו„דן", יחד עם „הארגז", „שכב", ושאר הקואופרטיבים החזקים, כדי לחזק את החלשים.

הקמת הקרן, שתמומן כאמור בשלב ראשון מכספי הקואופרטיבים, תאפשר לאחר מכן לפנות לחברת העובדים ולממשלה לתרום את חלקן לקרן.

א.ש.

נדנדת השערים במניות נמשכת

אתמול עלה ערך השוק של המניות ההשפעיות ב־0.18%. אף על פי שנרשמו יותר ירידות שערים (במניות בעלות סחירות קטנה), מאשר עליות (במניות „בכורות"). במניות ההסדר היה עודף היצע של 160 אלף ש"ח. בשוק איגרות החוב היה ביקוש של 4 מיליוני ש"ח לצמודות למדד. בצמודות לדולר היה עודף היצע של 3.8 מיליון ש"ח.

מקרנות הנאמנות הוציא אתמול הציבור יותר מ־5 מיליוני ש"ח. מזה 3.75 מיליון ש"ח במתמחות במניות ו־1.25 מיליון ש"ח ב„סולידיות".

שער הדולר היציג עלה אתמול ב־0.25 אג' — ב־0.17% — ל־1.4955 ש"ח. לנוסעים לחו"ל עלה הדולר ל־1.7740 ש"ח. הדולר השחור הוסיף לנוע בין 1.570 ל־1.575 ש"ח.

בשוק המניות ירדו אתמול 132 שערים, לעומת 92 שעלו ו־125 נשארו בלי שינוי. ל־73 ני"ע היתה הפסקת מסחר. 13 שערים ירדו ב־5% ויותר ו־19 עלו ב־5% ויותר, היו 2 „מוכרים בלבד" ו־4 „קונים בלבד".

המחזור בשוק המניות הסתכם בכ־5.4 מיליון ש"ח. מזה כ־1.3 מיליון ש"ח.

במניות ההסדר שררו אתמול ירידות שערים (ב־%): איגוד רג' — 0.1; מזרחי ש' — 0.1; מזרחי מ' — 0.2; כללי — 0.1. לעומתן עלו ב־%: פועלים ש' — 0.1; דיסקונט ב' — 0.1. ההיצע ההתחלתי בהן הסתכם ב־400 אלף ש"ח והביקוש ההתחלתי להן — ב־240 אלף ש"ח. תשואותיהן השנתיות נעו בין 11.07% (אי די בי בכ') ל־12.11% (אי די בי רג'). הפועלים ש' — 12.05%, הפועלים מ' — 12.01%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק ירידות שערים (ב־%): כללי מ"ר 1 — 1.2; הבינלאומי — 0.5, פי בי — 0.7.

* „שמפרי" תעשיות בירה הודיעה שמתחילה בשבוע זה בייצור בירה מסוג „טובורג" ברשיון מיוחד שקיבלה מחב' „טובורג" מקופנהגן. ייצור הבירה — גם מסוגים אחרים — ירוכז במפעלי החברה בנתניה. ציוד נוסף, שהחברה רוכשת בגרמניה, עשוי להגדיל את התפוקה בכ־50%.

אלחנן הורוביץ

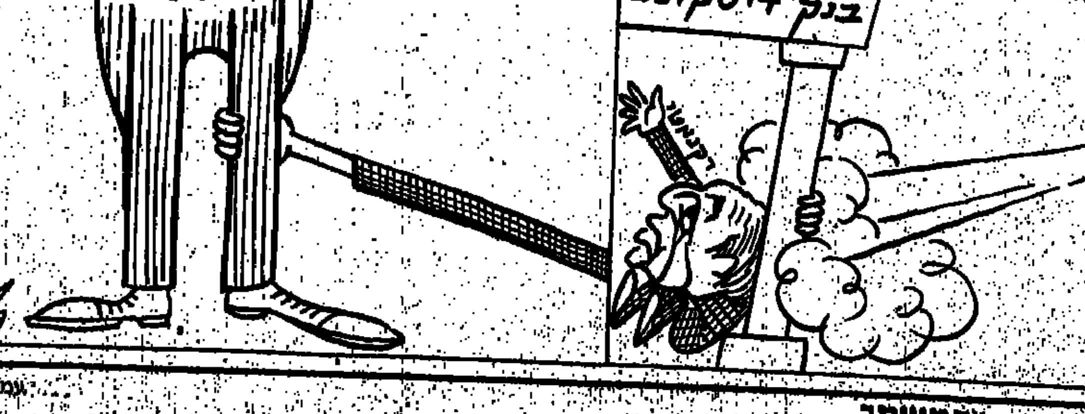

זהירות, חומר נפץ

בשבוע הבא ייערך בישראל הכנס הבינלאומי השני לגילוי חומרי נפץ. מתברר, כי אנחנו צועדים בין המדינות המובילות בעולם בתחום זה ■ המיכשור החדיש מסוגל לזהות חומרים בעזרת תגובות־צבע של חשודים

ירון אליוסף

הכנס הבינלאומי השני לאנליזה ולגילוי חומרי נפץ, שייערך במהלך השבוע הבא במכללה לקציני משטרה בנעורים, יפנה מעט תשומת־לב ציבורית אל קובץ קציני משטרה ומדענים, שעבודתם איננה מגיעה בדרך־כלל לידיעת הציבור. אלה אנשי מעבדות הכימיה של משטרת ישראל ומדעני מכון ויצמן ברחובות, המסייעים להם.

הכנס ידון במספר נושאים מרכזיים: שיטות לזיהוי שאריות חומרי נפץ לאחר פיצוץ, גילוי חומרי נפץ ופיתוח שיטות ומיכשור לגילוי ולזיהוי חומרי נפץ. כן ידונו המשתתפים במחקר על חומרי נפץ חדישים.

בכנס ישתתפו כ־120 איש מ־13 ארצות, ובהם אנשי מפתח מה„אפ.בי.איי", הסקוטלנד־יארד, הצבא והצי האמריקני, וכן שורה ארוכה של מדענים בעלי־שם מאוניברסיטאות, ממכוני מחקר וממעבדות הנמצאות בשירות המשטרות השונות במערב.

מעט אור על עבודתם של חוקרי חומרי הנפץ שופך יו"ר הוועדה המארגנת את הכנס, ד"ר יהודה ינון ממכון ויצמן.

„זיהוי שאריות חומרי נפץ הוא נושא משטרתי מובהק", אומר ינון. „אחרי כל פיצוץ חשוב לדעת באיזה חומר נפץ השתמשו העבריינים, כדי לכוון את החקירה לאפיק הנכון – חבלני או פלילי, ולהסתייע בידע זה למציאת העבריינים.

„כשמתרחש פיצוץ, מתפרק חומר הנפץ לגאזים. בזירת הפיצוץ נשארים מעט מאד שרידים מוצקים. היום יש נטיה לפתח מיכשור אנליטי, שיהיה מסוגל לזהות כמויות קטנות של חומרי נפץ.

„חוקרי המשטרה נוטלים מזירת הפיצוץ שאריות קטנות של חומרים מוצקים – שאריות עץ, מתכת וכו', שעליהם נמצאות כמויות זעירות של חומר הנפץ, בדרך־כלל בסדר גודל של אלפית מיליונית הגרם. שרידים אלו מובאים למעבדה, שם ממיסים אותם ומזהים את חומר הנפץ שבתמיסה בהתאם לתכונותיו הכימיות.

„המיכשור האנליטי החדש, עליו ידווח בכנס, מאפשר זיהוי כמויות זעירות יותר של חומרי נפץ. עד לפני שנים מועטות בלבד, יכלו לזהות מליונית הגרם בלבד: בניסויי מעבדה שנערכו בארה"ב הצליחו, בעזרת המיכשור החדש, לזהות כמויות של 100 יחידות מיליונית של מיליונית הגרם.

„שימוש נוסף בזיהוי חומרי נפץ נעשה במהלך מיון החשודים שנתפסו אחרי הפיצוץ. באמצעות חומר כימי, היוצר תגובת־צבע על־ידי החשוד, מזהים במשטרה אדם שעסק בטיפול בחומרי נפץ. בעזרת בדיקה כימית ניתן לגלות גם את סוגו. לשיטה זו מספר חסרונות, שהעיקרי ביניהם נעוץ בעובדה ששרידי חומר הנפץ נשארים על העבריין רק שעות אחדות לאחר שעסק בו.

„במכון ויצמן בודקים היום גישה חדשה: חומרי הנפץ חודרים לגופו של הנוגע בהם דרך העור ומתפרקים בגופו למטבוליטים. מדעני המכון הצליחו לזהות את המטבוליטים האופייניים לפירוק TNT, וזיהו כמויות קטנות של מטבוליטים אלו בבדיקות דם ושתן אצל עכברי מעבדה. הנושא עדיין נחקר, ובשלב זה הוא רחוק מיישומו בעבודת המשטרה".

הגדלת הרגישות והאמינות

נושא רב חשיבות נוסף, בו יעסוק הכנס, הוא גילוי חומרי נפץ מוסתרים במזוודות, חבילות וכו'. המחקר בנושא זה התקדם מאד, בעיקר בשל בעיית הטירור בנמלי התעופה ובערים, וכבר פותחו מספר שיטות ומכשירים, שחלקם אף זכו לפיתוח מסחרי. השיטות הנפוצות הן שיטת החיישן – ה„מריח" אדים של חומרי נפץ (ממש כמו אפו של כלב) ושיטת הקרינה החודרת בעד האובייקט החשוד וגלאי הבודק את תכונות הקרינה אחרי שעברה בעדו. עיקר המאמץ המושקע היום בתחום זה הוא בהגדלת הרגישות והאמינות של מכשירים אלו, בין היתר על־ידי פיתוח מכשירים המשלבים כמה שיטות גילוי.

לנושא רגישות בטחונית רבה, והעוסקים בו אינם נוטים לפרסם את ממצאיהם. עם זאת, אומר ד"ר ינון, הבעיה הניצבת בפני מחבל, הרוצה להבריח חומרי נפץ בנמלי תעופה, איננה שיטות הגילוי, אלא היעדר הידיעה איזו שיטה מופעלת בכל נמל תעופה. בנמלי התעופה השונים במערב מופעלות שיטות גילוי שונות, חסויות, כמובן, דבר ההופך את הברחת חומרי החבלה במערב לכמעט בלתי־אפשרית.

נושא נוסף בו יעסקו בכנס הוא פיתוח חומרי נפץ חדשים ובחינת תכונותיהם. חומרי הנפץ הקיימים היום פותחו עוד במלחמת העולם השניה, ומאמץ המחקר מושקע כעת בפיתוח חומרי נפץ אמינים יותר באיחסון, בהובלה ובחום, שלהם מימדים קטנים יותר וכושר פיצוץ רב יותר.

עיקר חשיבותו של הכנס, אומר ד"ר ינון, היא הפגישה והחלפת ידע ודעות בין מרבית החוקרים בעולם המערבי. ד"ר ינון מצפה, כי באמצעות הכנס יגבר שיתוף הפעולה הבינלאומי בנושא זה, וייִמנעו בזבוז אמצעים ומשאבים. התיאום בין החוקרים השונים בעולם יביא לכך שלא יעסקו בשתי מעבדות שונות באותו מחקר עצמו.

ישראל נחשבת כאחת המדינות המתקדמות בעולם בתחום חקר חומרי הנפץ. „לצערנו", אומר ד"ר ינון, „ישראל נמצאת בתחום מחקר זה בין שלוש המדינות בעלות הידע הרב ביותר, והיא מובילה בראש יחד עם ארה"ב ואנגליה". גם המעבדות של משטרת ישראל והמדענים העובדים בהן נמצאים בשורה הראשונה של העוסקים בתחום זה בעולם.

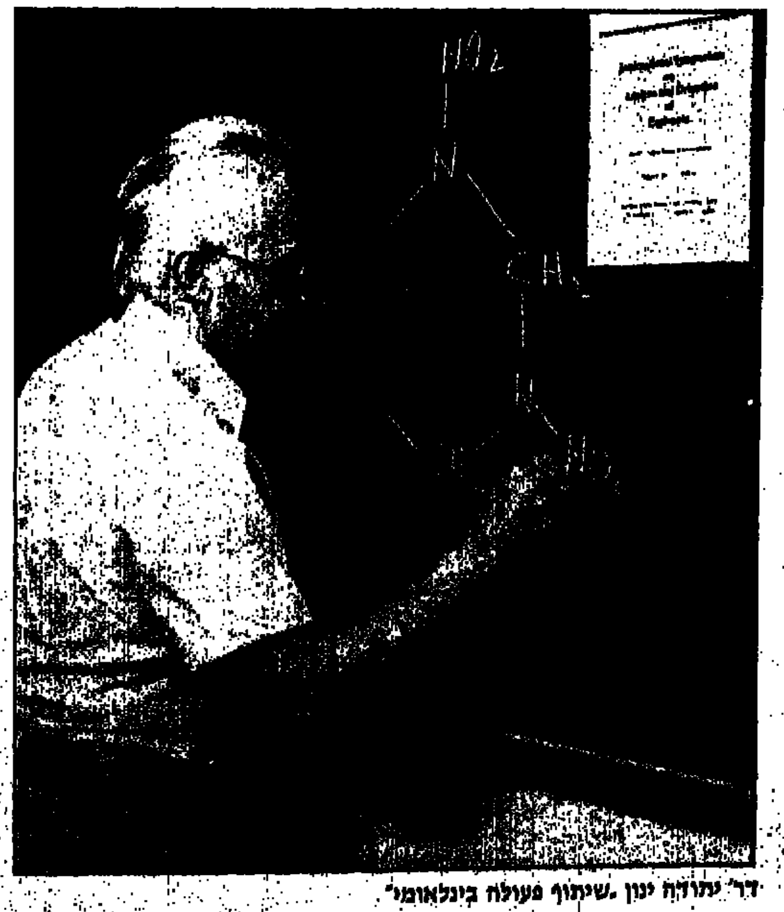
ד"ר יהודה ינון „שיתוף פעולה בינלאומי"

טיפול במפצחי כספות

עבודתם של הכימאים במעבדות משטרת ישראל היא אפורה ורחוקה מכותרות. עם זאת סייעה הבחנתם, פעמים רבות, לפתרון פרשיות פליליות ובטחוניות רבות.

מספר סנ"ץ ד"ר שמואל ציטרין מהמחלקה לזיהוי פלילי במטה הארצי:

„ההבחנה שעורך הכימאי במעבדה היא חלק חשוב מתהליך החקירה של עבירות הקשורות בפיצוצים. איבחון סוג חומר הנפץ ואיתורו מסייעים למשטרה הן בקביעת סוג האירוע והן בלכידת חשודים. חוות דעתם של כימאי המשטרה מתקבלת גם כראיה בבית המשפט. חוות דעת כאלו סייעו, פעמים רבות, להרשעתם של עבריינים ומחבלים".

המקרה הידוע ביותר, בו כיוונה המעבדה הכימית את מהלך החקירה, היה באסון צור. שרידי הבניין שהתפוצץ בצור הובאו למעבדות המשטרה, שם נקבע כי לא נפגעו מפיצוץ חומר נפץ. עקב עדות זו קבעו החוקרים, כי הפיצוץ אירע מהתרכבות של גאז ואוויר, ולא בשל חומרי נפץ, כפי שחשבו.

אנשי המעבדה הכימית גם סייעו רבות בחקירת מקרי מכוניות הנפץ בלבנון. והם יכולים לזקוף לזכותם חלק מהצלחת גורמי הביטחון באיתור מפעילי מכוניות אלו.

בתחום הפלילים זכורה במיוחד שרשרת של פיצוחי כספות, שהיתה בצפון הארץ לפני כשנה. חוות דעתם של אנשי המעבדה סייעה לגילוי חומר הנפץ ושיטת הפיצוץ, ונתונים אלו עזרו וכיוונו את אנשי המשטרה בחקירתם.

האלימות מנצחת

חיילי קומנדו־השם יכולים לחייך. המשטרה הרימה ידיים. קציני המשטרה הבכירים חבשו כיפות וחברי הכנסת נסו בבהלה ממעוזי צבא החוק החדש. אולי זה מגיע לנו

בצלאל עמיקם

קומנדו אהרליה הבניע את המשטרה. האברכים הקרביים של מאה שערים, מצוידים במכשירי קשר וברשתות האזנה, ניצחו את הקלגסים הציוניים ואף הניסו את חברי הכנסת, שתיכננו ביקור במעוזם.

איך קרה שהמשטרה כשלה במאבק? מדוע רמו ידיה והיא שיחררה עשרות חרדים החשודים בריסוס תחנות אוטובוסים? מדוע המירה את עונשם של חרדים שהורשעו ב„עבודות חוץ" במטה המשטרה? החרדים העצורים לא התכחשו למעשיהם. אדרבא, הם גאים בהם. אלא מה – הם כופרים בזכותו של בית המשפט הישראלי לשפוט אותם. „לא בנו האשם, השלטון הציוני הוא שמתגרה בנו, כשימו תמונות תועבה כדי לגרות את היצר במרהטיה" – הסביר הרב שימר, אחד העצורים ששוחררו.

חולשת המשטרה היא ביטוי לאוזלת יד בהתמודדות נגד קבוצה קנאית, שהחליטה לחרוג מתחומי הגטו המסורתי ולהחיל את משפטה על ירושלים ועל המדינה.

המלחמה בתמונות פרסומת ובלבוש המגלה יותר מטפח איננה חדשה. כל שנה בימות החום נחשפים חילונים וחרדים, בני נוער ומבוגרים לתמונות מגרות. אלה הסבורים שהחרדים חסונים מפני ירכיים חשופות או פיסת חזה מגולה, טועים. גם אם אין להם זכות משפטית, החליטו החרדים לאכוף את מושגיהם על המוסר על החברה כולה.

מפכ"ל המשטרה מסביר, כי אין דומה „חשיפה" בבתי קולנוע ובתיאטרון לזו שברשות הרבים. הוא מוכן להתייחס לחרדים באורך רוח ובהבנה, והמסר הזה נקלט אצלם היטב.

החרדים שואבים עוצמה מתקריות בהן נרתקת המשטרה לעמדת התגוננות. המהומות סביב קולנוע „היכל" בפתח תקוה נסכו בהם ביטחון, ההפגנות סביב הקניון ברמת־גן, ידויי האבנים בכיכר השבת וחסימת הכבישים בעגלות אשפה, הוכיחו להם כי האלימות מנצחת. מכאן למסקנה שכל האמצעים כשרים למערכה בעירטול – הדרך קצרה.

האברכים המנהלים מלחמות בחוצות לא נרתעו מלהפגין גם בימי מלחמה, כשחיילים צעירים בני גילם נפלו בלבנון. אנשי מג"ב ושוטרים מוטרדים עד היום באזעקות־שווא, פרי מעלליהם של חיילי „קומנדו השם". כוחם הארגוני והמספרי של החרדים גדל והולך. הם חשים בעוצמה המצטברת ורוצים להעניק לה ביטוי. הפעלת טירור נגד החילונים היא אחת הדרכים לכך. אין הם רוצים להסתגר בגטו שלהם, אלא להפגין נוכחות, לפרוץ לתחומים חדשים. מקל הנועם המשטרתי נובע, אולי, מאותה תחושה של נחיתות, שידעו החרדים לזרוע בליבם של החילונים. שומרי אמוני ישראל זכאים ליחס שונה מזה שמגיע לאדם הפשוט, פורק העול. לכן שמו קציני המשטרה הבכירים, שהלכו להיוועד עם רבני מאה שערים, כיפות על ראשם. מכאן ההתנשאות החרדית.

„זוהי אלימות אידאולוגית" – מסבירים המנהיגים החרדים את ההסלמה בשבועות האחרונים. ונגד אידאולוגיה צרופה – מי יכול לעמוד?

יש צו, אין בית

יואב צח

ב.מ. בן ה־18 לומד במסגרת חינוך מיוחד. לאחר שביצע עבירות רבות של פריצות, נשפט ע"י שופט הנוער מר מלמר. זה, על סמך המלצה של שירות המבחן, פסק שיש להוציא את הנער מהבית ולהעביר אותו בחסות למסגרת של פנימיה. הוא פסק כך, לאחר שהובאו בפניו העובדות, כי מדובר בנער, שאביו נהרג בקטטה של העולם התחתון, ואשר אמו מפגרת.

כדי לברוק מה המסגרת המתאימה לו עוכבה העברתו של ב.מ. לפנימיה מתאימה במשך חודשים מספר. כל אותה תקופה המשיך לשהות בביתה, שם חלה הדרדרות במצבו.

לפי החוק צריך להפעיל את צו המבחן מיד לאחר פסיקת השופט. אי־מימושו של הצו באופן מיידי הוא זלזול בהחלטתו של השופט ובאפשרויות השיקום של הנער. לעתים, כמו במקרה שלפנינו, ההשפעה הסביבתית היא כה חריפה, עד שאם לא מאבחנים ולא מרחיקים נער מהשפעת הסביבה בה הוא שוהה, הוא ממשיך בפעילות עבריינית, מתן הזמן היותר אותו המסגרת המתאימה.

יש לשאוף, שהצווים יבוצעו לאלתר. או שייקבע פרק זמן מקסימלי, שבו יבוצע האיבחון ותבוצע ההעברה למסגרת המתאימה.

כותב המאמר הוא משפטן

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור לשמוש חורג ממגורים למכון לפסיכולוגיה בשמשית רחוב פינסקר מס' 12 גוש 6910 חלקה 59/9 59/1
תיק בנין 021־2/0024

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת ההתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו והובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בסמי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

מרחב תכנון מקומי
רחובות
הודעה לפי סעיף 149 מחוק התכנון והבניה בקשה למתן הקלה

בהתאם לסעיפים 146־150 מחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה — 1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה למתן הקלה של 16% לתוספת בניה הכולל 2 קומות נוספות בבנין על חלקה 447 בגוש 3655 חן כוכבי פינת דרך יבנה רחובות. כך שאחוזי הבניה בבנין יגיעו לסה"כ של 181% במקום 165% המותרים, ומספר הקומות יגיעו ל־8 קומות במקום 6 קומות המותרות.

כל המעוניין יוכל לעיין בתכנית הבנין, ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית, קומה ד', כל יום בשעות העבודה הרגילות, ולהגיש התנגדות לתכנית, תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו בעתון.

יחזקאל הרמלך, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה רחובות

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי
בת־ים
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ולבניה בת־ים בקשה למתן הקלת בניה על חלקה מס' 79 בגוש 7144 הנמצאת ברח' ארלוזורוב 35.

לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור שיעודו מגורים. מבקשים 2.5% הקלה עבור קומה נוספת.

לכל מי שיש התנגדות מאיזה סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יגיש התנגדותו לועדה המקומית תוך 15 יום, מיום פרסום הודעה זו.

אהוד קנמון
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים

עירית אשדוד
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעת פרסום לשמוש חורג
עפ"י הוראות סעיף 149 לחוק התכנון והבניה — תשכ"ה 1965

בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה 1965, נתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית, בקשה להתרת שמוש חורג מתכנית מפורטת מס' 102/03/3 (תיק בניה שח 17) שם המבקש ר"ד שבתאי פרוק רחוב דקר 37 אשדוד.

מהות הבקשה: התרת שמוש חורג ממגורים למרפאה בחלקה 1 בגוש 2076 רובע רוגוין 38/2 אשדוד.

כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד, בשעות קבלת קהל.

כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע כתוצאה מאישור שמוש חורג, רשאי להגיש התנגדות מנומקת בשני העתקים במשרדי הועדה המקומית הנ"ל, תוך 14 יום מפרסום זה.

א. אזולאי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי
בת־ים
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ולבניה בת־ים בקשה למתן הקלה על החלקה מס' 125 בגוש 7123 הנמצאת ברחוב הבונים 52.

לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור שיעודו תעשיה.

בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם שימוש חורג למוסך כחדר האוכל של העובדים.

לכל מי שיש התנגדות מאיזה סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יגיש התנגדותו לועדה המקומית תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

אהוד קנמון
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — בת־ים

משרד החוצל"פ בית משפט
בחדרה
הודעה בדבר מכירת מקרקעין
תיק הוצל"פ 5232/85

מוצעים בזה למכירה המקרקעין המתוארים להלן מכח צו פרוק שתוף במקרקעין שניתן ע"י בימ"ש השלום חדרה בת.א. 1799/85.

על המעוניין בקניית המקרקעין להגיש ללשכה זו הצעה בכתב תוך 30 יום מיום פרסום הודעה זו. ההצעה תפרט את שמו, מענו ומספר זהותו של המציע ואת הסכום המוצע ויצורף להצעה בטחון בסכום שלא יפחת מ־10% מהמחיר המוצע.

פירוט המקרקעין — חדרה:
גוש 10001 חלקה 43. שטח 2,712 מ"ר רשום.

תאור המקרקעין סוגם, טיבם ושימוש בהם: החלקה נמצאת בגוש חולות בלתי מפותח באזור התעשיה חדרה.

החלקה כלולה בת.ב.ע. חד/812 (עדיין בדיון בשלב שלפני דיון בהתנגדויות בועדה המחוזית) לפי תכנית זו אפשרויות הבניה הנן קומות 40%x3 מהשטח נטו של החלקה.

שטח נטו: 2,712 מ"ר רשום, 330 מ"ר לדרך, 2,382 מ"ר נטו.

המקרקעין נשמרו בסך של 30 ש"ח למ"ר כלומר 30x2,382=71,460 (שבעים ואחד אלף וארבע מאות שישים שקל חדש).

המוציא לפועל חדרה

עירית פתח־תקוה
הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבנית תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה למתן הקלה — גוש 6326 חלקה 161 רח' אחוה 52 ונה אפרים 34.03% בניה במקום 30%

גוש 6191 חלקה 9/24 רח' איינשטיין 53 לטין משה 34.75% בניה במקום 30%: גוש 6191 חלקה 8 המהרל 5 מנשה סדה 33.49% בניה במקום 33%.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

ד. תבורי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת

עירית צפת
הועדה המקומית לתכנון ולבניה — צפת
רח' ירושלים 7 צפת. ת"ד 1006
טלפון 30901/4 (067)

הודעה
(לפי סעיף 145 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965)

ניתנת בזה הודעה כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה צפת, הוגשה על ידי מורחי שמעון בקשה לשמוש חורג בגוש 13054 חלקה 116 ברחוב סמטת א' 116 בצפת, החלה על המקרקעין נושא הבקשה עיר העתיקה צפת 1698, מהות השמוש החורג: הפעלת קונדטוריה (בית מאפה לעוגות) באזור שיקום ושיפוץ עיר העתיקה.

ניתן לעיין בבקשה, ללא כל תשלום במשרדי הועדה בשעות העבודה הרגילות. המעוניין להגיש התנגדות יגישנה לועדה, במכתב מנומק תוך 14 ימים מיום פרסום הודעה זו.

א. שוורין
יו"ר ועדת המשנה
לתכנון ולבניה צפת

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
קרית־אתא
הודעה

לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבנייה כי לוועדה המקומית לתכנון ולבניה קרית־אתא הוגשה בקשה ע"י חברת פ.ד.ר בע"מ למתן הקלה בגוש 11011 חלקה 53 בשדרות ברוכוב 7 קרית אתא (תיק בנין בנ"ס/2679/85).

מהות ההקלה: הגדלת אחוזי הבניה המותרים ב־2.48%. אפשר לעיין בבקשה במשרדי מהנדס העיר, מקום על בניה, בימים שני ורביעי בשעות 16.00־18.00.

כל מי שיש לו התנגדות למתן ההקלה הנ"ל, רשאי להגיש את התנגדותו המנומקת בצורת תצהיר (בדאר רשום) תוך 15 יום מתאריך פרסום הודעה זו למשרד מהנדס העיר עיריית קרית־אתא ת.ד. 1 קרית אתא.

אינג'ינר י. יזרעאלי
מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ובניה
עיר אילת
הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

ניתנה בזה הודעה כי הוגשה לועדת בנין ערים מקומית אילת בבקשה להתרת הקלה בנכס.

חריגת ת.ב.ע מפורטת מספר 138/03/2 מהות ההקלה: בניה בסטיה של 2.17% בוילה בשכונת גנים, מגרש 149 רחוב הצפצפה מס' 40 גוש 40076, שם המבקש מילר זהר ונחמה.

כל המעונין יכול לעיין בבקשה ובתוכנית המצורפת אליה ללא תשלום במשרד הועדה המקומית לתכנון ולבניה אילת, כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע ע"י אישור ההקלה, רשאי להגיש התנגדות בכתב לבקשה והאמורה לועדה המקומית בעירית אילת, רחוב חטיבת הנגב 5, תוך שבועיים מיום פרסומה של הודעה זו בעיתון.

רפי הוכמן
יו"ר הועדה

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

08.15 קשת וענן — תן לי את יבנה. 08.40 בלי סודות — בניינים קורוק. 09.00 ארץ מולדת — בין תורכיה לבריטניה. 09.20 מדעי הטבע (וחטה"ב) — מהו חלל. 10.10 אנגלית ה'. 10.30 הגיל הרך — רחוב סומסום. 11.00 אנגלית ו'. 11.15 ערבית מדוברת — אלבית (א) לעתיק. 11.30 מדעי הטבע (חטיבה עליונה) — חקלאות מודרנית בישראל. 12.00 אנגלית ה'. 12.25 הסטוריה על־יסודי — העשרה — האיסלם. 14.00 ג'ון קיטס: משורר — הסרט מתאר את חייו. 14.30 כלכלן — מיסים — (ש.ח.) 14.45 צרפתית. 15.00 רכבת ההפתעות — סרט אנימציה. 15.20 נילס הולגרסון — פרק 51 15.45 קוסמוס — פרק י"ג: ריב הארמה — בפרק האחרון נשזרים יחדיו הנושאים העיקריים של הסדרה. 17.00 ערב חדש — מנחה: דן מרגלית. 17.30 „קיר וידאו" עם הפרק „כוכב נולד". 18.00 „אני, אמי והכבן ממול" — סדרה משעשעת עם הפרק: „עבודת לילה". 18.25 „פסוקו של מקום" — מבט אל אילת. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 „חידושים והמצאות" בעולם: 1. תצפית בשביטים. 2. טיהור מים ביולוגי בישראל: 3. מטר לצבע (ערבית). 18.45 „מפגש" — תכנית דיון שבועית (ערבית). 19.15 ספורט — „יומן מקסיקו" (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות כבט. 20.02 „פלאי פלאים" — סדרה אמריקנית המציגה מבצעי ראווה יוצאי דופן — והפעם: הישגים מרשימים בתהדות של — משחק הוריה: משפחה הכבורה, כי גאונות היא עניין של טיפוח. מדגימה ואת בכנותיה: ילד בן 8 שנים הוא ספר מומן ועוד. 20.45 לקראת שידור. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 „הנחלים עדיין לוחשות" — סרט תעודה מקסיקו. שבה נערכים השנה משחקי גביע העולם בכדורגל, היא ארץ של ניגודים וסתירות עמוקות. הארץ הרביעית בעולם בהיקף תפוקת הנפט שלה היא גם ארץ שחלוחה הכלכלית הכבדה בגורמים מבחוץ מסכנת את קיומה. הצוות השוויצי התחקה אחר הסיבות להידרדרותה של המדינה. אחרי תחקיר הם תולים את עיקר האשמה בהעדר תכנון ובשחיתות הרווחת בצמרת השלטון. 22.25 „כתוב בעיתון" — תכנית שבועית שעניינה ביקורת העיתונים בישראל. מגיש: מאיר שלו. 22.40 „ונדרבורג" — סדרת דרמה קנדית חדשה בת 6 פרקים — הסדרה מגוללת את סיפורו של איל עסקים בקנדה — השחקן הקנדי מייקל הוגאן מגלם את הדמות הראשית. הפרק הראשון: האנק ונדרבורג עושה תפנית מסוכנת בעסקי המשפחה. בתוך כך „מגיס", רשת ואווית של המשפחה, מסדירה סכום עתק. אליזבט, אשתו של האנק, פונה לעיסוקים ציבוריים למורת רוחו. 23.30 פסוקו של יום. חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06:02 „צלילי בוקר" 07:07 „בוקר טוב", 07:30 „שחרית מוסיקלית". 09:30 „קונצרט בוקר". 12:05 „מאוצר הסרטים" 13:00 „קונצרט צהריים" 15:05 „מפגשים" 16:00 „אתנחתא" — בשידור חי קונצרט סיום העונה פרנץ ליסט־100 שנה למותו נכשה טרסון — מסנתר 12 אטיודים טרנסצנדנטליים 17:30 „קונצרט מנחה" 20:05 „ערב טוב" הגרל פתיחה כרה מג'ור לאונרדו לאה קונצרטום בלה מג'ור לצלו ותזמורת 20:27 „מגישים שיר" 20:30 קונצרט מהקלטות התזמורת הסימפונית ים רשה"ש בבריכת השולטן בירושלים 21:30 „אנתולוגיה קטנה לשירה (ר.25) מנצה מגרי רודן 23:00 „רזר הזהב" — אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות בעריכת רם עברון חליל הקסם־תכנית שניה קטעים מתוך המערכה השניה (ש.ח)

רשת א

07:30 „חי שירים" — פזמונים ישנים והאהובים 08:05 „חוגה" — עם בני הגדל 09:05 „השיר לא תם" — שירים עבריים 09:30 „מפגש" — מגזין לבעיות משפחה וחברה בשידור חי 10:30 „רדיו קל" — תכנית יומית בעברית קלה 11:10 השידור היומי לנתיה"ים „הבעה ולשון" „תעלומת האופניים" — הדורים שונים בתגובה על תופעה אחת. 11:30 „השכלה ודעת לכל" „התיישבות בנגב" והפעם: „היונק הישובי לנגב ומקומו במאבק לעצמאות" ד"ר אלחנן אורן 12:05 „ליבי במזרח" — מבחר שירים מזרחיים אוטנטיים 14:06 „לכת ולכן ולכל המתעניין" א) „כליבנו קט" — מגזין לצעירים ב) „ילדי הבית המנור" קריאה בהמשכים 14:45 לילדים הגדולים „חתול בשק" — ילקוט כלינו 15:25 עוזיה אלון מספר על נוף הארץ (ש.ח.) 15:30 „קתדרא" — במת רדיו והפעם: ד"ר יהודה פרידלנדר „מקומה של ההלכה בספרות ההשכלה" 15:53 „ספר חדש" סקירה בעריכת אורה ארדון 16:00 א"ו — חדשות (העברה מרשת ב') 16:05 „צומת המזרח־התיכון" — בעריכת אפרים אבא 17:00 א"ו — אנגלית 17:05 צרפתית 17:10 רגע של עברית 17:12 „מגישים שיר" — בעריכת אילנה צוקרמן 17:20 „האוניברסיטה הפתוחה" — בעריכת רמה אלדר שידורים לימי התושה צרפתית למתקדמים" והפעם: שעור מס' 34 (ש.ח) 17:53 מילואים 17:55 „מה נשמע" — פרטים על התכניות 18:00 א"ו — חדשות (העברה מרשת ב') 18:06 „מנחת ערב" — משדר יומי להווי דתי ומסורת עורך: נחום עידן 18:50 פרקי היום בתנ"ך: ירמיהו, פרק ט' (פסוקים י"ח־כ"ה) קריאה מפי יוסף רוזן ושיחה מאת הרב יהודה איזנברג על הנושא בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כי אני ה' 19:00 א"ו — חדשות (העברה מרשת ב') 19:05 „שעור בתניא" — מגיש: הרב עדין שטיינזלץ שידורים לעולים 19:30 א"ו — מוגראבית 19:45 א"ו — לאדינו 20:00 א"ו — אנגלית 20:15 א"ו — צרפתית 20:30 א"ו — יידיש 21:00 א"ו — אמהרית 21:15 א"ו — בוכרית 21:25 אות רשת א' 21.23:07 גרוזינית 21:35 אות רשת א' 21.35:07 רומאנית 21:50 אות רשת א' 21.50:07 רוסית שידורי הלילה בעברית 22:00 א"ו — חדשות (העברה מרשת ב') 22:05 „לכל אדם כוכב" — עם האסטרולוג אילן פקר עורכת: יהודית רוזר. מגיש: יגאל רביד והפעם: מזל „סרטן" 23:00 א"ו — חדשות (העברה מרשת ב') 23:05 „לכל אדם כוכב" — המשך 23:55 „מה נשמע" — פרטים על התכניות 24:00 א"ו — חדשות

רשת ב'

07:45 „הבוקר הזה" יומן מבסיקו" 08.05 „סע לשלום" 09:05 „ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי 10.05 „כל צבעי הקשת" — מגוון יומי 12:10 „גל פתוח" — חדשות ופזמונים 13:00 „בחצי היום" — חדשות ופזמונים 14:08 „יש עניין" — עם גבי גזית 16:05 „רגעי קסם" 16.05 „שירים ושעורים" 17:10 „יומן כלכלה" 17:30 „על מכפרים ואנשים" — מגזין המשיה והחברה 18:06 „יש שאלות" — עם יצחק אלון 18:31 היום בספורט 19.00 „היום הזה" 19:35 השבוע בכנסת 20.05 „בורשים" — שבועון לעניני פולקלור ועדות 22:05 „צפוקים וטהרים" — מבחר שירים ביידיש „הילד והנדר" — יידישעיש יהודיים 23:05 „בינינו לבין עצמנו" — שיחות עם מאזינים בשידור חי

גלי צה"ל

05:45 פרקי אבות 05:55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 06:00 אות פתיחת השידורים 06:05 אוניברסיטה משודרת עלייתם ונפילתם של משטרים צבאיים באמריקה הלטינית השפעות כלכליות. מרצה: דר' ארי קאופמן. 06:30 „מוקדים עין" — מירע ומוסיקה לתחילתו של יום עם. לאה עוז 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08 .05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09:05 „אילה בוקר" — עם אלי יזראלי 10:05 „הפסקת 10" עם מיכל ניב 11:05 „נכון לעכשיו" — עם דן שילון 13:05 „קשר רדיו" — עם אברי גלעד. 14.05 „רז דה יומי" — עם דובי לנץ ורני קרסל. 15.05 „פגישה יומית" — עם אורלי יניב. 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים 16.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17:00 יומן גלי־צה"ל 18 .05 שעה קלה על כלכלה — עם שמואל נחושתן 18:40 משירי הלהקות הצבאיות 18:55 הודעות לחיילים 19.05 תוכנית מוסיקלית 20:05 „זה קורה" — מגאזין מוסיקה של גלי־צה"ל. 21:00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת: עלייתם ונפילתם של משטרים צבאיים באמריקה הלטינית (ש.ח) 22:05 על הרבש ועל הכפאק 23.05 „לילה לילה" — עם יואב קוטנר 23:55 „שיחת חצות" עם עודד פלדמן, מנהל תאטרון „הקאמרי" 00.05 ציפורי לילה • עם רוני תורן, תכנית מוסיקלית בנימה אישית 02.05 לא רוצים לישון • מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה 05 .05 צלילי בוקר

קולנוע

תל־אביב
אסתר: חופשה מבוסרת באירופה 4.30, 7.15, 9.30
אורלי: הבוסטונים 5, 7.30, 9.40
בית לסין: פגנדאנגו 5, 7.15, 9.10
בן־יהודה: רכבת אל החופש 23.15
גת: שגעון של לילה
גורדון: סיפור אמיתי
דקל: רומן בברלין
דרייב אין:
להב משונן 8.00, 10.00
סקס 12
הוד: חתיך, חתיך
מוזיאון תל־אביב: „סרט לילה" 21.00
לומיר חדש: 1/2 9 שבועות
על שברון חושים 7.00, 9.30
פאר: צעירים וקשוחים
סינמה 1: ביסי
סינמה 2: קאבירה
פאריס: מונטי פייטון בריאן כוכב עליון 12, 2, 4, 7.10, 9.30
להיות שם 21.30
רביקה:
חן 1: ברגלים שבאלה 5, 7.20, 9.45
חן 2: כלכרור 5.00, 7.25, 9.40
חן 3: תרגיל לרופאים בחתילים 5, 7, 9.40
חן 4: כוכב על המכלול 10.30, 1.30, 5, 7.20, 9.40
חן 5: נאטי גאן 10.30, 1.40, 5.00, 7.10, 9.40
שחף: זכרונות מאפריקה 5.45, 9.15
תל־אביב: מחנה שבויים
תכלת: נאריה 5, 7.30, 9.40
צוותא: סופו של מילטון לוי 8.00

רמת־גן
אואזיס: בעקבות אוצר הנילוס 5, 7.15, 9.30
לילי: מטרה 7.15, 9.30
ארמון: מורשת הלקרוסט 7.15, 9.30
רב־גן:
גן 1: שגעון של לילה 5, 7.20, 9.40
גן 2: מסע עסקים של אבא 4.15, 6.50, 9.30
גן 3: כתר בי 5, 7.30, 9.40
גן 4: סיפור אמיתי 7.20, 9.45

ירושלים
אדיסון: רכבת אל החופש 4.30, 7.30, 9
אורנע: בחום הגוף 4.30, 7.30, 9.30
בית אגרון:
היו זמנים באמריקה 18.00
פרנקנשטיין הצעיר 22.00
מלחמה ואהבה 24.00
בנייני האומה: זכרונות מאפריקה 5.45, 9.15
כפיר: 3 רווקים וילד 5.45, 9
הבירה: חתיך, חתיך 4.30, 7.30, 9.30
מיטשלו: נשיקת אשת העכביש 7.15, 9.30
סמדר: נאריה 4.30, 7.30, 9.30
אורגיל: פנטזיה 4.30, 7.15, 9.30

חיפה
ארמון: מה ראו עיני התחול 4.30, 6.45, 9
אורה: תשעה וחצי שבועות של שברון חושים 6, 9
חן: נשר הברזל 7, 9.15
עצמון: שודדי השחקים 4.30, 7.00, 9.15
פאר: חופשה מבוסרת באירופה 4.30, 6.45, 9
קרן אור המתחדש: מסע העסקים של אבא 4, 6.30, 9.00
רון: רכבת אל החופש 4.30, 6.45, 9.00
אמפי: מחנה שבויים 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: קאוס 7, 9

נתניה
עירון: רמו 7.00, 9.15
כפוריה: נכרתי המאמן 7.00, 9.15

חולון
מבוי: זכרונות מאפריקה 6.00, 9.00
מגדל: נכרתי המאמן 4.30, 7.15, 9.30
ארמון: בעקבות אוצר הנילוס 7.10, 9.30

בת־ים
עצמאות: לילות לבנים 5, 7.15, 9.30

הרצליה
היכל: תלונות מתוקים 5.00, 7.30, 9.30
מלון דניאל: בחזרה לעתיד 19.15, 21.30

באר־שבע
חן: זכרונות מאפריקה 6, 9.15

חדרה
חיים חדרה:
צוחק מי ששובר אחרון 7.15, 9.30

תיאטרון

תיאטרוני ישראל
הערב, יום ה' 26.6
תיאטרון הבימה
תבנית ברחוב שנקין: 20.30
חדוד ונוח: 20.30
צ'כוב צ'כובה – בימרתף
התיאטרון הקאמרי
חוות חיות: 20.30
קסטנר – בת חיפה: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ה' 26.6 בשעה 21.00
מלך ישראל
מאת יהושע סובול
בביצוע תיאטרון עירוני חיפה

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח עין יהב – חולון
חולון
ד"ר חורי – סוקולוב 70
ירושלים
קופ"ח – מרפאת רוממה, רח' המ"ג 28
נתניה
קופ"ח לאומית – סמילנסקי 9
פתח־תקוה
קופ"ח כללית – חיים עוזר
רמת־גן
רש"י – רש"י 15
תל־אביב
לב העיר – אחד העם 69
קופ"ח מאוחדת – שפרינצק 15
חיפה
חניתה – חניתה 22, נוה שאנן

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 244; חדרה – 22444

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'־ה' 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים א'־ו': 7.00
מתל־אביב לחיפה: בימים א'־ה' 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00
מתל־אביב לנהריה: בימים א'־ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00
מחיפה, בת־גלים לתל־אביב: בימים א'־ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30
מנהריה לחיפה ותל־אביב: בימים א'־ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35
• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
הדסה ע"כ – ילדים, עיניים
שערי צדק – נשים, כירורגית, אורטופדית
ביקור חולים – פנימית, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'־ה' ב־08.00־20.00, בימי ו': 08.00־15.00. טלפונים: 03־433500, 03־433500

יד ביד – ארגון קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה ת"א – 226027 (24 שעות) חיפה – 04־229488 (11.00־20.00) נהריה – 04־920014 (11.00־20.00) קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ד' – טל. 222732

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד הסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 24.00—18.00. בשבתות והחגים בין השעות: 21.00—15.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טלו 523166. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00־24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד. דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 294869, 03־283822

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'—ה' בשעות 21.00—17.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171.
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111.
ער"ן חיפה — טל' 04־672222.
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111.
ער"ן נתניה — טל' 053־35316.

סילוק מוטרדים •
מוקד עה"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111, לוד/רמלה — 101, טל' 08־221032; עפולה — 101. טלפון 065־93334. טבעון — 101. טלפון 04־931401, נהריה — טל' 04־823333, בת־ים — טל' 5513111, באר־שבע — טל' 057־74767.

גרמניה שוב בגמר, בפעם השנייה ברציפות — 0:2 נגד צרפת

פלאטיני שבר ראשו בחומת גרמניה

ברמה (9) ופלר (90) הבהירו שוב שהטקטיקה גברה על הליטוש והברק של נבחרת הטריקולור * גרמניה הסתייעה בחוליית קישור מאוזנת כהלכה ושחקני חוליה אחורית יעילים בראשותו של השוער שומכר * הצרפתים הירבו להחטיא

מישל פלאטיני, ז'אן טיגנה, מנואל אמורוס, יאניק סטופירה, מקסים בוסיס, פאטריק בטיסון ויתר חבריהם הנוצצים בנבחרת צרפת, נראו לפני שריקת-הפתיחה כעדיפים על פני גרמניה, שלא הרשימה במשחקי גביע העולם. 90 דקות בחצי-הגמר הבהירו חד-וחלק ששמות „על הנייר" לא מעניקים כל מקדמה.

גרמניה, עם הרבה פחות שמות נוצצים, עם שחקנים פחות מלוטשים מהצרפתים, אבל עם משמעת טאקטית מהטובות בטורניר כולו, עשתה זאת, מול „אוקינוס" התקפות של צרפת, כבשה גרמניה שני שערים והשיגה את נצחונה הגבוה ביותר עד כה (1:1 עם אורוגוואי; נצחון 1:2 על סקוטלנד; הפסד 2:0 לדנמרק; 0:1 עם מרוקו וכדורי-עונשין מול מקסיקו).

גרמניה היתה מחושבת הרבה יותר. אחרי שער יתרון מהיר מאד בפתיחה, היא הצטופפה בהגנתה והרחיקה את נסיונות הכיבוש של צרפת. מאחורי המערך העורפי הצפוף ניצב השוער טוני שומכר שהיה במיטבו.

ברור שלא רק שומכר ניצח את מישל פלאטיני וחבריו. המגן אנדראס ברמה היה משכמו ומעלה; פליקס מאגאת עשה עבודה מעולה בחוליית הקישור וקלאוס אלופס התמצל בין משחק התקפי להגנתי.

התלכיד הגרמני היה משוכה. מסירות קצרות במרכז השדה ושיגור כדורי עומק מצאו גם הגנה צרפתית רופפת, שכה בטיסון לא היה בטיסון ובוסיס לא היה אותו בלם בלתי נכנע כמו באליפות 1982.

נכון שלזכות צרפת נרשמו הזדמנויות כיבוש רבות יותר אבל מאידך היו מעט ההתקפות של הגרמנים מסוכנות הרבה יותר ועוד לפני ה-0:2 של רודי פלר הגיעו שחקניהם למיפגשים ישירים עם הצרפתי ז'ואל באטס.

המשמעת הטאקטית ניצחה את הברק והיופי. עובדה, מעטים הימרו על גרמניה. מעטים עוד יותר הימרו עליה לאחר השלב המוקדם ובכל זאת גרמניה בגמר.

פאף: משתעלים...

שוער נבחרת בלגיה, ז'אן מארי פאף, טען כי זיהום האוויר במקסיקו הוא תמוה. „אחרי כל משחק אנו מרבים להשתעל" — אמר פאף.

שער פתיחה

שתי הנבחרות התייצבו למשחק עם זכרונות מחצי-הגמר ב-1982. אז הוכרע המאבק בכדורי-עונשין מ-11 מטר. אז צערה גרמניה בהפרש בן שער, צרפת עלתה ליתרון 1:3, אבל הגרמנים איזנו ל-3:3.

גם הפעם היתה זו גרמניה שכבשה ראשונה. בדקה ה-9 נפסק כדור-עונשין לזכות גרמניה, במרחק של 20 מטר משערו של הצרפתי באטס. קלאוס אלופס, שחקן פ.צ. קלן, הסיט את כדור-העונשין למגן הבלונדי אנדראס ברמה שמ-18 מטר בעט כדור שטוח לפינת השער. באטס זינק, נגע בכדור, אך לא הצליח למנוע את הידרדרותו לרשת — 0:1 מפתיע לגרמניה.

צרפת לא נראתה כמי שהרוח יצאה ממפרשיה. היא התאוששה במהירות והחלה ליזום התקפות על שערו של טוני שומכר, גיבור משחק רבע-הגמר נגד מקסיקו.

בדקה ה-12 הוריד מישל פלאטיני כדור בראשו לאלן ג'ירס, שמ-17 מטר בעט לחוץ.

שתי דקות לאחר-מכן היה שוב הצמד פלאטיני — ז'ירס בפעולה. פלאטיני שלח את ז'ירס לתוך הרחבה המערב-גרמנית וזה החטיא מעמדה קורצת.

חלפה דקה אחת ופלאטיני עצמו ניצב בפני 1:1, אבל שומכר הדף. בוסיס נראה כמי שמשתלט על הכדור אבל שלחו לחוץ.

הקרן הראשונה במשחק נרשמה לזכות צרפת בדקה ה-16. צרפת לא ניצלה קרן זו, כדי להיחלץ מהמצוקה.

עשר דקות לאחר שער היתרון הגיבה גרמניה בהתקפה נוספת. הגבהה מהאגף מצאה את אדר בעמדת הנגיחה טובה. הוא נגח, אך הכדור טס מעל למשקוף.

בדקה ה-23 פרץ סטופירה מימין, הגיע עד לקו הרוחב וניסה לשלוח למרכז הרחבה, אך טוני שומכר קטע את מעוף הכדור.

צרפת נראתה עדיפה על כרי הדשא אבל ההזדמנויות של ממש היו דווקא לגרמנים. בדקה ה-30 למשחק נראה ה-0:2 קרוב מאוד. בריגל בעט מרחוק לעבר שער צרפת, הכדור נהדף לרגלי קארל היינץ רומניגה שבעט שוב. הפעם הדף באטס.

מנואל אמורוס הוותיק בעט בדקה ה-32 מעל משקוף שער גרמניה.

דקה לאחר-מכן החליפו ברמה ומאתאוס מסירות, ולפתע נבעט הכדור לשער הצרפתי. באטס הדף.

כעס ותסכול: כוכב צרפת מישל פלאטיני כועס לאחר שתוקל ע"י הגרמני קארל היינץ רומניגה. תצלום: איי.פי.

מלך השערים

.1	לינקר (אנגליה)	6
.2	בוטרגניו (ספרד)	5
—.	קארקה (בראזיל)	5
.4	אלקיאר (דנמרק)	4
—.	אלטובלי (איטליה)	4
—.	בלאנוב (בריה"מ)	4
.7	ואלדאנו (ארגנטינה)	3
—.	מאראדונה (ארגנטינה)	3
—.	י. אולסן (דנמרק)	3

אותו באטס היה במיטבו גם בדקה ה-35: אדר מסר למאגת שבעט לשער ונראה את באטס קולט.

טיגנה, שעדיין לא הזכיר את יכולתו מהמונדיאל ב-1982, פרץ בדקה ה-37 לעבר שער גרמניה ובעט במפתיע. שומכר, שניסה לקלוט, שמט אבל מייד תיקן את עצמו וקלט.

קארל-היינץ רומניגה נגח בדקה ה-39 לחוץ, לאחר הגבהה מהאגף.

לפני השריקה לסיום המחצית הראשונה שיגר הצרפתי-יהודי, ויליאם עייש, כדור רוחב לרחבת שער גרמניה אולם הכדור לא נוצל. עייש, שעובר העונה מנאנט לסאן ז'רמן פאריס חזר לשחק בנבחרת הצרפתית לאחר שחסר במשחק רבע-הגמר בגלל שני צהובים.

שער בדקה ה-90

מישל פלאטיני פתח את המחצית השנייה בכדור-עונשין מעל למשקוף בעקבות פגיעה של מתאוס בראשו של פרננדז.

הכדור הראשון ברשת צרפת בדקה ה-9: השוער באטס המום והגרמני רולף (21) צוהל. תצלום: איי.פי.

מערב-גרמניה ביצעה חילוף בשורותיה, קארל היינץ רומניגה היצא, ורודי פלר נכנס במקומו.

בדקה ה-59 פרץ הצרפתי בלון עד לקו הרוחב, שיגר למרכז והכדור נהדף. שבע דקות לאחר-מכן הוחלף בלון בצעיר דניאל קסריב.

בין ההחמצה לחילוף ניתנה ליאניק סטופירה הזדמנות טובה לכבוש. הוא פרץ לרחבת גרמניה ב„סטייל מאראדונה" אולם כשהגיע מול שומכר כשל. שומכר הדף בצורה נפלאה את הכדור.

בדקה ה-67 השכין פלאטיני את הכדור ברשת הגרמנית אבל השער לא הוכר. החלוץ הצרפתי נלכד בנבדל.

עוד חילוף בנבחרת הצרפתית נרשם בדקה ה-72 כשהוותיק אלן ג'ירס פינה את מקומו לורקרוז.

12 דקות לפני הסיום הזכירו הגרמנים כיצד כובשים את השער בתחילת המשחק: כדור-עונשין ממרחק 20 מטר הוסט שוב לברמה. כובש השער הראשון בעט בעוצמה, הכדור עבר את החומה, אבל הפעם לא את באטס, שעצר.

לפני שגרמניה ביססה את נצחונה ניתנו לצרפתים שלוש הזדמנויות לכבוש שער שוויון.

תחילה היה זה יאניק סטופירה, שנגח בדקה ה-87, וכדורו נהדף לקרן.

אחר-כך הגיע באטיסון לעימות עם טוני שומכר. השניים זכרו היטב האחד את השני. במונדיאל לפני ארבע שנים נתקלו ובטיסון נשלח לבית-החולים בעקבות מכת-אגרוף של שומכר. הפעם לא עימות גופני. באטיסון ניצב חמישה מטר משומכר, בעט אך השוער באפודה הצהובה קלט.

עוד שחקן-עורף צרפתי עלה לסייע לחלוצים, דקה 89: הבלם בוסיס מול טוני שומכר, בוסיס בעט והשוער שוב עצר.

ואז, או אז, ניתנה המהלומה האמיתית על נבחרת הטריקולור. המערב-גרמנים, כמו אינם מתרגשים מהלחץ הצרפתי המאסיבי, מיהרו לצאת להתקפה מתפרצת, ותפסו את באטס מחוץ לרחבת שערו. רודי פלר, בשלווה אולימפית, הקשית מעל השוער הצרפתי וכידרר חוטשי-חטשי לעבר השער החשוף, כשניצב סנימה — 0:2.

פלאטיני כבר לא יהיה אלוף עולם. צרפת שהדיחה מהמשחקים את האלופה היוצאת, איטליה, ואת בראזיל, תסתפק במשחק על המקום השלישי.

גרמניה שעלתה לשמינית-הגמר עם נצחון בודד; גרמניה שניצחה בקושי 0:1 את מרוקו ואחר-כך בכדורי עונשין מ-11 מטר את מקסיקו תתייצב ביום ראשון למאבק הגמר. הגמר השלישי שלה בארבע אליפויות העולם האחרונות.

שפט האיטלקי לואיג'י נסוע, הקוונים לאיוש נווט מהונגריה וזוראן פטרוביץ' מיוגוסלביה.

● גרמניה: שומכר, יעקובס, אדר, פורסטר, בריגל, ברמה, רולף, מאתאוס, מאגאת, אלופס, רומניגה (פלר).

● צרפת: באטס, עייש, בוסיס, באטיסון, אמורוס, טיגנה, פרננדז, ז'ירס (וורקרוז), פלאטיני, סטופירה, בלון (קסריב).

שמחת מנצחים: שחקני גרמניה עולזים — הם עלו לגמר. תצלום: איי.פי.

בקנבאואר: ניצחנו הנבחרת הטובה בעולם

מאמן נבחרת גרמניה, פרנץ בקנבאואר, היה במצב-רוח מרומם כשהופיע בפני העיתונאים בתום המשחק: „אני מאושר שהגענו לגמר. שיחקנו נגד הנבחרת הטובה בטורניר ובעולם כולו וניצחנו".

„צרפת לחמה בעקשנות. זה היה משחק מלהיב מאוד" — אמר בקנבאואר, אחרי שלחץ את ידו של המאמן הצרפתי הנרי מישל.

„זה יותר ממה שציפינו. לפני הטורניר האמנתי שנגיע לחצי-הגמר אבל בגרמניה לא ציפה איש שנגיע לגמר. היה צורך לשמור בקפדנות על פלאטיני. שמירה הדוקה זו המנטליות שלנו" — הדגיש בקנבאואר.

הקנצלר הגרמני הלמוט קוהל הודיע כי יבוא ביום ראשון למקסיקו לצפות בגמר.

מישל: היינו חסרי מזל

„זו היתה אכזבה עצומה לכל הצרפתים, וכמובן לשחקנים, של-כמה מהם זה היה המשחק הגדול האחרון בקריירה" — כך, בקול עצוב, אמר אמש הנרי מישל, מאמן נבחרת צרפת, לעיתונאים בגוודלאחרה.

„צר לי שלא עלו לגמר אבל אין לי ביקורת עליהם. זה קשה מאוד כאשר סופגים שער אחרי עשר דקות. גרמניה נשארה ברוב הזמן במחצית מגרשה אבל אנו היינו פחות רעננים. הגיע לנו להשוות מאחר שיצרנו הזדמנויות רבות. היינו פחות בני מזל מאשר היינו נגד בראזיל, אבל כזה הוא הכדורגל".

ארגנטינה-הצעירה ביותר בחצי-הגמר

נבחרת ארגנטינה היתה הצעירה ביותר בחצי-הגמר במקסיקו. הגיל הממוצע של שחקניה — 27.09 שנה. בשורותיה — שבעה שחקנים מעל גיל 30.

הנבחרת הוותיקה ביותר היא זו של גרמניה — 28.4 (עשרה שחקנים מעל 30).

ממוצע הגיל של בלגיה — 27.5 (תשעה שחקנים מעל 30) ושל צרפת — 28.1 (שמונה מעל 30).

סאבאטיני ביקשה לראות את מאראדונה

הטניסאית הארגנטינית הצעירה גבריאלה סאבאטיני ניצחה אתמול במאבק קשה במשחקה בסיבוב הראשון בווימבלדון, ולאחר-מכן ניהלה מאבק כדי לשכנע את מאמנה להניח לה לצפות בגבורת כוכב-הכדורגל הארגנטינאי דייגו מאראדונה.

סאבאטיני, בת ה-16 [illegible] 2:6 [illegible]

אולם [illegible] מאראדונה [illegible] במשחק בין ארגנטינה [illegible] סאבאטיני [illegible] משחקת בווימבלדון [illegible] חושבת כי מאראדונה [illegible] אחד השחקנים הטובים [illegible] בעולם, יש לו [illegible] מהיר מאוד [illegible]

באר לא הוזמנה לאוסלו מטעמים פוליטיים

הרצה היחפה מדרום-אפריקה, זולה באד, בת ה-20, בעלת אזרחות בריטית, שתייצג את אנגליה במשחקי חבר העמים באדינבורו, לא הוזמנה ל„משחקי ביסלט", המתקיימים מדי שנה באוסלו, בירת נורבגיה, בחודש יולי.

דובר הוועדה הנורווגית, אמר שבאר לא הוזמנה משיקולים פוליטיים, ובגלל המצב החמור השורר עתה בדרום-אפריקה. „הופעתה עלולה לעורר הפגנות ב-5 ביולי, בעת התחרויות ודבר זה אנו רוצים למנוע" — אמר הדובר.

עדיין לא בטוח אם הבריטי סטיב קראם, ששבר אשתקד באוסלו את השיא העולמי במייל, יבוא לאוסלו. לעומת זאת יגיע סעיד אואיטה ממרוקו, שיאן העולם ב-1500 ו-5000 מטר, הוא יתחרה בריצת המייל.

יותר משני מיליון כבר חזו במשחקי מקסיקו

יותר משני מיליון צופים חזו עד לחצי-הגמר במשחקי גביע העולם בערי מקסיקו.

2,111,931 איש ראו 48 משחקים. מצפים שמספר הצופים יגיע לשניים וחצי מיליון בחצי-הגמר, במאבק על המקום השלישי ובמשחק-הגמר.

הקהל הגדול ביותר — 114,600 איש — ראו את המשחק בין מקסיקו ופאראגוואי באצטדיון האצטקה במקסיקו-סיטי. [illegible] שהקהל המועט ביותר חזה במשחק בין הונגריה וקנדה — [illegible] 13,800 איש באירפואטו.

מספר הצופים במקסיקו [illegible] בספרד.

פאסארלה: לא גמרתי הקריירה

„לא גמרתי הקריירה שלי" — כך אמר הכוכב הארגנטינאי הוותיק דניאל פאסארלה, בבית-חולים במקסיקו-סיטי, שם הוא מקבל טיפול בכיב-קיבה (אולקוס). פאסארלה עדיין לא שיחק בגביע העולם בגלל מחלתו.

פאסארלה טען כי הכדורגלנים משתכרים פחות מדי לעומת נהגי מירוצים, טניסאים ומתאגרפים.

פאסארלה הודיע כי יתחיל לשחק בגיל 33 בינתיים בשורות הקבוצה האיטלקית, אינטר מילאנו, אלופת עבר העונה.

הישג מזהיר למנסדורף

ניצח את השבדי לונדגרן, המדורג 32 בעולם, בשלוש מערכות, ויתמודד בסיבוב השלישי עם בכיר הטניסאים, הצ'כי לנדל.

● טניס

הטניסאי הישראלי עמוס מנסדורף, זקף לזכותו נצחון מרשים בווימבלדון, כשגבר בסיבוב השני על המדורג, מספר 32 בעולם, השבדי פטר לונדגרן, בשלוש מערכות חלקות — 6:7, 2:6, 2:6.

מנסדורף היה הטניסאי הישראלי השני שהעפיל לסיבוב השלישי בווימבלדון. אשתקד היה זה שלמה גליקשטיין. רצה הגורל שמול שני הישראלים יתייצב הצ'כי איוואן לנדל, המדורג מספר 1, שניצח אתמול את מרסל פואימן מארה"ב — 3:6, 2:6, 2:6.

לאחר הדחתם של המדורגים, ג'ימי קונורס (שלישי) על-ידי בן ארצו רוברט סגוסו — 6:3, 6:4, 7:6, 6:2.

ברד גילברט מארה"ב, המדורג 12, ניצח בסיבוב הראשון את מארק וודפורד מאוסטרליה — 3:6, 4:6, 4:6. מיכאל ווסטפאל מגרמניה גבר על הרומני פלורין סגארצ'יאנו — 5:7, 4:6, 7:6, 6:7. הנרי לקונט מצרפת, המדורג שביעי, גבר על רונאלד אגנור מהאיטי — 2:6, 7:5, 2:6, 3:6.

תוצאות נוספות: מייק לייץ' (ארה"ב) — רוקי אוסטרטון (גרמניה) — 3:6, 6:7, 6:7; מארק קרצמן (אוסטרליה) — נדוקה אודיזור (ניגריה) 6:4, 3:6, 6:7, 6:4, 6:8.

היינץ גינטהארד (שוויץ) — גלן לאיינדקר (ארה"ב) — 7:5, 2:6, 6:3, 1:6; גרג הולמס (ארה"ב) — ריקרדו אקונה (צ'ילי) 3:6, 6:6, 4:6; קארלוס קירמאייר (בראזיל) — הנריק סונדסטרום (שבדיה) — 4:6, 2:6, 4:6.

המדורגת מספר 14, האוסטרלית וונדי טרנבול, נוצחה ע"י בת-ארצה הצעירה ג'ני בירן — 7:6, 6:2.

תוצאות נוספות: אליזבט מינטר (אוסטרליה) — ראיין פארל (ארה"ב) — 6:3, 1:6, 1:6; דאיין באלסטראט (אוסטרליה) — איבון ורמאק (דרום אפריקה) — 4:6, 3:6; קנדי ריינולדס (ארה"ב) — ניורקה סוריום (ארה"ב) — 3:6, 4:6; בטינה בונגה (גרמניה) — דירדי פרננדז (פורטוריקו) — 6:4, 4:6, 2:6; ליזה שורט (ארה"ב) — סילביה האניקה (גרמניה) 6:3, 2:6, 4:6.

ז'אן-מארי פאף, שוער נבחרת בלגיה, שהתמודדה הלילה עם ארגנטינה בחצי-הגמר באצטקה, בתלבושת מקסיקנית. (תצלום: איי.פי.)

שיא עולמי: ביונדי חתר 100 — 48.74

השיאן העולמי ב-100 מטר חופשי, האמריקני מאט ביונדי, בן ה-20, שיפר את שיאו העולמי ב-100 מטר חופשי, כשעבר את המרחק באורלנדו, פלורידה, בזמן המרשים של 48.74 שניות.

שיאו הקודם, מאוגוסט אשתקד, היה — 48.95 שניות.

הפתעה היתה ב-400 מטר חופשי לנשים, כאשר האלופה האולימפית, טיפאני כהן, סיימה במקום ה-11 ולא עלתה לשלב הגמר. המנצחת היתה דבי באבאשוף, בת ה-16, שעברה את המרחק בזמן של 4:09.97 דקות.

שיא אמריקני ב-100 מטר גב לנשים קבעה בטסי מיצ'ל, בזמן של 1:01.20.

נקבעו שחקני נבחרות „שאר העולם" ואמריקה

הגרמני פרנץ בקנבאואר וההולנדי יוהאן קרויף, הקפטנים של נבחרותיהם בגמר 1974 במינכן, התמנו על-ידי פיפ"א כאחראים על נבחרת „שאר העולם", במשחק למען „קרן הילדים" של האו"ם, שיהיה נגד נבחרת יבשת אמריקה בפאסדנה, קליפורניה, ב-7 ביולי.

נבחרת „שאר העולם" תכלול את השוערים פאט ג'נינגס מצפון-אירלנד וז'אן-מרי פאף מבלגיה.

מערך עורפי: אמורוס (צרפת), בריגל (מערב-גרמניה) קברינו (איטליה), פרסטר (גרמניה), מורטן אולסן (דנמרק).

קשרים: קונטי (איטליה), לרבי (דנמרק), פארק-צ'אנג-סון (דרום קוריאה), פלאטיני (צרפת), טימומי (מרוקו).

חלוצים: אלקייר (דנמרק), לינקר (אנגליה), בוטראגניו (ספרד) ורומניגה (גרמניה).

השוערים בנבחרת אמריקה יהיו: פומפידו (ארגנטינה) ופרננדז (פאראגוואי).

מערך עורפי: חוליו סזאר (בראזיל), נוסימאר (בראזיל), פאסטארלה (ארגנטינה), קיראוטה (מקסיקו), קאליגירי (ארה"ב).

קשרים: ג'וניור (בראזיל), פאלקאו (בראזיל), זיקו (בראזיל), פרנצ'סקולי (אורוגוואי), מאראדונה (ארגנטינה), נגרטה (מקסיקו), רומרו (פאראגוואי).

חלוצים: קארקה (בראזיל), סאנשז (מקסיקו), ואלדאנו (ארגנטינה) וגונזאלס (סלוואדור).

נבחרת צרפת אישרה השתתפותה בכינוס הפועל

נבחרת הכדורסל של צרפת אישרה אתמול עקרונית את השתתפותה בטורניר הבין-לאומי בכינוס הפועל, בחודש מאי 1987. הצרפתים הודיעו על-כך במברק שהגיע לתל-אביב. עד כה טרם הופיעה נבחרת צרפת בישראל למרות המאמצים להביאה.

נודע כי מו"מ מתנהל גם עם יוגוסלביה. קשר ראשון נוצר אך היוגוסלבים ביקשו הזמנה רשמית עם פירוט התנאים.

נראה כי בטורניר הכדורסל בכינוס הפועל ישתתפו נבחרות מעולות, זאת בגלל העובדה שייערך לפני אליפות אירופה ביוון. לנבחרת ישראל תהיה זו הזדמנות מצויינת לבחון את כוחה.

● כדורסל

הנבחרת במבחן נגד כוכבים אמריקנים — היום

מאת יצחק ויסמן

המאמן הלאומי בכדורסל, צבי שרף, לא יגיש דו"ח לוועדה המקצועית של איגוד הכדורסל, על מצב האימונים והמשחקים בקנדה.

יו"ר הוועדה המקצועית, איתן אור, מסר כי המאמן הגיש דו"ח בע"פ, ורק לאחר משחקי אליפות העולם בספרד, יוגש דו"ח מסכם ובו על הופעת הנבחרת והכנותיה לקראת האירוע העולמי.

הנבחרת הלאומית התאמנה גם אתמול, והיום ייערך משחק-אימון נגד שחקנים אמריקנים הנמצאים בארץ. בין הכוכבים שיופיעו נגד הנבחרת נמצאים ג'וליוס ויין, גרג קוליוס, ווילי סימס, ביל מילר ואחרים.

מגרש משולב בכלא השרון

מגרש משולב לקט-רגל, כדורסל, כדורעף וטניס, בעלות של 60,000 ש"ח [illegible]

● אלוף העולם לשעבר במשקל כבד, האמריקני ליאון ספינקס, הושעה מאחר שבבדיקת סמים הוכח שהשתמש בסם המוכן לפני הקרב שלו ב-19 באפריל במשקל על-הצ'כה.

כיצד להחזיר את הכדורסל הקיבוצי לצמרת

קבוצות אזוריות, עם עורף כלכלי, מסוגלות להחזיק מעמד

מאת אמנון כהן

עם תום משחקי-הגמר בגביע-הכדורסל, בין מכבי ת"א והפועל חולון, שחתם את העונה, החל לפעול שעון-חול (דמיוני) שיתקתק עד לשריקת הפתיחה של עונת 87-1986. מי יורשם? כמה יעלה? איזה זרים יגיעו? בקיצור, תרושת שמועות וספקולציות שינועו לפי רצונם של העסקנים והעתונאים.

מה כאשר לקבוצות הקיבוציות? נוח לי לדבר כיום בלשון רבים, לפחות בלשון זוגות. בעונה הבאה ישחקו שתי קבוצות המשתייכות לתנועה הקיבוצית הוותיקה בליגה הלאומית: הפועל הגליל-העליון והעולה החדשה והסימפטית, הפועל איתן גבת.

רבות דובר על המאבקים להשתרדות קבוצות קיבוציות בליגה הלאומית. אין הדבר דומה לתקופת-הפאר של-1968. אז שיחקו שש קבוצות קיבוציות בליגה הבכירה. איני רוצה לקבוע אם סגנון המשחק השתנה מאז, אולם ברור מעל לכל שהשתנתה הגישה המנהלית הארגונית והכספית. היא השתנתה לבלי הכר. לא ניתן לחשוב כיום במושגים של התקופה ההיא.

נכון, גם אז היו תשלומים אולם המימדים השתנו. הגישה ש„כסף יענה את הכל" היא זו המכתיבה את הדברים. כשעתו נעשו דברים אלה בצנעה, בחדרי הסתר. כיום דולף הכל על שנעשה בקבוצות ולא פעם מנהלים את הקבוצות דרך העתון.

הדבר מביא אותי למסקנה שהסגנון אחר ועמו גם הרוח. כיום ההרגשה היא שהסגנון של „חטוף כפי יכלתך" הוא המוטו העיקרי.

אני יודע שישנם הטוענים שגם הקבוצות הקיבוציות נדבקו בחיידק הזה ונלכדו באווירה זו, אולם אני חולק על כך בצורה מוחלטת.

אין לי ספק שכל קיבוץ ירצה להתהדר בקבוצת כדורסל המשחקת בליגה הלאומית אולם השאלה, כמובן, היא איזה קיבוץ מוכן לשלם את המחיר?

ברור שכדי להיות קבוצה מושכת קהל ובעלת סיכוי סביר להיות אטרקטיבית ומחזיקה את עצמה מבחינה כלכלית יש צורך בנצחונות. כי נצחונות מביאים קהל. אז גם המוטיבציה גדלה, שהרי אין כוונה לבצע גיחה קצרה לליגה הלאומית. כמין אקורד צורם שיראה שוב את אי-יכולתם של הקבוצות הקיבוציות לתקוע יתד בליגה הלאומית.

ישנם הטוענים שכל נסיון כזה נועד לכשלון, משום האופי השונה הקיים בקבוצות הקיבוציות. גם כאשר עמדה קבוצת הפועל איתן גבת לעלות לליגה הלאומית היו כאלה שאמרו „חבל על המאמץ"... כיום כבר נקבעה עובדה שהקבוצה מגבת תשחק בעונה הקרובה בלאומית.

משיחות עם חברים המקורבים לקבוצה מתברר שאינם מתכוונים להיות, עם כל הצנעה, ראש לשועלים אבל גם לא זנב לאריות, אלא להיות „זהב ושקל" לכל הקבוצות בלאומית.

„קואליציה אזורית" ו„ליכודים ארציים", מתוך התפיסה והמחשבה, ולא בלי מידה של צדק שהחברה הקיבוצית, בעלת תודעה ספורטיבית מפותחת, כאשר היצר הבריא של התחרות והנצחון קיים, הרי שלאור המצב הכלכלי, ועל סמך התפיסה שהנצחון הוא לא הדבר היחידי, יש לאמץ מחשבה שונה, להיערך בצורה אחרת באזורים הקיבוציים אשר יש בכוונתם וביכולתם להציב קבוצת כדורסל שתהיה חזקה. זאת עם גישה מקצועית בריאה. היא חייבת להיות ראש הפרמידה בספורט האזורי, על סמך שיחות לכך — לא ייצא דבר, קיימות. מספר „תכניות" מגירה של המועצה האזורית.

כאשר מדברים על קבוצה אזורית יש לקבוע, בתחילת הדרך, את ה„אבא" שלה. ברור שדבר כזה צריך להיות מרוכז בידי גוף אחד אשר ישאב את המקורות המקצועיים והכספיים הנמצאים באזור.

מקצועית יש להביא לידי ביטוי את השחקנים הטובים ביותר המופיעים בקבוצות האזור, להוציאם מקבוצות הבית שלהם וליצור תלכיד מקצועי הומוגני, בצמוד לכך יש להקים תשתית של קבוצות נוער שיזינו המשך לקבוצה האזורית. לקבוצה כזו יגיעו, כאמור, הטובים באזור ותהווה מוקד משיכה לכוחות נוספים שיעלו. קבוצה כזו תורכב רק מכוחות אשר, בתחום המועצה, תשאף להתבסס היטב בליגה ועל-ידי הצף של נצחונות, או מיקום טוב בטבלה, תביא לאולמות את מירב האוהדים.

(רשימה ראשונה)

שום יאמן הפועל חיפה אנגלנדר את הפועל חדרה

מאת יוסף גלזר

קפטן נבחרת ישראל לשעבר, יצחק שום, הוחתם אתמול כמאמן קבוצת הכדורגל של הפועל חיפה.

ההסכם נחתם לאחר שהמועמד המועדף, הסקוטי פיטר לורימר, לא נעתר להפצרות לשנות את החלטתו ולא הסכים לשוב לישראל.

שום יקבל את שכר-הגג כפי שנקבע בתקנון הקבוצות בליגה הארצית.

שחקן הפועל חיפה ונבחרת ישראל לשעבר, יצחק אנגלנדר, הוחתם אתמול כמאמן הפועל חדרה, גם היא בליגה הארצית.

המוח היהודי שמאחורי בוסטון

גאון הכדורסל ארנולד (רד) אוורבך, כיום נשיא המועדון, הוא שסחף את הקבוצה ל-16 אליפויות * תמיד הצליח בחימוריו * הפך כדורסלנים אפורים לשחקני-צוות מעולים * נייט זרק את בירד ואוורבך עשה אותו „שחקן המאה" * בילי קנינגהאם: „כל עוד האיש הזה ישב בפינת הספסל של בוסטון, עם הסיגר הנצחי בפיו, הם יהיו האלופים"

מאת, שלמה גלזר

בוסטון-סלטיקס; 16 אליפויות; היהודי רד אוורבך.

לא יהיה זה מוגזם לומר שהבוסטון-סלטיקס, יותר מכל דבר אחר, היא יצירתו של המוח הגאוני ביותר של הכדורסל בארה"ב, ארנולד („רד") אוורבך. הוא בבוסטון הכל. מנהל, מאמן — ועכשיו נשיא. אין אדם שיכול לרשום לעצמו שורה כל-כך ארוכה ומרשימה של הישגים.

ליגת האן.בי.איי. החלה בשנת 1946-7. מאז ועד היום היא נערכה 39 שנים ברציפות. בתחילה היתה זו „ליגה לבנה" בלבד, ורק בשנות השישים החלו ה„שחורים" לחדור לליגה זו ולהוות חלק דומיננטי.

הסיפור המופלא של הבוסטון מתחיל בעונה 1956-7. במשך 14 שנה, עד עונת 1969-70, זכתה ב-11 אליפויות. שליטה ללא תקדים. אחר כך „נרגעה" מעט הסלטיקס וב-15 השנים לאחר-מכן עשתה זאת רק חמש פעמים.

קבוצה לבנה

המעניין הוא שבכל אותן 30 השנים בהן נתנה הבוסטון את הטון באן.בי.איי., אחראי לכך בעיקר אדם אחד — ארנולד („רד") אוורבך. הוא קבע את המתכונת, ההרכב וסגנון המשחק. בקבוצה מתחלפים רק שמות השחקנים, אך היא משחקת כתמיד חזק, מהר ככל האפשר, שומרת מצויין ויעילה בריבאונד.

בוסטון היתה תמיד קבוצה לבנה ביסודה, בעיקר כדי להצדיק ציפיות הקהל, אך כנראה שהיתה זו גם דרישת המאמן.

בעונה 1968-9 היו בבוסטון שבעה שחקנים שחורים, המספר הרב ביותר בקבוצה מעודה.

בשנות השישים העליזות כיכבו בקבוצה בוב קוזי, הרכז הנפלא; טומי היינסון (היום פרשן בטלוויזיה), קי.סי.ג'ונס, כיום מאמן בוסטון; דון נלסון, כיום מאמן מילווקי; ג'ון האבליצ'ק האגדי ומאוחר יותר ביל סילאס, דייב קואנס וטייני ארצ'יבלד.

כמו-כן הופיע בקבוצה זו הגדול מכולם, מספר 6, ביל ראסל, שנחשב עד היום לשחקן ההגנה הטוב ביותר והכדורסלן שהשיג את המקסימום של 11 אליפויות, הישג יוצא-דופן.

בשנים האחרונות מככבים בבוסטון רוברט פאריש, קווין מקהייל, דניס ג'ונסון, וכמובן לארי בירד.

מה שמייחד את אוורבך בבחירת שחקניו היא העובדה שהוא מצליח לאתר שחקנים טובים הנהפכים למעולים במשחק-צוות. חלק גדול משחקני הסלטיקס במשך השנים, ספק אם היו מצליחים בקבוצות אחרות מאחר שביסודם הם לא כוכבים גדולים.

נזרק מהמכללה

אבל הקבוצה אותה העמיד אוורבך על המגרש איפשרה לכל אחד מהם ליהפך לכוכב אמיתי. הנה שתי דוגמאות:

לארי בירד, הנחשב לאחד מגדולי השחקנים בהיסטוריה, נזרק ממכללת אינדיאנה ע"י אחד מטובי המאמנים בארה"ב, בוב נייט. נייט טען כי בירד אינו מספיק טוב. חמישה מאמנים באן.בי.איי. סברו כמוהו, ורק השישי, רד אוורבך, חשב אחרת. הוא לקח את בירד כשחקן השישי ב„דראפט". התברר כי אוורבך הציג על המגרש את שחקן המאה.

דוגמה שנייה: ביל וולטון. הוא סיים, פשוטו כמשמעו את הקריירה שלו בליגה לפני שנה. אף קבוצה לא רצתה בו. בוסטון, במהלך גאוני, קנתה אותו. התוצאה: וולטון חלק נכבד בהצלחת הסלטיקס העונה.

עד כמה חשוב רד אוורבך לבוסטון תעיד העובדה הבאה: לפני שלוש שנים החליט לפרוש ועבר להתגורר בפלורידה. מהלך שעתיים טיסה מבוסטון. הבוסטון סירבו להשלים עם כך ותמורת שכר-עתק הם מטיסים אותו פעמיים בשבוע לבוסטון כדי שימשיך לנהל את הקבוצה.

אמר עליו בילי קנינגהאם מפילדלפיה: „כל עוד האיש הזה ישב בפינת הספסל שלהם, עם הסיגר הנצחי שלו בפיו, הם יהיו האלופים".

החנינה

(סוף מעמוד א')

בדברי ההסבר להצעת אי־האמון, כתבה יו"ר סיעת מפ"ם, חייקה גרוסמן, כי הצעתה הוגשה בשל הפשרה שהושגה בפרשת השב"כ, שנועדה לחפות על אחריות הדרג המדיני. גם על זלזול הממשלה בכנסת מגיע אי־אמון, משום שאתמול לא נכח איש משריה במליאת הכנסת כדי להשיב להצעות רגילות לסדר היום.

הממשלה במקום היועץ

לדברי חייקה גרוסמן, לא היה עוד תקדים שניתנה חנינה לפני ענישה, ואפילו לפני חקירה. ומה שאירע גרוע מתחמקות. זוהי צעירת סחור־סחור בדרך פתלתלה, שאיננה תואמת את החוק. מתקבל הרושם, שלא היועץ המשפטי החליט מה לעשות, אלא הממשלה החליטה במקומו לעשות פשרה בין החוק לבין הממשלה.

"המתקדמת לשלום" נימקה את הצעת אי־האמון שלה בכך, שהממשלה נותנת חיפוי למעשה רצח, לעדויות־שקר ולהטעיית הציבור בארץ ובעולם.

גרנות: הדרג המדיני מוח לב

מזכ"ל מפ"ם, אליעזר גרנות, הסביר לכתבנו בכנסת את הגשת אי־האמון בכך, שהממשלה בהחלטתה הפלילה את ראש השב"כ כעבריין, בלא חקירה ובלא משפט. הדרג המדיני הציג עצמו כמוג־לב, משום שאין הוא מוכן להתמודד עם האמת ולעמוד לחקירה. היועץ המשפטי מוכן לשעבד את תפקידו לממשלה, ואילו הממשלה פגעה במעמדו. הממשלה גרמה נזק ציבורי חמור בכך, שעירבה את הנשיא בנושא השנוי במחלוקת והטילה צל כבד על מעמדו הממלכתי.

יאיר צבן הגדיר את הפשרה כמסוכנת, משום שהיא נועדה, כנראה, לחפות על מעורבות הדרג המדיני. כמו "הפרשה" הידועה של שנות החמישים, שניסו לקבור אותה בנימוקי בטחון סודיים, אך היא פרצה בעוצמה שהפילה את בן גוריון. כך לא יהיה אפשר לקבור גם את הפרשה הזאת והיא עלולה לזעזע את מוסדות השלטון.

מזכירות מפ"ם:
לחקור הדרג המדיני

מזכירות מפ"ם אישרה אמש את החלטת הסיעה בכנסת להביע אי־אמון בממשלה, על הדרך השנויה והמזיקה שבה החליטה הממשלה לסיים את "פרשת ראש השב"כ". המזכירות גינתה את הממשלה, על שהחליטה לחסום חקירה מקיפה, שתקבע גם את אחריותו של הדרג המדיני הבכיר למעשים, שעליהם נחונו ראש השב"כ ושלושה מחבריו, ללא חקירה מוקדמת, ללא הרשעה וללא הודאה באשמה.

כן הביעה מזכירות מפ"ם צער על עירובו של נשיא המדינה במהלך השנוי במחלוקת משפטית ומוסרית חמורה.

המזכירות קבעה, כי מאחר שראשי השב"כ אינם מועמדים עוד לחקירה, והתירוץ הבטחוני כביכול של מ"מ רוה"מ, השר שמיר, למניעת חקירה, שוב אינו קיים, נפתחה הדרך לכינונה של ועדת חקירה משפטית גם על דעת הממשלה. מפ"ם תובעת, כי כתב־המינוי של ועדה כזו יחול בפירוש על הדרג המדיני.

רמון: שמיר השיג את מבוקשו

ח. רמון (מערך) אמר לכתבנו, כי לדעתו השיג שמיר את מבוקשו — לא לחקור ולא לגלות את מידת אחריותו לפרשה, גם במחיר הקרבתם של אנשי השב"כ.

יוסי שריד, (ר"צ) הגדיר את החלטת הממשלה כמריחה אחת גדולה, שנועדה לאפשר לדרג המדיני לברוח מחקירה. שמיר יכול לעשות היום מסיבה, אבל לשלטון החוק זה יום שחור. אין שום ברירה אלא לנהל מאבק ציבורי ומשפטי נחרץ נגד החלטת הממשלה.

סיעת הליכוד החליטה אתמול להביע הערכה לנשיא ולכל הגורמים שקיבלו החלטה אחראית. גם אם היא מכאיבה לאנשים שמילאו בצורה מצויינת את תפקידם הקשה.

גאולה כהן (התחיה) בירכה על "נצחון השכל הישר", ושיבחה את יצחק שמיר, שעמד כמו צור, שעה שהממשלה גימגמה תחילה, אך חזרה לעשתונותיה.

● שריד הגיש תלונה נגד שמיר: הורה לבצע עבירה

מאת יצחק שור מתכנו בכנסת

חה"כ יוסי שריד (ר"צ) פנה אתמול למפכ"ל המשטרה דוד קראוס וביקש לפתוח בחקירה נגד מ"מ רוה"מ יצחק שמיר בשל השר, לכאורה, למתן הוראה למעשה עבירה.

למעשה אימץ ח"כ שריד את תלונת היועץ המשפטי לשעבר פרופ' יצחק זמיר נגד ראש השב"כ כפי שהוגשה בשעתו למשטרה, משום שראש השב"כ ושלושה מעוזריו קיבלו חנינה מן הנשיא מכוונת התלונה נגד שמיר אשר כיהן כראש ממשלה בזמן שאירעו אירועים אלה.

ח. צדוק

(המשך מעמוד א')

על עבירות חמורות של עדויות שקר ועיוות הדין והמשפט — לא ייחקרו. שהאמת בעניין זה לעולם לא תצא לאור, ושהאשמים לא יועמדו לדין."

הרשעה עצמית

"ראש השב"כ בעד ההישגים האלה שילם מחיר גבוה ויקר מאוד — מחיר של התפטרות ומחיר של הרשעה עצמית, שהיא כרוכה בעצם הבקשה לחנינה. כלומר, הוא מתאר את עצמו כעבריין. ועם זאת לא תהיה כל חקירה של הדרג המדיני, כלומר, אם מישהו בדרג זה אשם, הרי הוא קיבל ע"י מערכת פעולות זו — חיפוי מלא", אמר צדוק.

"מהו המסר של הפעולה הזו? זהו מסר שאומר לאנשי שב"כ: אתם יכולים לעבור עבירות חמורות, אתם בעצם מחוסנים בפני משפט, לא תיתנו את הדין לא תיענשו, תקבלו חנינה, במקרה הגרוע ביותר תצטרכו להתפטר. המסר לדרג המדיני הוא, שאתם יכולים לעשות ככל העולה על רוחכם בתחומים כאלה ולא תישאו באחריות", אמר.

לא היתה סמכות

"לגבי פעולת נשיא המדינה, המשיך מר צדוק, יש שתי שאלות. שאלת הסמכות, והאם במקרה זה צריך היה להפעיל את הסמכות? אני שותף לדעתו של פרופ' י. זמיר, שצריך לפרש את סמכות הנשיא כפי שכתוב, כלומר לחון עבריינים, ועבריין אינו אלא מי שנשפט ע"י בית משפט. היועץ המשפטי הנוכחי לא נתבקש לחוות דעתו בשאלה זו. אני מאד מעריך את הרמה המקצועית של היועצים הפרטיים, אבל הממשלה צריכה לפעול לפי הדרכתו של היועץ המשפטי לממשלה."

הנשיא חרג מסמכות

(סוף מעמוד א')

כדי לאלץ את המשטרה לחקור את החומר שהעביר לה היועץ היוצא, הפרופ' זמיר. אולם, חקירה זו לא תוכל להתנהל בשום פנים נגד ראש השב"כ, שכן הוא קבל חנינה.

מאחורי גבו של חריש

אתמול התברר, כי היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש כלל לא היה בסוד פניית ראש השב"כ לנשיא המדינה לבקש את החנינה עבורו. בעוד היועץ המשפטי ממליץ בפני הממשלה לבחור באחת משתי שיטות החקירה, שהיו מקובלות גם על רבים מהשרים — הקמת ועדת חקירה ממלכתית או חקירת משטרה — כבר בוצעו המהלכים שנועדו להביא לכך שנשיא המדינה יחון את ראש השב"כ ואנשי השב"כ האחרים, וייפתח בכך פתח לסיפורי ראש השב"כ ומניעת חקירה בפרשה.

באמצע התייעצות שלשום בלילה, קרוב לחצות, הוזעק מישיבת הממשלה שר־המשפטים, יצחק מודעי ועוזרו הרין רם כספי, שמיהרו למשכן נשיאי ישראל. שם ביקשו מנשיא המדינה, להענות לבקשת החנינה של ראש השב"כ. הענו בתשובה חיובית. בעקבות זאת נפתח הפתח להזהיר ליועץ המשפטי לממשלה כי אפשר יהיה לסיים הפרשה ללא חקירה.

מכה למשרד המשפטים

היועץ המשפטי אמר אתמול, כי בקשת החנינה שהגיש ראש השב"כ נבעה מהודעתו שלו, החד־משמעית, כי אי־אפשר לעצור הליכי החקירה במשטרה ויהיה צורך להרשם מייד. "עתה, משהעניק הנשיא, בתוקף סמכותו, חנינה מלאה לראש השב"כ, עוד בטרם הופעלה חקירת המשטרה, נראה כי שוב אין טעם בהפעלתה של החקירה".

המשפטנים במשרד המשפטים קיימו אתמול כינוס מיוחד לדון במשמעות ההתפתחויות בפרשה, והביעו התמרמרות רבה מהתרחשויות אלה והודיעו, כי יתכנסו היום, שוב לדון במשמעות הדברים.

משפטן בכיר הטעים, כי "הפתרון הזה הוא לא רק מכה ליועץ המשפטי לממשלה, אלא למשרד המשפטים כולו ונצטרך לחשוב קשה אם יש בכלל טעם להמשיך ולהכין כאן תיקים שיתכן שיופנו בראש לנשיא לבקש בגינם חנינה."

שרים במערך מתארגנים

(המשך מעמוד א')

המהלך יהיה "סגור" מכל צדדיו.

ההצבעה בקבינט

במהלך הדיון בקבינט היו מספר שרים שהביעו אי־שביעות־רצון ממהלך החנינה. עם השרים האלה נימנו יצחק נבון, אריאל שרון וחיים בר־לב, אולם בעת ההצבעה הצביע רק עזר וייצמן נגד ו־8 הצביעו בעד הסדר החנינה.

וייצמן אמר בקבינט, כי אינו יודע ולא מעניין אותו אם לנשיא המדינה יש סמכות חנינה לפני משפט, או לא. גם אם יש לו סמכות חנינה כזו, אמר וייצמן.

אין הוא סבור שהנשיא צריך להפעילה, מאחר שבהענקת החנינה יש קביעה, שראש השב"כ ושלושה בכיריו השב"כ הם עבריינים.

עוד אמר וייצמן, כי על־ידי אקט החנינה יוצא הדרג האורחי כאילו הוא לא בעניין. וייצמן מתח ביקורת גם על החלק הפעיל שמילא עו"ד רם כספי בדיוני צוות השרים שלשום בלילה, ושאל אם יש יועץ משפטי לממשלה, או שמא עו"ד כספי הוא היועץ.

הודעת הממשלה

בתום ישיבת הקבינט, פירסם מזכיר הממשלה, ד"ר יוסי ביילין, את ההודעה הבאה:

"ראש הממשלה קיבל הבוקר הודעה על כך, שנשיא המדינה העניק חנינה לראש שרות הבטחון הכללי בכל הנוגע לאירועי אוטובוס מס' 300. הנשיא פעל מכוח סמכותו המלאה, בעקבות המלצת שר המשפטים, שהסתמכה על התייעצות מוקדמת עם הקבינט ועם היועץ המשפטי לממשלה.

"ראש השב"כ הודיע לראש הממשלה, כי הוא מבקש לשחררו מתפקידו. מאחר שפרסום הפרשה וחשיפת זהותו לא יאפשרו לו להמשיך למלא את תפקידו כראש השב"כ.

"ראש הממשלה הודיע לקבינט, על־פי המלצה שקיבל מהיועץ המשפטי לממשלה, כי ברעתו להקים ועדה מיוחדת לקביעת נהלים ודרכי־עבודה לעתיד של השב"כ, על־סמך לקחי העבר".

מזכיר הממשלה הוסיף, כי הנשיא החליט להעניק חנינה גם לשלושת הבכירים בשב"כ, אולם אם יישארו בשרות.

לגבי הוועדה המיוחדת, אמר ד"ר ביילין, כי ראש הממשלה עדיין לא החליט על הרכבה.

לשאלה על הדרג המדיני, שעלי ידי פתרון החנינה משתחרר מאחריות, אמר מזכיר הממשלה, כי זו אינה אבחנה הוגנת, מאחר שהצעת החנינה באה ביוזמת אנשי השב"כ, ולא ביוזמת הממשלה.

שיקולים ממלכתיים

מקורבי ראש הממשלה הדגישו אתמול, כי פרס נהג בכל הפרשה מתוך שיקולים ממלכתיים, למען בטחון המדינה, ללא שיקול של רווח פוליטי. הכוונה היתה לרמוז, כנראה, כי אילו תמך פרס בחקירה, במקום תמיכתו בחנינה, היה יכול להביא לכך ששמיר לא יוכל לכהן באוקטובר כראש־ממשלה, אך פרס לא נהג כן, מתוך שיקול של בטחון המדינה.

שחל: לא דרך המלך

פרסום להחלטת הקבינט גרר אחריו ביקורת ציבורית קשה, אליה הצטרפו גם מספר שרים. בעוד שרים בליכוד, ובראשם יצחק שמיר, מביעים שביעות־רצון מן ההחלטה, בלטו בביקורתם החריפה השרים משה שחל, אמנון רובינשטיין, יעקב צור וגד יעקבי.

משה שחל, שהוא משפטן, אמר, כי הדרך שבחרו בה אינה נראית לו כדרך־המלך. יש בדרך זו סימני־שאלה רבים. אם החנינה ניתנה כדין — אמר — משתמע מכך שמקבלי החנינה עברו עבירות. אם הדברים אכן נעשו על־ידם — המשיך שחל — השאלה היא מה דינם של אלה שנתנו להם את הסמכות לעבור עבירות אלה.

שחל סיכם, כי כדי לקבוע את דינו של הדרג המדיני, שנתן למקבלי החנינה את הסמכות לעבור עבירות, יש לקיים אחת משתי אפשרויות: חקירה על־ידי המשטרה או מינוי ועדת חקירה.

שחל אמר עוד, כי החלטת הקבינט מעוררת את שאלת האחריות המשותפת של שרי הממשלה, מאחר שלא כל השרים היו מעורבים בהחלטה.

עזר וייצמן לא התבטא אתמול מתוך היענות לבקשת ראש הממשלה, לאפשר לנשיא המדינה למסור תחילה את הודעתו.

תפקידו של רם כספי

מהשתלשלות הדיונים בפורום השרים המצומצם ועד קבלת ההחלטה הסופית על־ידי הקבינט ונשיא המדינה, אתמול בבוקר, עולה, כי תפקיד מכריע בפרשה מילא עו"ד רם כספי, ובשלב מאוחר יותר גם עו"ד יעקב נאמן. היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, השתתף בדיונים, אך לא הטיל עליהם את רישומו ולמעשה שיתף פעולה באורח מוחלט עם הדרג המדיני, כאשר נתן את הסכמתו להסדר החנינה, בלי לערער עליו ובלי לבקש פסק־זמן כדי לבדוק את הסוגיה באורח מעמיק.

על הצעת החנינה המסתמנת, שהועלתה על־ידי עו"ד כספי, ידעו לפני התכנסות השרים, שלשום בלילה, כנראה שלושה: שר המשפטים יצחק מודעי, ראש הממשלה שמעון פרס ושר הבטחון יצחק רבין. עו"ד כספי, שייתכן כי קיבל "אור ירוק" מן הדרג המדיני לבדוק את נושא החנינה עם נשיא המדינה, חיים הרצוג, התקשר עם ראש הממשלה שמעון פרס מבית נשיא המדינה שלשום בלילה, בעת התייעצות של צוות השרים עם היועץ המשפטי לממשלה. עו"ד כספי מסר, שהנשיא מוכן להעניק חנינה לאנשי השב"כ, אם שר המשפטים ימליץ עליכך בתוקף. פרס הזמין את עו"ד כספי להצטרף אל צוות השרים ולהסביר להם את הנושא.

עד אותה שעה, נערך בצוות השרים דיון לגבי שתי אפשרויות החקירה שהעלה היועץ המשפטי לממשלה: חקירה פלילית על־ידי המשטרה, או מינוי ועדת־חקירה על־ידי הממשלה. חריש נטה יותר להמליץ על ועדת־חקירה.

התפנית

כשהגיע עו"ד כספי ופירט את ההצעה החדשה בעניין החנינה, עבר כובד המשקל לסקירת אפשרות זו.

עו"ד כספי מנה את התקדימים המשפטיים המכשירים חנינה לפני העמדה לדין, וביניהם חוות דעת של השופט אגרנט, בפסק־דין משנת 1950, שבה ייצג דעת מיעוט. מאחר שהלוך־הרוחות בישיבה היה בעד פתרון החנינה, ציפו למעשה ראש הממשלה, ממלא־מקומו, שר הבטחון, שר המשפטים ואולי גם שר־המשטרה לגיבוי המשפטי, כדי שיוכלו לתת את תמיכתם להצעה.

בעקבות הסברי כספי, הודיע גם היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, שעד אז לא ידע על פתרון החנינה המתבשל, כי הוא תומך בדרך זו. שר המשפטים, יצחק מודעי, רצה לוודא בשלב זה, כי יש הבנה מלאה על ההליכים עם נשיא המדינה. הוא יצא אל הנשיא, בערך בשעה 10.30 בלילה, בליווי עו"ד כספי. אצל הנשיא המתין עו"ד יעקב נאמן, לשעבר שותפו של הרצוג במשרד עורכי־הדין, שגם הוא הוכנס בסוד העניין, וראש השב"כ אברהם שלום. לאחר שמודעי וידא, כי ההליכים ברורים ומוסכמים, הוא חזר לישיבה, כשאליו מצטרפים שני עורכי־הדין, כספי ונאמן, וראש השב"כ.

הישיבה בלשכת ראש הממשלה נמשכה עוד זמן קצר, והתפזרה עם קבלת ההחלטה, על־פי בקשת מודעי, לכנס את הקבינט השכם בבוקר לשם קבלת אישור למהלך החנינה.

רובינשטיין: לא עודכנתי

פרופ' אמנון רובינשטיין אמר, כי אף־על־פי שבספרו הוא מביע את הדעה שלנשיא המדינה יש סמכות לחון עבריינים לפני הרשעתם בדין, השימוש בסמכות זו במקרה השב"כ לחלוטין אינו מוצדק ויוצר תקדים שלילי ביותר.

רובינשטיין מתח ביקורת על אי־שיתופו של היועץ המשפטי החדש לממשלה, יוסף חריש. ("לא זה שפסלו אותו במלים כל־כך חריפות") בהליך החנינה ("דברתי עם היועץ המשפטי לממשלה אחר־הצהרים, ולא היה זכר בכלל להצעה כזאת"), ואמר, כי דבר זה נשגב מבינתו.

רובינשטיין הכחיש בכל תוקף כל דמיון בין החנינה לבין ההצעה שהעלה לפני פרופ' זמיר לפני חודש, והיא: התפטרות ראש השב"כ ועוד שלושה בכירים בשב"כ, והקמת צוות מיוחד, בראשותו של שופט בית־המשפט העליון, שיבדוק את ההליכים בשב"כ.

"לא העליתי על דעתי לרגע אחד שימוש בהליך חנינה", אמר פרופ' רובינשטיין. הוא הוסיף, כי לאיש אין ספק, שהליך החנינה בא במקום חקירת הפרשה.

הנשיא: החלטתי

(המשך מעמוד א')

למנוע פגיעה מורלית בשב"כ

ח. הרצוג העיר על עצמו כי הוא מכיר את שני צידי המטבע, הן כמשפטן והן כמי ששימש ראש אמ"ן בצה"ל, "פעולתם הנפלאה של אנשי השב"כ מנעה עשרות פיגועים מדי חודש", רק בשנה האחרונה חשפו אנשי השב"כ 320 חוליות מחבלים, אשר ביצעו 379 פיגועים ונסיונות פיגועים בארץ, השנה סיכלו השב"כ 255 מעשי טרור, ולכך חוליות שביצעו מעשי רצח", הנשיא הזכיר את מערך האבטחה על נציגויות ומוסדות ישראליים בחו"ל. "הציבור איננו יודע איזה חוב אנו חבים לכל אותם לוחמים עלומים אנשי השב"כ וכמה נפשות בישראל ניצלו בזכותם, כנשיא אני חש חובה לעצמי, אמר ח. הרצוג, להתייצב לצידם של אנשי השב"כ... ולמנוע פגיעה מורלית בקהיליית המודיעין ובמערך האבטחה והלוחמה בטירור. לדברי ח. הרצוג הוא ראה לפניו כורח להגן על טובת הציבור ובטחון המדינה נוכח הודעתו החד־משמעית של היועץ המשפטי בקבינט כי אין מנוס מהפעלת חקירה משטרתית, נוצר מצב שאנשי השב"כ היו צריכים לעמוד בחקירה בלי יכולת להגן על עצמם, אלא אם יחשפו סודות בטחוניים כמוסים ביותר.

ידעתי שיתנגדו לי

אשר לסמכות החנינה של הנשיא למי שטרם הורשע בדין הסתמך הנשיא על דברי פרופ' אמנון רובינשטיין כי "החוק אינו מגביל את סמכות הנשיא לחון עבריינים, הוא רשאי לחון אותם אף לפני שהורשעו. דעה נוספת ביטאו גם נשיא בית־המשפט העליון לשעבר השופט אגרנט, השופט העליון חיים כהן וד"ר ברכה מאוניברסיטת תל־אביב. השופט העליון לשעבר חיים כהן קבע שהנשיא עומד מעל לכל שלוש רשויות השלטון. הוא מגלם באישיותו את המדינה.

"אני ידעתי, סיכם הנשיא, שהחלטתי איננה פשוטה ולא הכל יקבלוה. אינני רוצה לומר שאין צדק מסויים בדברי המתנגדים. אולם בבואי לשקול את השיקולים הנכבדים לכאן ולכאן הייתי חייב לשקול את האמיתות ולהכריע במקרה חריג זה על פי טובת הציבור כפי שהיא נראית לי על פי מיטב הכרתי ומצפוני".

גורמי בטחון

(המשך מעמוד א')

ולשלושת אנשי השרות על ידי הנשיא? למרות הודעות הממשלה והיועץ המשפטי כי יש לראות את הפרשה כמחוסלת מסתבר כי [illegible] חלקים במערכת הבטחונית [illegible] בצה"ל שלא יניחו לדרג המדיני ולאחריותו בפרשה גם כעת.

ידע או לא

גורמים בטחוניים טענו אמש כי ההסדר שהושג על ידי הנשיא וההתפטרות אין בו די כדי לנקות את אחריות הדרג המדיני בפרשת ראש השב"כ. "אנו לא מחפשים את ראשו של ראש השב"כ, אלא מבקשים חקירה אמיתית ומעמיקה לברור הפרשה שגרמה להכפשת שמו של האלוף יצחק מרדכי וכמעט שמה קץ לקריירה הצבאית שלו", טוענים הגורמים הבטחוניים. יש עוד הדורשים משר החוץ כיום, יצחק שמיר, שכיהן בעת פרשת האוטובוס בקו 300 כראש ממשלה, תשובה ברורה לשאלה האם ידע על הריגתם של 2 המחבלים בידי אנשי השב"כ או שלא ידע? אותם גורמים מוסיפים שכעת, עם התפטרותו של ראש השב"כ ואי־הקמתה של ועדת חקירה, שיקולי הבטחון ושמירת שרותי הבטחון, "שמאחוריהם התבצר שמיר בסירובו לענות" — אינם תקפים עוד. הגורמים מבקשים לדעת עוד האם היתה ביוזמת הדרג המדיני בראשותו של שמיר על הפרשה ו"תרם" למעשה את האלוף (ראש) יצחק מרדכי כקורבן ראשי בפרשה זו.

הסתדרות השומר הצעיר

ההנהגה הראשית

הסעות גרעינים שוה"צ/הבוגרים גרעינים תשמ"ו־28.6.86

שימו לב לאיחור בשעה

הגעה לגן־שמואל 17:00

פיזור מגן־שמואל 21:00

אוטובוס 1
12.00 ערד אגד
12.30 דימונה אגד
13.30 ב"ש אגד
14.30 שיכון המזרח

אוטובוס 2
15.00 רחובות בקן
15.30 ראשל"צ רוטשילד/רמז
14.30 אשדוד סופר מרקט

אוטובוס 3
14.00 אשקלון אגד
14.30 קרית גת היכל עשור

אוטובוס 4
14.45 גבעת שמואל סופר מרכז
15.00 ר"ג בקן
15.15 יד אליהו בסופר
15.30 רמת אביב סופר בסנטר

אוטובוס 5
15.00 פ"ת קולנוע שלום
15.30 כפ"ס טשרניחובסקי

אוטובוס 6
15.00 רעננה מול ביה"ס אלון
15.30 נתניה בקן
16.15 בית אליעזר בקן

אוטובוס 7
15.00 בת ים מרכז רמת יוסף
15.30 חולון בקן

אוטובוס 8
15.30 חולון בקן

אוטובוס 9
14.00 ירושלים בנייני האומה
קרית יובל
14.15 ("8" עין כרם)

אוטובוס 10
15.30 קרית חיים בקן

אוטובוס 11
15.00 ק. מוצקין ע"י ביה"ס [illegible]
15.15 ק. ביאליק בן גוריון 1
15.30 ק. אתא בקן

אוטובוס 12
14.00 נהריה אגד
15.00 שגריצק
15.15 חיפה בקן
15.50 נו"ש כניסה לטכניון

מיניבוס 13
13.30 ק. שמונה אגד
14.00 טבריה אגד
15.00 בית שאן אגד

אוטובוס 14
15.30 נהלל
16.30 גבעת חביבה
16.45 כרכור

בברכת חזק ואמץ

מזכירות הגרעינים — ההנהגה הראשית

ברעם ושאר נאשמי עיסקת הנשק — כופרים באשמתם

לתביעה סרטי־הקלטה חסויים של 4500 שעות ומסמכים סודיים רבים ● מחר — דיון נוסף בשחרור ברעם בערבות ● המשך המשפט — בספטמבר

מאת חנה איש־הורוביץ, כתבת "על המשמר" בניו־יורק

ניו־יורק. — 4,500 שעות של סרטי־הקלטה חסויים הקליטו החוקרים האמריקניים במהלך טיפולם בפרשת עיסקת הנשק עם איראן, שבה נאשמים 10 אנשים, ביניהם תת־אלוף (מיל.) אברהם ברעם.

נוסף לכך, נמצאים בידי השלטונות בוושינגטון מסמכים סודיים בעניין זה, שאפילו התביעה טרם הורשתה לעיין בהם.

מדברים אלה, שאמרה התובעת לורנה סקיפילד לשופט סאנדס בבית־המשפט במאנהטן, עם היפתח המשפט אתמול, ניתן ללמוד על החשיבות שמייחסים השלטונות האמריקניים לפרשה.

כתבי־אישום מתוקנים

ההקלטות נעשו במסגרת החוק להשגת מידע מודיעיני, שמתיר לפקידי־רשות אמריקניים לצותת לשיחות טלפוניות, על־פי הרשאה אדמיניסטרטיבית וללא צורך באישור של בית־משפט.

התובעת ביקשה לדחות את שמיעת העדויות במשפט לחודש ספטמבר, כדי שתוכל ללמוד את החומר ולברר אם ניתן להמציא אותו לנאשמים ולפרקליטיהם. התובעת גם הודיעה, כי באמצע יולי היא תגיש כתבי־אישום מתוקנים.

פרקליטו של ברעם, עורך־דין נייט סילברמן, ופרקליטיהם של נאשמים נוספים, ביקשו שיתנהלו דיונים נפרדים לגבי כל אחד מהם.

רונית ברעם במשפט

באולם בית־המשפט נכחו עשרת הנאשמים, אחד־עשר פרקליטיהם, מכרים ובני־משפחה של הנאשמים. רונית ברעם, אשתו של אברהם ברעם, הופיעה בבית־המשפט בפעם הראשונה והאזינה במתיחות למתרחש. היא סרבה לדבר עם עיתונאים.

הנאשמים קמו בזה אחר זה, כשהשופט קרא בשמם ושאל אותם אם הם מבינים את האשמות ואם הם אשמים או לא. כולם השיבו "איני אשם". תשעה מהנאשמים ישבו על ספסל הנאשמים, רק סמואל אוואנס, שהיה המתווך בכל העסקות ואשר שוחרר בערבות של ארבעה מיליון דולר, ישב באולם.

מחר ידון בית־המשפט שוב בעניין הערבויות של ברעם, וביום ב' הבא ידון בערבויות שימציאו האייזנברגים. שמיעת העדויות במשפט תחל רק בספטמבר או באוקטובר.

רק כ־200 אבלים, לא יותר ממה שמתירות תקנות־החירום בדרום־אפריקה, מובילים למנוחתו האחרונה את חברם, שנהרג באלימות שהיתה בקייפטאון לפני שבועיים. (צילום: אי.פי.)

טלקס

● שגריר ארה"ב לא ישתתף בטקס השבעת ואלדהיים

וינה. — שגריר ארצות־הברית בוינה רונלד לודר, לא ישתתף בהשבעת קורט ואלדהיים לנשיא אוסטריה, בגלל התחייבויות קודמות — הודיע אתמול דובר השגרירות האמריקנית.

הדובר האמריקני טען, כי להיעדרו של לודר מטקס ההשבעה אין כל קשר לוויכוח על עברו של ואלדהיים. (אי. פי.)

● אחריות על הפיצוץ בכוויית

[illegible]. — ארגון טרור ערבי נטל אתמול על עצמו את האחריות לפיצוץ, שגרם בשבוע שעבר לדליקה גדולה בבתי־הזיקוק של כוויית.

אלמוני שאמר כי הוא מתקשר מכוויית, מסר לסוכנויות הידיעות הודעה קצרה, שבה נאמר: "המהפכנים הערביים מן המהפכה הערבית המאוחדת הם האחראים לפיצוץ בכוויית". (ע"ר)

● מובארק רוצה להדק הקשרים עם ארה"ב

כוויית. — בדברו אל קבוצת עיתונאים הביע נשיא מצרים, חוסני מובארק, רצון עז לשפר את היחסים עם בריה"מ ולהחזירם למתכונתם בתקופת נאצר [illegible].

מובארק ציין, כי אין זה הגיוני לייבא חלפים לסכר אסואן מארה"ב במטבע קשה, שהוא נדיר במצרים, ולשכוח את המדינה שסייעה להקים את המתקן הכלכלי חשוב ביותר במצרים. (ע"מ)

● מטוסי־התראה למצרים

קאהיר. — מקורות במשרד ההגנה האמריקני מסרו, כי בכוונתה של מצרים לרכוש טילי "סיידווינדר" ומטוסי־התראה [illegible] כעת וצפוי שהבקשות יאושרו — מוסר עיתון מצרי. (ע"מ)

● תוכנית־חומש שאפתנית ברומניה

וינה. — רומניה, שנקלעה למחסור חמור באנרגיה, במזון ובמוצרים חיוניים, הודיעה על תוכנית חומש שאפתנית לשנים 1986 — 1990. נתונים מעידים, כי המטרות של תוכנית החומש הקודמת לא הושגו.

תכנית החומש החדשה קוראת לגידול של 40 עד 45 אחוז בתפוקה התעשייתית ולצמיחה שנתית של שבעה עד שמונה אחוזים.

צאושסקו מתח ביקורת חריפה על שגיאות בפעילות הכלכלית של הקמת התוכנית, והזכיר כי קיימים מחסנים גדולים של סחורות לא מוגמרות, גורם שהאט את קצב הגידול במשק. (ע"ר)

● גורבצ'וב רוצה פיסגה נוספת

ניו־יורק. — המנהיג הסובייטי, מיכאל גורבצ'וב הודיע לנשיא רייגן, כי הוא מעוניין בקיום ועידת פיסגה נוספת על נושא הפיקוח על הנשק הגרעיני — מוסר "ניו־יורק טיימס".

העיתון, המסתמך על פקידים בכירים בממשל, מסר אתמול, כי הדעה הרווחת בחוגים ממשלתיים היא, שאמנם תתקיים ועידת פיסגה לפני סוף השנה. (ע"ר)

● לוב מכחישה ניסיון לרצוח את ג'אלוד

לונדון. — הידיעה, כאילו היה ניסיון להתנקש בחייו של האיש מס' 2 בלוב, עבדל סאלם ג'אלוד, אינה אלא בדיחה זולה — טוענת אתמול סוכנות הידיעות הלובית.

הידיעה אומרת, כי הסיפור על ההתנקשות בג'אלוד הופיע בעיתון הגרמני "שטרן" ושודר בבי. בי. סי. אולם לכל העניין אין בסיס. (ע"ר, ע"צ)

מחמיר משבר המספנות בצרפת

מארסיי. — עובדי מספנות צרפתיים עקרו אתמול מסילות־ברזל, חסמו את התנועה והשתלטו על בנייני עיריות בדרום צרפת, במחאה על קיצוץ הסובסידיות הממשלתיות לתעשיית המספנות.

ביום ג' מסרה אחת משתי המספנות הגדולות של צרפת, נורמ"ד, כי אין היא מסוגלת עוד לשלם את המשכורות. פירושו של דבר, כי יתכן שיהיה צורך לסגור את שלוש המספנות של נורמ"ד — בדאנקירק בצפון ובשני מקומות לחופי הים התיכון, וכך יאבדו 7,000 מקומות־עבודה.

אתמול עקרו פועלים במספנת סיוטאט, בדרום, מסילות־ברזל והציתו קרונות־שינה של הרכבת. דובר הרכבת אמר, כי המסילה, שבה משתמשות גם רכבות הנוסעות לאיטליה, שותקה לכמה שעות. עובדי מספנות חסמו גם אוטוסטרדות, השתלטו על בנייני עיריה ושבתו זה היום השני ברציפות.

המאבק להצלת המספנות עלול להיות הסכסוך התעשייתי החמור ביותר שלפניו תעמוד הממשלה הימנית החדשה של צרפת. הממשלה הודיעה, כי אין היא יכולה להמשיך במתן סובסידיות לתעשיית המספנות, הסובלת מהפסדים, ואשר נפגעה קשה מהמיתון בספנות ברחבי העולם ומהתחרות מהמזרח הרחוק. (ע"ר)

שקט במחנות הפליטים בביירות לאחר כניסת חיילי צבא לבנון

ביירות — חיילי צבא לבנון השליטו אתמול סדר בשלושת מחנות הפליטים הפלשתיניים בביירות. מקורות צבאיים אמרו, כי שקט שורר במחנות סברה, שאתילה וברג' בראג'נה, לאחר ש־150 חיילים מן הבריגאדה השישית, המורכבת כולה מחיילים שיעיים, התפרסו במחנות ביוזמה סורית.

מקורות בטחוניים אמרו, כי גם לאורך הקו הירוק, המפריד בין ביירות המוסלמית לנוצרית, שרר שקט.

במערב ביירות פרצה שביתת נהגי מוניות במחאה על מחסור בדלק, ואלפי אנשים נאלצו ללכת ברגל. הנהגים המרוגזים חסמו את תנועת האוטובוסים, הורידו מהם נוסעים והציבו אותם לרוחב הרחובות, כדי לחסום את התנועה. הממשלה העלתה בשבוע שעבר את מחיר הדלק ב־35 אחוז, ל־110 לירות לבנוניות ל־20 ליטר. אולם נהגים אמרו כי נאלצו לשלם עד 350 לירות.

עתוני ביירות מסרו, כי מחיר הלחם בלבנון עלה ב־35 אחוז.

הלירה הלבנונית, שנודעה בעבר ביציבותה, איבדה מתחילת השנה קרוב ל־60 אחוז מערכה כנגד מטבעות חוץ, דבר שגרם להחרפת האינפלציה ולעלייה גדולה במחירי מוצרים חיוניים.

כמה איגודים מקצועיים הכריזו על שביתות מחאה ועל הפגנות במחאה על המשבר הכלכלי והמשך המלחמה. (ע"ר, ע"צ)

300 אלף יחלו ב"איידס" עד 1991

פאריס. — יותר מ־300 אלף בני־אדם ברחבי העולם יחלו במחלת האיידס עד 1991, אם המגמות הנוכחיות של קצב התפשטות המחלה בארה"ב תימשך — נמסר אתמול, עם סיום הוועידה הבין־לאומית לדיון במחלה.

ג'יימס קארן, העומד בראש כוח־המשימה למלחמה באיידס במרכז לפיקוח על מחלות בעיר אטלאנטה, אמר, כי בתוך חמש השנים הבאות יחלו 270 אלף אמריקנים במחלה הוויראלית. רוב מקרי מחלת האיידס, 25 אלף ברחבי העולם, אובחנו בארה"ב. שם מוכפל מספר קורבנות המחלה מדי שנה.

"אם קצב התפשטות המחלה בארה"ב יגיע לכל רחבי העולם, יהיו ב־1991 300 אלף חולי איידס. איידס היא בעיה בין־לאומית, בעלת היקף עצום," הזהיר קארן.

תחזיותיו שלו אינן מביאות בחשבון את ההתפשטות המהירה של המחלה ביבשת אפריקה, שם נדבקו שישה אחוז של האוכלוסיה בווירוס האיידס, בעוד ש־50 אלף חולים בה כבר עכשיו.

המחקרים, שתוצאותיהם הובאו לוועידה, מראים, שהתפשטות האיידס באפריקה נובעת מיחסי־מין בין שני המינים, בעוד שבארה"ב מתפשטת המחלה בעיקר בקרב הומוסקסואלים. אחד המחקרים הראה, כי 62 אחוז של הפרוצות בניירובי, בירת קניה, נושאות את נגיף האיידס. לעומת זאת, מחלת האיידס באירופה ובארה"ב פוגעת בראש וראשונה בהומוסקסואלים, משתמשים בסמים באמצעות הזרקות ומקבלי עירויי־דם.

פקיד בכיר במשרד הבריאות הצרפתי, ז'אן־באפטיסט ברונה, אמר, כי 67 אחוז מבין מזריקי הסמים באיטליה נשאו את וירוס האיידס ב־1985, בהשוואה לשישה אחוזים בלבד לפני חמש שנים. השיעור בספרד הוא 48 אחוז, לעומת 11 אחוז ב־1982. בשוויץ גדל מספר נושאי הווירוס בקרב נוטלי סמים בהזרקה בצורה משמעותית, והוכפל לכדי 37 אחוז. עם זאת, רק שישה אחוזים מבין המכורים לסמים בבריטניה נושאים את הווירוס. ברונה אמר, כי ההתפשטות המהירה של וירוס האיידס בקרב מזריקי סמים הוא התופעה העיקרית בתהליך התפשטות המחלה ב־1968.

התקווה לייצורו של חיסון נגד המחלה, או מציאת טיפול ממשי נגדה, עדיין נראית רחוקה.

רופא סובייטי בכיר אמר אתמול, כי יותר מ־12 אנשים לקו במחלת האיידס בבריה"מ, וכי בריה"מ פתחה במסע כדי להילחם בהתפשטות המחלה. (ער, ע"צ)

אלמנת יוסף טיטו באה לוועידה וגורשה

בלגראד. — יובאנקה ברוז, אלמנתו של המנהיג היוגוסלבי המנוח יוסיפ ברוז טיטו, באה אתמול ללא הזמנה לוועידת המפלגה הקומוניסטית היוגוסלבית והורחקה — מסרו מקורות הוועידה.

עדי־ראייה מסרו, כי יובאנקה, בת 61, באה למרכז הקונגרס סאבה בבלגראד, מלווה בשני שוטרי־חרש, שמנעו מצלמים לצלמה. היא מעורבת בסכסוך הקשור בעזבון טיטו, ומקורות מהימנים אמרו, כי היא ביקשה להיפגש עם ראשי המפלגה כמה ימים לפני הוועידה, אבל נדחתה.

המקורות אמרו, כי היא הוכנסה למזכירות הוועידה, אולם לא הורשתה להכנס לאולם הדיונים. לאחר מכן נראתה עוזבת את מרכז הקונגרסים עם שני שוטרי־החרש.

בתחילת השנה, הגישה יובאנקה, באמצעות עורכי־דין, רשימה של נכסים שהיו בבעלותה ובבעלות טיטו ב־28 שנות נישואיהם, ביניהם רכוש, שלפי החלטת המדינה הוא רכוש ציבורי כיום. (ע"ר)

תוכנית־צנע חדשה באיראן

טהראן. — איראן הודיעה על תוכנית כלכלית חדשה, שנועדה להתגבר על המשבר שאחז במשק, בעקבות התמוטטות מחירי הנפט בשוק העולמי.

העיתונים פירסמו חלקים מנאומו של ראש הממשלה, מיר־חוסיין מוסאווי, אשר הדגיש את חומרת המצב ומנה את העקרונות החדשים של המדיניות הכלכלית. עקרונות אלה הם המשך המלחמה עם עיראק, תמיכה בחקלאות, השקעה ופיתוח מקורות־טבע, סובסידיות ופיקוח על המחירים, שמירה על פרויקטים תעשייתיים, קיצוץ ביבוא, בעיקר במוצרי מותרות.

59 אחוז של הכנסות איראן במטבע־חוץ נובעים מנפט, ובעקבות הידרדרות המחירים בשוק העולמי ועליית הוצאות המלחמה, גברו הקשיים הכלכליים במדינה.

מוסאווי מסר על קיצוץ של 620 מיליארד ריאל (8.7 מיליארד דולר לפי השער הרשמי) בתקציב של השנה, כשישית מכל התקציב. ההוצאות, הכנסות במט"ח וקטנו ב־50 אחוז.

לא נודע עד כמה ישפיעו הקיצוצים על התקציב הצבאי ועל הוצאות המלחמה. דיפלומטים בטהראן מעריכים, כי חלקה של איראן בלבד עולה מיליון דולר ביום, ושהוצאות המלחמה מוערכות בפחות משלושה מיליארד דולר בשנה. (ע"ר ע"צ)

סכנה לחייו של אסיר ציון זליצ'יונוק

חייו של אסיר־ציון רואלד זליצ'יונוק נתונים בסכנה, ואם הוא לא יאושפז מיד לטיפול בלחץ הדם הגבוה שלו, הוא עלול למות. על כך נמסר במסיבת עיתונאים מטעם המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ, שהתקיימה אתמול בירושלים.

ח"כ יאיר צבן, ש"אימץ" את זליצ'יונוק, אמר כי שוחח עם רעייתו גלינה ולפי דבריה הוא הועבר באחרונה למחנה עבודה בקזחסטאן. הוא סיפר, כי חברי הכנסת של מפ"ם מנצלים את קשריהם הטובים עם מפלגות השמאל במערב אירופה כדי לנסות ללחוץ באמצעותם על המפלגה הקומוניסטית של בריה"מ. לדבריו הוא קיבל תשובה מיו"ר המפלגה הקומוניסטית בהולנד, שהבטיח לפעול בגלוי למען יהודי בריה"מ. הוא קרא להפעיל את דעת הקהל העולמית למען בריאותו, ולאחר מכן שיחרורו, של זליצ'יונוק.

מנהל מחלקת כליות ולחץ דם בבית־החולים הדסה עין־כרם, פרופ' מרדכי פופוביצר, אמר כי על סמך שיחות עם גלינה זליצ'יונוק והעדויות הרפואיות שהועברו לו בטלפון, ניתן לקבוע כי הוא סובל מלחץ דם גבוה מאוד המסכן את חייו, "אנשים במצבו מאושפזים בדרך כלל ביחידה לטיפול נמרץ", אמר. (עתי"ם)

26.6.86

עשרות תיקים הוצתו במחלק ההונאה של משטרת ירושלים

"נגרם נזק חמור אך נוכל להתגבר על כך", אמרו קצינים בכירים במשטרה, לאחר שאלמונים חדרו למשרדי מחלק ההונאה של משטרת ירושלים ושרפו עשרות תיקי חקירה.

אתמול סמוך לשעה 05.30 הגיע רס"ל שאלתיאל חלס למשרדי מחלק ההונאה, השוכנים בבניין מגורים ברחוב שלומציון במרכז ירושלים. הוא עלה במדרגות לקומה השנייה, שם נמצאים המשרדים, וחש בריח חריף של שריפה. לתדהמתו ראה כי על שולחן קפה נמוך בכניסה בוערים עשרות תיקי חקירה. הוא כיבה את האש ואחר-כך נפנה לכבות אש שהוצתה בעוד כמה תיקים שהיו מפוזרים על הרצפה בחדר אחר, בדיוק מתחת לחלון שדרכו חדרו המציתים.

חקירת המשטרה העלתה, כי המציתים חדרו דרך חלון הפונה למרפסת, אשר אליה השתלשלו בחבל מהגג.

בשעות הבוקר הגיעו למקום מפקד המחוז הדרומי, ניצב רחמים קומפורט, ומפקד משטרת ירושלים, תנ"ץ אלבלדס, שעמדו מקרוב על חומרת הנזק.

נראה, כי המציתים אספו את תיקי החקירה שמצאו על שולחנות החוקרים, וכן תיקים שהוציאו מאחד הארונות, ערמו אותם והציתום.

שיחזור התיקים

החוקרים החלו לבדוק על-פי היומנים אלו תיקים נשרפו, אך לא ברור אם אפשר יהיה לשחזר במלואם את תוכן התיקים. בימים הקרובים יפנו החוקרים שנית למתלוננים ויגבו מהם עדויות ומסמכים בנסיון לשחזר את התיקים. יצויין, כי מדובר בעיקר בחקירות של זיופים, צ'יקים ללא כיסוי והונאות מסחריות.

ההשערה היא, כי ההצתה בוצעה על-ידי נושא אחד התיקים או שליחו, שביקש בדרך זו לפגוע בחקירה נגדו. עם זאת לא משוכנעים במשטרה כי אכן מצא הפורץ תיק מסויים. סבורים כי הוא שרף את כל התיקים שמצא, בהנחה כי תיקו מצוי ביניהם. נראה כי המציתים הכירו היטב את המקום ואת שיגרת העבודה במחלק לאחר שעשו שם "ביקורי הכנה".

קצינים במשטרה אמרו, כי אין הם סבורים שהיה מחדל באבטחת המשרדים. משרדי משטרה רבים סגורים במשך הלילה ולא ניתן להציב בהם שמירה או מגיון אלקטרוני, בעיקר בשל בעיות תקציב.

החקירה הופקדה בידי מחלק פשעים חמורים שאסף טביעות אצבעות וממצאים שונים לבדיקת מעבדה. לפי שעה אין עדיין עצורים. (עתים)

שוטר מכבה את האש שאחזה בתיקי ההונאה (צילום: רחמים ישראלי)

שלם את כל חשבונותיך בבנק הפועלים ללא עמלת גביה

חדש בבנק הפועלים! מעכשיו, תוכל לשלם את כל חשבונותיך גם אצל הבנקאי בסניף, ללא עמלת גביה - בכל סניפי הבנק ברחבי הארץ.

חשבונות טלפון, חשמל, גז, מים וארנונה, מס הכנסה ומע"מ, אגרת רדיו וטלוויזיה, ביטוח וכל השאר - מעתה תוכל לרכז את התשלומים במקום אחד, יחד עם יתר הפעולות הבנקאיות השוטפות שלך, ולחסוך טירחה וזמן.

זאת בנוסף לאפשרות לשלם את החשבונות ללא עמלת גביה בהוראת קבע (הרשאה לחיוב חשבון) או באמצעות מכשירי "בנק-קט" ו"תיבת שרות".

תשלום חשבונות ללא עמלת גביה - עוד הסדר של "שרות עו"ש אישי" שנועד לסייע לך בניהול ענייניך הכספיים השוטפים.

שרות כמו שצריך

שרות עו"ש אישי

בנק הפועלים

בפלילים

נער החשוד ברצח נמצא מת בתאו

מאת ניצה רימון, כתבת "על המשמר"

סמי ביטון בן 17 וחצי מנתניה נמצא אתמול ללא רוח חיים בתא המעצר במשטרת נתניה כשחבל כרוך לצווארו. למקום הוזעקו מפקד התחנה, סגן ניצב שלום אריכא, וניידת לטיפול נמרץ. רופא של מד"א קבע את מותו.

סמי ביטון היה עצור עם קטין נוסף כחשוד ברצח רחל גבריאל בת 63 מנתניה, שהוכתה בראשה במהלך שוד ונפטרה כעבור מספר ימים מפציעה. ביטון נעצר ב-14 ביוני ומעצרו הוארך עד ה-4 ביולי. מעבדה ניידת וד"ר לוי מהמכון לרפואה משפטית ניסו לקבוע אם היה המוות נגרם כתוצאה מהתאבדות או מעשה פלילי. למשטרה כמה כיווני חקירה.

מפקד מרחב השרון, סגן ניצב ניסים מעוז, מינה את פקד דורית רווה לבדיקת נסיבות מותו של העציר.

חיפשו גופה ומצאו גבר עירום

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

"גוסף נמצא מוטל מת עטוף בסדין ביערות הכרמל" — הודיע אלמוני שלשום בערב בשיחת טלפון לתושב חיפה וניתק את השיחה. האיש הודיע על כך למשטרת חיפה וזו פתחה בחקירה ובסריקות.

במהלך הלילה הגיעה למשטרה ידיעה על גבר המשוטט עירום באיזור תחנת הדלק בשכונת שדניה ורק פלג גופו התחתון עטוף בסדין. שתי ניידות שהוזנקו למקום מצאו את האיש שהודעה על גופתו נתקבלה שעות אחדות קודם לכן.

בחקירה התברר כי מדובר בפרשה על רקע רומנטי. האיש סיפר, כי בעת שהתעלס באהבים בחורשה ביערות הכרמל שלח אלמוני את ידו לתוך רכבה של האשה שבחברתה בילה. נטל את מכנסיו והותיר אותו במערומיו. האשה המבוהלת נטשה את המקום במכוניתה.

משטרת חיפה ממשיכה בחקירה לגילוי גונב המכנסיים. החוקרים אינם מוציאים מכלל אפשרות כי המכנסיים נלקחו כראייה להוכחת הקשר הרומנטי שבין הגבר לאשה.

7 שנות מאסר למציע שירותיו לארגוני חבלה

"אין להגזים בחומרת העבירה אותה ביצע הנאשם: הוא ניסה למכור נשק למי שהאמין כי הוא חבר בארגון חבלה. אך למזלו ולמזל העם והמדינה, האנשים שאיתם התקשר לא היו אלא סוכני משטרה" — כך קבע בית-המשפט המחוזי בתל-אביב במשפטו של דוד אביטן, שהואשם בנסיון למכור נשק לארגוני חבלה ונכונות לבצע בשורותיהם פיגועים בישראל.

השופטים גזרו על אביטן 7 שנות מאסר בפועל, לאחר שהרשיעוהו בחלק מהאשמות שהועלו נגדו.

דוד אביטן, בן 27, מתל-אביב, הואשם בכך שהציע עצמו בספטמבר 1985, תמורת שכר, להניח פצצות במקומות ריכוז כגון שוק הכרמל. הוא פנה, לטענת התביעה, לבני מיעוטים בארץ ומסר להם על נכונות זו, בבקשו "ליצור קשר עם האויב". תכנוניו נודעו למשטרה, נאמר בכתב-האישום, וסוכני משטרה שנשלחו אליו הציגו עצמם כנציגי האויב.

אביטן הואשם, כי הציע לסוכנים, בין היתר גם להחנות מכונית תופת ובה 100 ק"ג חומרי נפץ ליד תחנת משטרה. כן הציע למכור נשק ישראלי לסוכן שנפגש עמו, אלא שבמהלך מו"מ זה הוא נעצר ע"י בלשי המשטרה והובא לדין.

התובעת עו"ד זהבה נקרימון סיפרה במהלך המשפט, כי אביטן הוא צרכן סמים קשים, ובמהלך קשריו עם ספק סמים, הופגש הנאשם עם סוכן משטרתי מבני המיעוטים, מאוחר יותר הוא נפגש עם סוכן נוסף.

בית-המשפט, בהרכב הנשיאה חנה אבנור והשופטים ישראל גלערי ויוסף גולדברג, הגיעו למסקנה, שלנאשם לא היו כוונות לבצע פיגועים בישראל בעת מגעיו עם סוכני המשטרה. אך כוונותיו היו למכור נשק, לפיכך הרשיעו אותו בנסיון לסייע לאוייב, נסיון למגע עם סוכן חוץ, נסיון לקשירת קשר לבצע פשע, ונשיאת נשק שלא כדין. (עתים)

יגאל לביב נדרש לשלם 60 אלף ש"ח לבל"ל

העתונאי יגאל לביב נדרש לשלם כ-60,000 ש"ח לבנק לאומי לישראל, על-פי פסקדין שניתן ב-31.2.85, ולא — יתבקש בית-המשפט להכריז עליו כפושט-רגל.

בבקשה שהוגשה אתמול לבית-המשפט המחוזי בתל-אביב נאמר, כי ב-3.12.85 ניתן פסקדין נגד יגאל לביב בתיק מס' 3165.85. לביב נדרש לשלם תוך 7 ימים מיום קבלת התראה זו, לסניף צפון של בל"ל ברחוב בן-יהודה בתל-אביב, 60,960.57 ש"ח, המגיעים לבנק על-יסוד פסק-דין חלוט שניתן נגדו בתיק הנ"ל.

"אם לא תשלם את החוב, או לא תבטיח את תשלומו להנחת דעתו של הנושה או של בית-המשפט — ייראה הדבר כמעשה פשיטת-רגל, אשר יוכל לשמש יסוד לבקשת פשיטת-רגל נגדך" — נאמר בבקשה, שהוגשה ע"י עו"ד הילה שוטן מטעם בל"ל. בבקשה צויין עוד, כי לביב רשאי להגיש לבית-המשפט התנגדות להתראה זו, לפני תום המועד שנקבע לתשלום החוב.

טרם הוגש דבר כלשהו מטעם יגאל לביב. (עתים)

ליואש, למשפחת ידידיה
ולקיבוץ רמת-השופט

אתכם באבלכם במות

רחל

קיבוץ דליה

אהוד יערי, במונולוג ב"מוניטין" על הפירסומים אודות חוה אשתו:

רק פתי יוכל לסמוך על הגינותם של העיתונים

בגליונו החדש של הירחון "מוניטין" המופיע מחר, כותב אהוד יערי על השתלשלות מאבקו בגלי צה"ל, "חדשות" ו"מעריב" בעניין האמירה השיקרית "גיחנתי אותה פעמיים" שיוחסה לחוה יערי, ושאת הכחשתה הפומבית המובלטת דרש יערי.

"השורות הבאות נכתבות אחרי שיקול-דעת ממושך" כותב יערי ב"מוניטין". "אם אשתוק, אהיה כמי שקד קידה של נכנע בפני חזירות. ואומר מראש: מי שירצו לראות עצמם נפגעים אל להם לטעות — זו מחאה עגומה אבל עניינית. אינני ממתין לתשובה, לתגובה או למסקנות כלשהן, בחרתי רק לתנות כאן את טענותי בכתב. כנספח לפתק הקצר שבו ביקשתי להפסיק את חברותי באגודת העיתונאים. חוה יערי תישפט בבית-הדין על סמך הראיות. העיתונאים שגזרו עליה, בלא ראיות, ימשיכו לא לשפוט את עצמם".

מילאו מבוקשו של המדליף

בהמשך מפרט יערי את השתלשלות העניינים שהביאה אותו לנקוט בצעד המחאה הזה. "ב-26 לינואר השנה שידר כתב גלי צה"ל, ירון דקל, בטון כמעט חגיגי את ה"סקופ" שהשיג" כותב יערי ב"מוניטין". "בידי המשטרה" — כך דיווח — "יש סליל-הקלטה של שיחה בין חוה יערי ואביבה גרנות שבו אומרת הראשונה בקשר לגב' מלבסקי המנוחה: 'גיחנתי אותה פעמיים'. למחרת הגיע תורם של עיתוני הערב. 'ידיעות אחרונות' עקף את המוקש ולא פירסם. ואילו 'מעריב' ו'חדשות'. שמחה גדולה קפצה עליהם. אצו רצו למלא את מבוקשו של המדליף שסחר במשאלות ליבו. כעבור ימים אחדים הוברר שהשקר גלוי לעין לכל מי שטרח לשאול. חיכינו להכחשה, אולי לתיקון.

"כשנאספו בידי ההוכחות החותכות לשקר, ניסיתי לבחון האם יש נכונות לפרסם הכחשה. כדי שחוה יערי לא תלך למשפט כשבוב מיותר רובץ על כתפיה. בנוסף על כתב-האישום החמור, חובתי היתה לסייע להסיר ממנה את הציטוט הזה. וסברתי שזו גם חובתם של העיתונים".

סירבו להכחיש

בהמשך הכתבה ב"מוניטין" מתאר יערי את המשא-ומתן שניהל, בעל-פה ובכתב, עם עורכי העיתונים וכתביהם. ואת סירובם להכחיש את הידיעה השיקרית. "כיצד, איפוא, מאלצים את כלי התקשורת לחזור בהם משקרם" כותב יערי. "נשארה דרך אחת: פנייה למועצת העיתונות, המוסד העליון של עיתונאי ישראל, המופקד על שמירת כללי האתיקה".

בסיומה של התדיינות ארוכה, החליטה ועדת בירור מטעם מועצת העיתונות על נוסח שיפורסם בעיתונים ושעיקרו: "אנו מצטערים על כל פגיעה שנגרמה בעקבות הפירסום המוטעה".

הכל פרוץ ודי בהתחסדות

"'מעריב' ואחריו 'חדשות', אחרי משא-ומתן, פירסמו את הנוסח המוסכם שלא תואם איתי כלל" כותב יערי, "במקומות המוצנעים ביותר בעיתון, בבחינת נודה בשקר אבל נשתדל שמיספר קטן ככל האפשר של קוראים יבחינו בכך. בעקבות אותם פירסומים מוצנעים קבע נשיא מועצת העיתונות, ד"ר רוטנשטרייך: 'חובה על עיתון לדאוג לתיקון נאות באותה הבלטה בה פורסמו הדברים נגדם מוגשת התלונה'".

"רק פתי", מסכם יערי, "יוכל לסמוך על הגינותם של העיתונים או על המשמעת שיכפו עליהם מוסדות האתיקה. אף לא מילה אחת היתה בפי מועצת העיתונות על הפרת כללי האתיקה שלה עצמה בידי העיתונים האלה. אף לא הערה על הסירוב הממושך לתקן את הטעון תיקון. למה שאין העיתונאים מסוגלים לדאוג בעצמם — יצטרכו אי-פעם לדאוג באמצעים אחרים. אם האתיקה העיתונאית והמוסדות המופקדים עליה מתקשים, מהססים, מגמגמים. אזי הכל פרוץ, ודי בהתחסדות. מי שחדלו לכבד את תקנון האתיקה שלהם — אל ידרשו מאחרים להאמין בכרותה".

בקצרה

● "אי אפשר להפעיל כלי תקשורות על-פי נוהלים של משרד ממשלתי ועל-פי חוק המגדיר את עובדי רשות השידור כעובדי מדינה, דבר שהוא בגדר אבסורד" — אמר מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, בישיבה עם הסגל הבכיר של הנהלת הטלוויזיה. פורת אמר, כי יעשה כל מאמץ אפשרי כדי לשכנע את הממשלה והכנסת לתקן את חוק רשות השידור ולסלק ממנו את אותם סעיפים המכניסים את כלי התקשורת האלקטרוניים ל"כותונת משוגעים".

● בלחצו של סגן שר החקלאות אברהם כץ עוז החליטו ראשי הקואליציה לא להעלות על סדר-היום את הצעתו של מיכאל איתן (ליכוד) בדבר "גזל קרקעות המדינה והעברת מליוני דונמים לרשות הקיבוצים".

שערי מטבע-חוץ בנק הפועלים — 26.6.86

	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1.46	1.53	1.4867	1.5053	1.495
לירה שטרלינג	1	2.21	2.32	2.2539	2.2820	2.226
מרק גרמני	1	0.66	0.69	0.6706	0.6790	0.674
פרנק צרפתי	1	0.20	0.22	0.2099	0.2125	0.211
גילדן הולנדי	1	0.58	0.61	0.5953	0.6027	0.598
פרנק שוויצרי	1	0.80	0.84	0.8182	0.8284	0.822
כתר שבדי	1	0.20	0.21	0.2077	0.2103	0.208
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1965	0.1990	0.197
כתר דני	1	0.18	0.19	0.1809	0.1831	0.181
מרק פיני	1	0.28	0.30	0.2887	0.2923	0.290
דולר קנדי	1	1.05	1.10	1.0733	1.0866	1.079
דולר אוסטרלי	1	0.96	1.03	0.9966	1.0091	1.003
ראנד דרום אפריקני	1	0.35	0.59	0.5803	0.5875	0.584
פרנק בלגי	10	0.32	0.34	0.3280	0.3321	0.320
שילינג אוסטרי	10	0.94	0.98	0.9533	0.9651	0.958
לירה איטלקית	1,000	0.96	1.02	0.9781	0.9903	0.982
ין יפני	100	0.88	0.92	0.8959	0.9071	0.900

מועצת "חברת העובדים" מתכנסת ביום א' — צפויים שינויי-מיבנה

מאת חיים מרגלית, כתב "על המשמר"

הוועדה המנהלת של "חברת העובדים" תיקטן מ-45 חברים ל-35 חברים — על כך הודיע מזכיר "חברת העובדים", דני רוזוליו, בפגישה עם עיתונאים שהתקיימה אתמול בת"א, לקראת מועצת "חברת העובדים" שתתקיים ביום ראשון הקרוב.

הוא הוסיף, כי תוקם מזכירות קטנה בה יהיו 10 חברים, שתשמש כקבינט של הוועדה המנהלת. מזכירות "חברת העובדים" שמנתה פעם 17 חברים והתנפחה ל-150, תבוטל כליל. לדבריו, מכין פרופ' גדעון צ'יטיאט הצעה לארגון מחדש של "חברת העובדים", שתאפשר בקרה מהירה ובחינת אסטרטגיות, כדי להתאים את מבנה "חברת העובדים" לתנאים המשתנים במשק ולאפשר בקרה על כל הארגונים, המפעלים, הקואופרטיבים והגופים הכלכליים השייכים ל"חברת העובדים".

מכשיר פיננסי

כן מסר על בדיקה להקמת מכשיר פיננסי שישרת את תאגידי "חברת העובדים" בפעולות לא בנקאיות ואת מיבנה מערך התעשיות שאינן כלולות בקונצרן "כור" והן בטיפול "תיעוש" וחבר ההשקעות של בנק-הפועלים.

"חברת העובדים" תפעל, לדברי רוזוליו, להקמת רשתות מידע חדשות כמו טלוויזיה בכבלים ותחנות רדיו אזוריות, ובמערך השותפות והעזרה ההדדית האזוריים בין יישובים עירוניים וכפריים (קיבוצים, מושבים וכפרים ערביים).

ללמוד מכשלונות

הוא התייחס למצב החמור בו נתונים משקים חקלאיים במושבים ובהתיישבות הקיבוצית הצעירה, וקרא לפעולה לאומית משותפת בין-זרועית של הממשלה, הסוכנות, ההסתדרות הציונית ותנועות ההתיישבות.

פרופ' צבי זוסמן, יו"ר הוועדה המכינה של מועצת "חברת העובדים", לשעבר המישנה לנגיד בנק ישראל, קבע, כי "חברת העובדים" צריכה להתאים פעילותה הכלכלית למצב המשק, לביסוס כושר העמידה הכלכלי על-ידי הגדלת התפוקה וקשירתה לקידום שכר העבודה, האצת ההישגים הטכנולוגיים, שיפור דרכי הניהול, ולמידת הכשלונות שהיו ("סולל בונה") כדי שלא לחזור על השגיאות.

240 מועצות מפעליות

מולי דור, יו"ר צוות הניווט למועצות המכינות שהתקיימו לקראת מועצת "חברת העובדים", סיפר בפגישה, כי עשרות-אלפי חברים השתתפו ב-1200 קבוצות דיון וב-240 מועצות מפעליות.

משה דהאן, רכז המועצות האזוריות של "חברת העובדים", מסר על 16 מועצות אזוריות, מאילת בדרום עד קריית-שמונה בצפון, בהן התקיימו דיונים לקראת מועצת "חברת העובדים" והתקבלו בהן החלטות על שיתוף עובדים בדיונים בכל הרמות.

בקיבוץ-הארצי יבחנו מעבר ללינה משפחתית

מאת חיים מרגלית
כתב "על המשמר"

הוועד-הפועל של הקיבוץ הארצי, החליט בישיבה שקיים אתמול בבית הקיבוץ-הארצי בתל-אביב לבחור ועדה שתבחן תוך 6 חדשים את המעבר ללינה משפחתית בקיבוצים המעוניינים בכך.

זאת, בהתחשב בתנאים חינוכיים, כלכליים וחברתיים בקיבוץ ובתנועה, ובהסתמך על החלטות שנתקבלו במועצת גן-שמואל ומתוך ידיעה על מצוקתם הפנימית של מספר קיבוצים בהם הוחלט על מעבר ללינה משפחתית.

ישיבת הוועד-הפועל דנה בנושא לאחר שמזכירות הקיבוץ-הארצי שמעה בישיבתה ב-15 ביוני את עמדת קיבוץ נגבה, שאינו מקבל את החלטות הוועד-הפועל בנושא הלינה המשפחתית, וכן של קיבוצים נוספים שמתלבטים בבעיית הלינה המשפחתית.

בישיבה התקבלו החלטות האומרות, כי במצב הכלכלי הנתון אין ביכולתו של הקיבוץ-הארצי להקציב כספים להשקעה בבנייה שתאפשר הלנת ילדים בבתי ההורים. קיבוצים בודדים המנוחים כי הם מסוגלים לבצע זאת על דעת עצמם, ללא סיוע וערבות תנועתית, בהכרח יפרו את הכלל המדריך בתנועה של ערבות-הדדית ויובילו לפער חמור בין קיבוצים בעלי יכולת שונה.

הוועד-הפועל פנה לקיבוץ נגבה, כי יחזור בו מהחלטתו ויפסיק לאלתר את הבנייה המתבצעת בניגוד להחלטות התנועה. ככל שקיבוץ נגבה יעמוד על דעתו וימשיך בבנייה, יגרום בכך להפסקת הקשרים הכלכליים עם התנועה ויוציא עצמו ממסגרת הערבות ההדדית.

סוף שבוע עם

הארץ

עיתון לאנשים חושבים

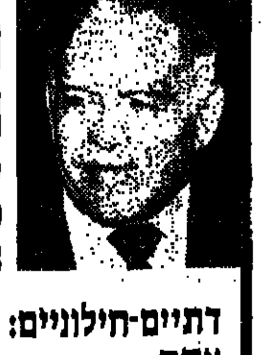

המריחה הגדולה
שמיר מתגלה כאיש החזק בממשלה / יואל מרקוס

דתיים-חילוניים: גרושים במיטה אחת תסריט / רומן פריסטר

כדור הרעם
סודות מבצע אנטבה / אבי ולנטין

סדקים בכבלי המסורת
ביקור בכפר טירה / רן כסלו

נחמיה שטרסלר על מיכאל ברונו ורפאל דקנאטי ● צבי בראל על ותסה של ארה"ב לדרום אפריקה ● אליהו סלפטר על חוברת המריבה ● אירתור הרצברג על המשיחיות ● ניסים אלוני עם ראש הממשלה ביום קיץ חם ● מרדכי ארציאלי על מתחרהו של הבאבא סאלי ● אור נונדר על מחשבים דולקים

מקורות מדיניים: עקיבא אלדר ● מסדרונות מפלגתיים: אילן שחורי ● הטור השלישי: לולי ולולי ● מגזין: דן מרגלית ● בדין ובצדק: צבי הראל

מפלגת הפועלים המאוחדת
המרכז
לוח פעילות שבועית
מה-26.6.86 — 2.7.86

מחלקת ההסברה

26.6 — סניף רמת-גן, 19.00, דוד שטוקפיש — אידיש
אום אל פחם, 19.00, אידריס מואסי — לדור הצעיר
סניף ירושלים, 20.00, חנן ארז, ולדי מורג
— מסיבת החלפת יו"ר הסניף
קיבוץ שער-העמקים, 21.30, מפגש הדור הצעיר
של מפ"ם עם הדור הצעיר של חיפה והקריות

27.6 — מועה"פ חיפה, 7.30, ולדי מורג
— פגישת סיעת מפ"ם במועה"פ

28.6 — קיבוץ המעפיל, 8.00, יהודה דנגורי
— מפגש גיבוש סניף אזור
בית אפות — נהריה, 8.30, דב פלג — לגיל הביניים
באקה אל גרביה, 16.00, אידריס מואסי
— צוות הדור הצעיר הערבי
סניף חולון, 19.00, אלכסנדר מכלסון — אידיש
נצרת, 20.30, חנן ארז — חוג בית

29.6 — בשעה 10.00, במועדון הקבה"א
יום עיון בנושא: "דת ומדינה"
בהשתתפות: ח"כ אלעזר גרנות, ח"כ חייקה גרוסמן,
ח"כ שולמית אלוני, הרב שמחה מירון. מנחה: אסתר עופר

מועה"פ כפר-סבא, 18.00, רבקה כהן — לוותיקים

30.6 — בית חרושת צחורי — ת"א, 13.00, חיים שחורי, מיגל ביק
— פגישה עם עובדים
בית חרושת המניע — ת"א, 12.30, נחום שור, מיגל ביק
— פגישה עם עובדים
סניף ת"א, 19.00, גרשון וולן — ישיבת מזכירות
אולם מופת — ראשל"צ, 20.30, ד"ר ארנסטו קהאן
— מניעת לוחמה גרעינית

סניף רמת-גן
30.6 בבית המפלגה רח' ביאליק 56 ר"ג בשעה 19.30
אסיפה פומבית
בנושא: ישראל בקיטוב פוליטי ותרבותי
בהשתתפות: ח"כ חייקה גרוסמן
המנחה: שולה שחר

1.7 — מועדון לחבר סניף ר"ג, 10.00, סרט לוותיקים
עליהמשמר — דפוס חדש, 13.00, אברהם מזרחי
— פגישה עם עובדים
מפעל פיליבה בע"מ — ת"א, 13.30, דב אלקנתי, מיגל ביק
— פגישה עם עובדים
מתנס אשקלון, 16.30, דוד שטוקפיש — אידיש
סניף חיפה, 18.00, אלישע שפירא — מועצת הסניף
כפר נ"ת, 20.00, אידריס מואסי — לדור הצעיר

2.7 — בבית המרכז בשעה 16.00 פורום ערים גדולות
סניף בת-ים, 18.00, ח"כ ויקטור שם טוב
— לשכה פרלמנטרית
סניף נתניה, 18.00, נדדה שחר, איתמר גרשטל
— המשך הסדנא

חברית העולמית של מפ"ם
סיעת מפ"ם בועד הפועל הציוני
ביום ב' 30.6.86 בשעה 7.30
ישיבת סיעת מפ"ם בחדר הישיבות של הסיעה במלון רמדה
ביום ג' 1.7.86 בשעה 8.00
ישיבה משותפת של סיעות מפ"ם, עבודה, ר"צ, רפורמים, קונסרבטיבים — במלון רמדה
ביום ה' 3.7.86 בשעה 14.30
במועדון הקיבוץ הארצי
פגישת הפורום צפון אמריקה
בהשתתפות: עמירם אפרתי, משה כגן, מרק גולד

המחלקה לאיגוד מקצועי

26.6 — בית המרכז, 12.00, דב פלו חבר הועדה המרכזת, משה סמולר
מזכירות ותיקי התנועה

29.6 — סניף ת"א, 17.00, אברהם כהן, רבקה יעקובוביץ
— העובדת השכירה

ב-30.6 בשעה 17.30 בסניף מפ"ם אופקים
כנס איזורי לועדי עובדים
נציגינו במועצות הפועלים מזכירי סניפים, רכזי איזורים ותבריגו במקומות העבודה
בהשתתפות: חנן ארז, אפרים זילוני, דב אלקנתי, ולדי מורג, מוריס חלפון, נעמי רפתין, יוסי מרציאנו וחברי מזכירות סניף מפ"ם אופקים

1.7 — סניף באר-יעקב, 18.00 — פיני גביש, אבי בן אבו
— מפגש פעילים וחברים במקומות העבודה